

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 4 (1719) 1983 SAUSIS-JANUARY 27

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

Minties žmogus

Esame įpratę iškilmingai prisiminti praeities dainius, valstybės vyrus, visuomenės veikėjus, turėjusius lemiančios reikšmės tautos gyvenime. Kai ateina minties žmonių sukaktys, plačioji visuomenė praeina tylėdama bei palikdama tuos žmones akademiniams sluogsnams — universitetams, mokslo bei kultūros žurnalams. Galbūt dėlto, kad minties žmonės nenusileidžia į gatves, į masines auditorijas, į konkrečių visuomeninį gyvenimą ir pasilieka abstraktinėse augštumo. Bet nevisuomet taip yra — atsiranda ir tokių minties žmonių, kurie sugeba sklaidyti ne tik abstraktinėse augštumo, bet ir konkrečiose žemumose. Tokių eilėje yra ir profesorius **Antanas Maceina**, kuriam š.m. sausio 27 d. sueina 75-ri metai amžiaus. Jis yra filosofas, sugebąs sklaidyti minties augštumo, bet pajėgias nusileisti iki gatvės žmogaus, iki kasdieninės tikrovės ir prabilti suprantamu žodžiu. Tai reta dovana, nes paprastai tie, kurie savo studijose pakyla į filosofines augštumas, nebepajėgia sugrįžti kasdienybėn, o kasdienybės žmogus nepajėgia pakilti iki filosofinių augštumų. Ir taip atsiranda praraja, kurios negali peržengti nei abstraktinis filosofas, nei kasdienybės žmogus. Toks filosofas užsidaro universitetuose, bibliotekose, o kasdieninis gyvenimas nuplaukia savo vaga.

PROFESORIAUS A. Maceinos atvejis tokios prarajos nepažįsta. Ir tai todėl, kad jo mąstymas organiškai sklinda iš konkretaus gyvenimo ir niekad nuo jo nenutolsta. Net ir tada, kai filosofas pakyla į abstraktines augštumas, pagrindinį savo žvilgsnį nukreipia į kasdienybę ir apšviečia ją augštumo rasta šviesa. Tai matyti pvz. iš A. Maceinos disertacijos. Jos tema — tautinis auklėjimas. Jau pirmose mokslinio darbo pakopose jam rūpėjo kasdieninė tikrovė, besireiškianti tautos mastu. Toji tema anuomet (1934 m.) buvo ypač aktuali laisvę atgavusiai tautai ir puoselėjančiai dvasinę savo brandą. Eidamas ta linkme, A. Maceina parašė mokslinį-pedagoginį veikalą apie ugdymo veikimą, taip pat glaudžiai susijusį su tautos gyvenimu. Tapęs universiteto dėstytoju, A. Maceina liko ištikimas gyvenimiškajai filosofijai. Aiškindamas kultūros filosofijos klausimus, jis nardė tautos ir aplamai žmonių gyvenime, atskėdamas pagrindines vertybes, nušviesdamas įvairius kelius, vingiuojančius per žmogiškąją tikrovę. A. Maceina toks išliko ir būdamas Freiburge, vėliau Miunsterio universitetų profesoriumi. Jo gildinami klausimai buvo problematiški, bet glaudžiai susieti su gyvenimu, iliustruojami konkrečiomis situacijomis iš didžiųjų rašytojų veikalų. Tai traukė būrius studentų į paskaitas, būdingas gyvenimiškos minties žmogui ir kartu poetui.

MINĖTASIS prof. A. Maceinos gyvenimiškumas, ryškus ne tik jo paskaitose, bet ir gausiuose veikuose, jau yra palikęs žymius pėdsakus mūsų tautos gyvenime. Lietuviai, atėję krikščionybėn labai vėlai, neturėję pakankamai tinkamų misijonierių, savo tikėjimo ilgą laiką buvo priklausomi nuo svetimų aiškintojų. Net ir nepriklausomybės laikotarpyje lietuviškoji krikščionybė stokojo žmonių, sugebančių savitai pažvelgti į tikėjimo gelmes bei jo pagrindus. A. Maceina, išėjęs prof. St. Šalkauskio mokyklą, studijavęs užsieniuose, tapo tuo gelminio žodžio nešėju krikščioniškajai Lietuvai. Jau pirmaisiais Tihamer Totho vertimais jis pradėjo tiesti religines-dorines gaires Lietuvos jaunimui. Savo straipsniais ir veikalais jis naujai atskleidė krikščionybės vertę, jos prasmę, gelmę bei spindesį. Jo dėka daugeliui Lietuvos žmonių krikščionybė susipindė nauju veidu, išnirio iš archyvinų formų. Visa eilė jo veikalų, parašytų gražia, sklandžia lietuvių kalba, daugeliui buvo kelias į krikščioniškąjį gyvenimą bei mąstymą. Juose prof. A. Maceina atskleidė kaip filosofas, kuriam religinė tikrovė yra prasmingo gyvenimo oazė, dvelkianti evangeline šviesa. Pastaroji jam yra žibintas, skirtas ne tik vienuolynams, bet ir kasdieninei tikrovei. Tuo būdu išryškėjo profesoriaus misija — švesti kasdieniniam žmogui gyvenimui, kad jis būtų turiningas bei vertingas ne tik asmenine, bet ir visuotine prasme. **Pr. G.**

KANADOS [VYKIAI]

Partijos vado klausimas

Kanados konservatorių partijos atstovų suvažiavimas prasidėjo sausio 26 d. Winnipege. Viena iš jo problemų — partijos vadas. Puskutinį kartą atstovų suvažiavime už J. Clarko vadovybę pasisakė du trečdaliai balsavusių. Tad jau tada vienas trečdalis narių svajojo apie naują vadą. Šį kartą konservatoriai turi sunkiai be išspendžiamą problemą, susietą su P. E. Trudeau vadovaujama liberalų partija. Paskutinieji Gallupo instituto duomenys pakartojo ankstesnį kanadiečių apsisprendimą. Jeigu dabar įvyktų parlamento rinkimai, nepasikeitus abiejų partijų vadams, už konservatorius balsuotų 47% rinkėjų, už liberalus — 32%, už socialistus — 20%. Atstovų dauguma parlamente būtų užtikrinta J. Clarko vadovaujamiems konservatoriams.

Problema betgi sudaro galimas liberalų vado pakeitimas prieš sekančius parlamento rinkimus. Po paskutinės savo pergalės P. E. Trudeau yra pareiškęs, kad sekančiuose rinkimuose jis jau nedalyvaus. Tačiau atstaidyti neskuba. Esą pirma reikia išspręsti ekonominę Kanados krizę. Tas neišskumas slegia ir liberalus, kurie mato, kad su P. E. Trudeau rinkimų neįmanoma laimėti, nes kanadiečių dauguma tada balsuotų už konservatorius, net ir J. Clarko vadovaujamas. Vengdamas pralaimėjimo, P. E. Trudeau gali pasitraukti iš vado pareigų savo noru arba partijos spaudžiamas. Tokiu atveju kiltų klausimas, kas laimėtų parlamento rinkimus, liberalams pakeitus vadą? Į šį klausimą bando atsakyti Gallupo institutas 1983 m. (Nukelta į 8-tą psl.)

Tautinių ansamblių spektaklyje "Grey Cup" futbolo rungtynių pertraukos metu Toronte dalyvavo ir "Gintaro" šokėjai. Juos stebėjo desimtis tūkstančių žiūrovų. Nuotraukoje — gintariečių grupė. Nuotr. O. Burzdaiš

Ar Vatikanas aplenkė Lietuvą?

Spaudos komentarai apie naujų kardinolų paskyrimą ir lietuvių neįjungimą

Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II paskyrus 18 naujų kardinolų, pasipylė komentarai pasaulio spaudoje, radijuje ir televizijoje. Visiems buvo staigmena latvio vyskupo Juliano Vaivods, 87 metų amžiaus, pakėlimas į kardinolus ir Lietuvos bei lietuvių aplenkimas. Amerikiečių dienraštis "The Evening Gazette" 1983.1.6, kanadiečių "The Leader Post" 1983.1.8 ir kiti laikraščiai išspausdino AP agentūros rašinį iš Maskvos, pridėdami antraštes: "Pope Sidesteps Lithuanian, Picks Latvian as Cardinal" (Popiežius aplenkia lietuvių ir pasirenka latvių kardinolus); "Many speculating on why cardinal wasn't picked from Lithuania" (Daugelis spėlioja, kodėl kardinolas ne iš Lietuvos).

Diplomatų nuomonės

Tame rašinyje dėstoma, kad Jonas Paulius II, išvėlęs į aštrų žodinį karą su Kremliumi, paskyrė pirmąjį kardinolą Sov. Sąjungoje drauge su kitais trimis, gyvenančiais R. Europoje. Kremliaus kaltinamas subversija, Jonas Paulius II susilaikęs nuo viešo paskyrimo kardinolu kandidato iš katalikiškos Lietuvos ir jo vietoje pasirinkęs kandidatą iš mažos ir pasyvios K. Bendrijos Latvijoje.

Pasak minėtos AP agentūros, vieno vakariečių diplomato (pavardės nemini) nuomone, latvio paskyrimas kardinolu buvęs padarytas tikriausiai su sovietų žinia. Tai esąs ženklas, kad Vatikanas "Ostpolitik" yra tęsiama, nepaisant žodžių karo. Šiuo atveju esą matyti dvi didelės organizacijos, tvirtai tikinčios į tylią diplomatią.

Kitas vakariečių diplomatas pareiškė, kad latvio vyskupo J. Vaivods paskyrimas kardinolu esanti mįslė net ir tiems, kurie seka religinių reikalų raidą komunistiniuose kraštuose. "Idomus klausimas, kodėl kardinolu paskirtas lietuvis" — sakė diplomatas, prašęs neminėti nei jo pavardės, nei ambasados. "Po liu-

Naujasis latvių kardinolas JULIANS VAIVODS

teronizmo katalikybė yra labiausiai reikšminga Bendrija Latvijoje, tačiau Latvija, kaip katalikų centras, nublanksta lyginant su Lietuva".

Kodėl ne lietuvis?

AP komentatorius mano, jog taip padaryta dėlto, kad popiežius nedrįso paskirti kardinolu lietuvių, gyvenančių Lietuvos respublikoje dėl galimos reakcijos sovietinės valdžios sluogsnuose. Kardinolo paskyrimas būtų galėjęs suerzinti sovietus ir tuo būdu paaštrinti tikinčiųjų persekiojimą. Lietuvoje iš 2.000.000 lietuvių (dabar — arti 3.500.000, Red.) 60% tebėra praktikuojantys katalikai. K. Bendrija esanti įsisaknijusi tiek viešame gyvenime, tiek ir pogrindyje. Ji nuolat stipriai puolama Kremliaus galiūnų. Kas kita Latvijoje, kur esama tik 265.000 katalikų, daug mažiau aktyvių.

Kitas motyvas, kodėl kardinolu paskirtas nelietuvis, esąs tas, kad jau anksčiau Šv. Tėvas paskyręs kardinolu "in pectore" (širdyje) Vilniaus, Lietuvos sostinės, vyskupą Julioną Steponavičių. Tad dabar Šv. Tėvas buvęs laisvas pasirinkti latvi. Slaptasis kardinolas J. Steponavičius esąs ištremtas iš savo vyskupijos, gyvena mažame miestelyje netoli Latvijos sienos (Žagarėje, Red.).

Reikšmingas ženklas

Šiaip ar taip, minėto vakariečių diplomato nuomone, vyskupo Vaivods paskyrimas kardinolu esąs reikšmingas ženklas ta prasme, kad jis yra pirmasis kardinolas Sov. Sąjungoje, galįs kaip toks viešai pasireikšti.

Tačiau kiek jis galės pasireikšti, dar nežinia. Jis yra 87 metų amžiaus, nebegalįs būti labai aktyvus, neseniai sulaukęs naujai paskirto vyskupo pagalbininko Janis Cakuls. Be to, dar nežinoma, ar sovietinė valdžia leis naują kardinolui vykti į Romą ir vasario 2 d. dalyvauti iškilmėje, kurioje bus įteikiami kardinolystės ženklai — raudonos skrybėlės. Sovietų įgaliojimo religiniams reikalams bei Saugumas gali neduoti leidimo išvykti ir paskelbti, kad kard. J. Vaivods negalėjo keliauti dėl neveikatos.

"The New York Times" informacija

Šis Niujorko dienraštis, turintis savo korespondentą Maskvoje John F. Burns, 1983.1.9 išspausdino jo pranešimą, kuriame sakoma, jog latvio vyskupo J. Vaivods paskyrimas kardinolu buvo staigmena ir sovietams. Paklausta apie tai, religinių reikalų tarība Maskvoje atsakiusi telefonu: "Mes nebuvo oficialiai informuoti". Sovietų pareigūnas pareiškė, kad vysk. J. Vaivods yra 87 m. senelis, jau anksčiau lankęsis Romoje kaip apaštalinis Latvijos administratorius, ir šį sykį neturėjęs sunkumų vykti Romon ir dalyvauti naujų kardinolų iškilmėje.

Nors katalikai Sov. Sąjungoje persekiojami, tačiau vysk. J. Vaivods, naujasis kardinolas, atsižvelgiant į jo senovą amžių ir pasaulio opinių nebuvių persekiojamas — rašo "NYT".

Pasak minėto "NYT", latvio kardinolo paskyrimas reiškia Vatikaną — Kremliaus įtampos išdavą. Toji įtampa galinti padidėti, nes pirmą (Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

DU BUVUSIEJI JAV PREZIDENTAI BENDRU PAREIŠKIMU ŽURNALĖ "Reader's Digest" pasmerkė dabartinę Izraelio premjero M. Begino politiką vakarinėje Jordano upės pakrantėje ir Gazos juostoje. Respublikininkas G. Fordas ir demokratas J. Carteris tų sričių okupaciją laiko sąmoningu bandymu jas prisijungti prie Izraelio ginklo jėga. Tokia M. Begino politika yra didžiausia kliūtis pastoviai taikai užtikrinti Artimuosiuose Rytuose. Dėl jos į derybas negali įsijungti nuosaikesnieji arabų vadai. G. Fordas ir J. Carteris, neabejotinai Izraelio rėmėjai, pareiškė, kad arabų šalys, pradėdamos tokias derybas, turi oficialiai pripažinti Izraelį kaip savo nuolatinį kaimyną. Jėdų taipgi ragina M. Beginą laikytis 1978 m. Camp David pasirašytų išpaigojimų, vedančių į palestiniečių savivaldą vakarinėje Jordano pakrantėje ir Gazos juostoje. Esą Amerika turi parodyti savo augančias simpatijas palestiniečių teisėms, sustiprinti tvirtų ryšių siekius su arabų šalimis, nes tai yra didelės valstybės prestižo reikalas. Diplomatinį spaudimą Izraeliui atneštų Jordano karaliaus Husseino įsijungimas į prez. R. Reagano 1982 m. rugsėjo 1 d. pasiūlytą planą, suteikiantį savivaldą vakarinei Jordano pakrantei ir Gazos juostai Jordanijos kontrolėje. Toje pakrantėje dabar sparčiu būdu steigiami izraelitų kaimai ir net miesteliai. Ten jau perkelta 25.000 Izraelio gyventojų, kurių skaičių per vieną ar dvejus metus norima padidinti iki 100.000. 1982 m. kovo ir balandžio mėnesiais ten vyko masinės arabų demonstracijos, kurias sukėlė karinės Izraelio valdžios įvykdymas kelių arabų burmistrų pašalinimas. Daug kur prieš demonstrantus ir netgi jose nedalyvavusius arabus buvo panaudota jėga. Izraelyje dabar teisiami šeši kariai ir buvęs karinio gubernatoriaus pavaduotojas Hebrono mieste, apkaltinti prieš arabus nukreiptais žiaurumais. Juos ginantys advokatai dokumentais įrodė, kad įsakymas mušti ir persekioti arabus buvo gautas iš generalinio štabo viršininko gen. R. Eitano. Karininkams ir kareiviams buvo duoti raštiški nurodymai, liečiantys civilių gyventojų traktavimą.

Svečias iš Maskvos

Bonnoje tris dienas viešojo Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeris A. Gromykas. Tas jo vizitas aiškiai buvo susietas su Bundestagu vadinamo V. Vokietijos parlamento rinkimais kovo 6 d. Kanceleris H. Kohlįs yra pažadėjęs JAV prez. R. Reaganui įsileisti 108 vidutinio nuotolio "Pershing 2" raketų, jeigu Ženevoje nebus pasiektas atominių ginklų apribojimas. A. Gromykas neužmiršo pabrėžti, kad V. Vokietija yra vienintelė Atlanto Sąjungos valstybė, sutikusi priimti "Pershing 2" raketų, kurios dėl savo greičio yra pavojingesnės už skraidan-

čias atomines bombas. A. Gromykas dar kartą atmetė prez. R. Reagano pasiūlymą atsisakyti skraidančių bombų ir "Pershing 2" raketų įvedimo V. Europon, jeigu Sovietų Sąjunga atsisakys visų savo vidutinio nuotolio SS-20 raketų, jau dabar nukreiptų į taikinius V. Europoje. Jis pasiūlė tik dalinį tų raketų skaičiaus sumažinimą, prez. R. Reagano ir kompartijos vado J. Andropovo susitikimą atominių ginklų sumažinimo klausimu. Kanceleris H. Kohlįs teisingai pastebėjo, kad svečiui iš Maskvos rūpi tik krikščionių demokratų koalicijos pralaimėjimas V. Vokietijos parlamento rinkimuose, Atlanto Sąjungos sąlygių vienybės suskaldymas.

Vyskupų pasitarimas

Atominių ginklų problemas Vatikane aptarė JAV ir V. Europos vyskupai. Uždarą konferencijai panaudotas JAV vyskupų paruoštas ganytojinio laiško projektas, smerkiantis ne tik atominių ginklų panaudojimą, bet ir besaikį jų skaičiaus didinimą karo grėsmei sumažinti. Laišku reikalaujama derybų atominiams ginklams suvaržyti. Konferencijoje dalyvavusių vyskupų išvados debav nepaskelbtos. Galutinė JAV vyskupų laiško versija bus paruošta ir paskleista gegužės mėnesį. Jon gali būti įjungti konferencijoje priimti pakeitimai.

Išteisino premjerę

Specialus komitetas, tyręs Britaniją netikėtai užklupusį karą dėl Falklando salų, premjerę M. Thatcher ir jos vyriausybę pripažino nekaltą. Esą ji padarė viską, ką galėjo, tam karui laimėti. Naują įtampą dėl Falklando salų atnešė JAV žvalgybos pranešimas, kad Argentina iš Kordobos į Patagoniją, pietines savo pakrantes, perkėlė dvi eskadriles modernių "Mirage" naikintuvų, įsigytų iš Prancūzijos. Pakrantės vandenynse ten dabar atsirado ir daugiau karo laivų. Premjerė M. Thatcher perspėjo Argentinos generolus nebandyti naujos invazijos, nes Falklando salose yra 4.000 britų karių, 12 amerikietišku "Phantom" naikintuvų, pasiruošusių karo veiksmams.

Šiame numeryje:

Minties žmogus

Filosofui profesorui Antanui Maceinai — 75-ri amžiaus metai

Ar Vatikanas aplenkė Lietuvą?

Įvairūs samprotavimai ryšium su paskyrimu latvio kardinolo

Klaidinančios sąskaitos

Belgų kunigas Werenfried van Straten apie pacifistus

Saugumiečių ir psichiatrų nuguose

Persekiojamas Jonas Sadūnas ir jo sesuo Nijolė Sadūnaitė

Klaipėdos krašto lietuviškumas

A. Lymantas apie jo grožį, praeitį ir vokiečių kolonizaciją

Atsiveikėtinom su lietuvių bičiuliais

Pranešimas iš Vašingtono apie pasitraukimą 15 kongreso narių

Sukilimas prieš prancūzus Klaipėdoje

Atsiminimai dalyvavusio žygyje į Klaipėdą prieš 60 metų

Tautos gyvybę žudanti ranka

Nusižudymai ir kitos dažnos nelaimės mažiausia prieaigū

Beješkančias vyskupo tako

Pabaiga straipsnio apie A. Barono "30 istorijų suaugusiems"

"Lietuvių Enciklopedijos" klaidos

Jei būtų leidžiamas papildomas tomas, reikėtų atitaisyti

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$17, pusmetinė — \$9. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$17.00 per year, \$9.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Klaidinantys sąjūdžiai

Visam pasaulyje žinomas vienuolis olandas, vokiečių vadinamas "Speckvater" — Werenfried van Straaten, suorganizavęs "Pagalbą Kenčiančiam Bažnyčiai", visomis kalbomis leidžiamajame biuletinyje "Meilės Aidas" 1982 m. 8 nr. rašo:

Mano vardas Werenfried — tai reiškia tas, kuris kovoja už taiką. Visas mano kunigiškasis gyvenimas yra kova už taiką žmonių su Dievu ir tarp savęs. Neatsitiktinai mūsų "Pagalba" gavo pradžią vieną Advento naktį, tuojau po II D. karo, kai sužalota žmonija troško Taikos Kunigaikščio.

Savo kelionėse po sugriautą Europą patyriau velnišką komunizmo klastą, kuri stengėsi panaudoti skurdą, kad galėtų sunaikinti žmonių ir sugriauti Dievo sostą. Dabar ragina laisvas tautas siekti taikos, atsisakant ginklų, bet tikslas lieka tas pats: visuotinis karas prieš Visagali ir visos žmonijos pavergimas komunizmo vergijos jungiu.

Daugelis pacifistinių sąjūdžių priklauso penktajai komunizmo kolonai. Iš tikrųjų su šūkiu "Taika be ginklų", spekuliuojant baimę, tie sąjūdžiai sąmoningai ar nesąmoningai ruošia Raudonosios Armijos puolamajam žygiui kelia.

Daugelis tų sąjūdžių yra dvi-veidžiai. Skelbdamiesi, kad jie siekia pasitarnauti taikai, drauge skelbia žudynes dar negimusių kūdikių. Jie skatina pasaulinio masto karą dar negimusiesiems, gintis nepajėgiantiems kūdikiams. Tai yra jau pabaigos pradžia. Juk jei milijonai motinų gali nebūdžiamai žudyti savo kūdikius, tai jokios kliūtys negalės sulaukyti visuotinių žudynių.

Klaidingi šios "taikos" pranašai užmiršta šv. Pauliaus apštalto raginimą: "Apsiginkluokite visais Dievo ginklais, kad galėtumėte atsilaukioti prieš velnio klaidas. Būkite tvirti Viešpatyje ir jo galybės jėga" (Ef 6,10-11).

Anie sąjūdžiai neturi teisybės "kaip šarvų", nes niekad nemini baisyti kancijų sovietiniuose koncentracijos lageriuose. Vietoj Dievo taikos jie skelbia sielvartą ir paniką. Taip sunaikina "tikėjimo skydą", pakeisdami jį netikėjimo menkyste. Vietoj "išgany-

mo šalmo" jie užriša akis. Jau seniai modernistinė Š. Rašto egzėgėzė pakeitė "dvasios kalaviją", tai yra Dievo Žodį, platininiu kardu, kuris niekam nepavojingas.

Savo kvailoms pacifistinėms fantazijoms jie įieško pateisinimo Šv. Rašte, praleisdami laikuriuos jo puslapius. Jie nenori nieko žinoti apie Jėzuso žodžius, kuriais jis nusakė laikų pabaigą. Jie užmiršta Jo žodžius, kurie dabar milijonams yra karti tiesa: "Nemanykite, jog aš atėjau nešti žemėn ramybės. Aš atėjau nešti ne ramybės, o kalavijo. Atėjau sukirsti sūnaus prieš tėvą, dukters prieš motiną ir marčios prieš anytą. Žmogaus namiškiai taps jam priešais" (Mt 10; 34-36).

Niekur Evangelijoje nėra pasakyta, kad turime apsisaugoti nuo karo bejėgių pasidavimu diktatoriams, kurie nori Dievo pasauliui užkrauti ateistinė savo tironiją. Niekur nėra parašyta, kad dėl karo baimės turime atverti Europos vartus tokioms skerdynėms, kaip Gulag, kurios kainavo daugiau žmonių gyvybių, negu šešeri pasaulinio karo metai. Niekur nerandame pasakyta, kad arkangelis šv. Mykolas, dangaus kareivijos vadas, būtų toleravęs pasipriešinimą Dievui ir pasidavęs Sėtonui, kad taip išsaugotų taiką.

Kas klaidingai galvoja, kad taika yra augščiausioji vertybė, tas pasiduoda Apokalipsės Žvėriui, apie kurį yra parašyta: "Žmonės garbino ir šlovino žvėrį, šaukdami: 'Kas galėtų lygintis su juo ir kas galėtų kovo su juo?' (Apr. 13,4). Bet Dievas yra galingesnis už Žvėrį!"

Turime bijotis atominės bombos, velnio ir nesuvaldomo žvėries, kuris slėpi kiekvieno mūsų širdyje. Bet tas, kuris skelbia tik baimę savo pamoksluose, yra toli nuo Evangelijos. Jis sukaupia savo dėmesį tik į pavojų, kurį sudaro nesuvaldomos jūros audra. Sėja paniką, kuri veda į neviltį ir į pražūtį. Dėlto šiame tamsiame Advente su viltimi laikykimės To, "kuris nuramina vėjus ir jūrą", kuris "eina virš vandens" ir kai iš baimės imame šauktis pagalbos, jis nuramina, sakydamas: "Nusiraminkite, tai aš, nebijokite" (Mt 14,25-27).

Vertė J.V.

Tautos gyvybę žudanti ranka

1980 m. spalio 10 nusižudė rašytojas Bronius Radzevičius. 1980 m. spalio 11 pasikorė Vilniaus universiteto teisės fakulteto vyr. asistentas, teisės mokslų kandidatas Albinas Sarpalius.

Radzevičius ėjo keturias-dešimtus metus, o Sarpalius — vos trisdešimt ketvirtuosius metus. Ranka pakelta prieš savo gyvybę yra tragiška, skaudai sau ir tautai.

Oficialioji statistika neskelbia, kiek žmonių atima sau gyvybę, ir tikslų skaičių tokių asmenų nurodyti sunku, bet jų skaičius nemažas. Vien tik Širvintų rajone 1980 metais pasikorė ir atėmė sau gyvybę 19 asmenų. Visoje Lietuvoje bus keli šimtai per metus.

Mūsų spauda apie nužudymus ir nusižudymus neinformuoja. Tai nusikaltimas, tai tautos budrumo ir ryžto kovoti prieš gyvybės atėmimą su laikymas. O ranka, žudanti žmogaus gyvybę, nesulaikoma veikia. Medikai sako: kiek gimimų, tiek abortų. Taip kruvina ranka nužudo pusę tautos prieauglio. Pagal 1979 m.

surašinėjimo duomenis, Lietuvoje 1970-1979 m. kasmet gyventojų skaičius padidėjo 27.000. Metinis natūralus prieauglis bus mažesnis, nes gyventojų skaičių dar padidina imigrantai iš kitų tarybinių respublikų. Gimimų skaičius krinta, ir natūralus prieauglis turi tendenciją mažėti. Tai prieauglį dar smarkiai mažina žudymais ir nusižudymais. Neoficialiais duomenimis, Lietuvoje kasmet nužudoma apie 5.000 asmenų. Tai lygu maždaug penktadaliui natūralaus prieauglio. O kur dar nusižudymai, autoavarijos, nuskendimai ir kitos nelaimingos mirtys.

Lietuvių tauta nėra gausi, ir kiekviena nenatūrali mirtis jai yra labai skaudi. O tautos gyvybę žudanti ranka kasmet gyvybę atima apie trims penktadaliams (įskaitant ir abortus) tautos prieauglio. Tautos gyvybę žudanti ranka turi būti sulaukta.

• Ar tavo draugai skaito "Tėviškės Žiburius"? Atsiųskite jų adresus — gaus nemokamai keletą numerių susipažinti

Okupuotoje Lietuvoje Kauno arkikatedroje-bazilikoje 1982 m. pavasarį įšventintų kunigų dalis. Pavardės gautose nuotraukose nepažymėtos. Tai drąsų bei ryžtingų jaunuolių būrys, kurio negąsdina persekiojimai

Pranešimas iš V. Europos

Saugumiečių ir psichiatrų naguose

Nijolės Sadūnaitės ir jos brolio Jono Sadūno persekiojimo faktai

Vakaruose gauti keli dokumentai su papildomomis žiniomis apie vilniečio Jono Sadūno persekiojimą. Kaip jau paskelbta užsienio spaudoje, Jonas Sadūnas buvo kratomas 1982 m. spalio 11 d. Per kratą buvo paimitas vaiko žaislas su trijų spalvų deriniu, kurį kratytojai palaikė nepriklausomos Lietuvos trispalve.

Dėl ligos J. Sadūnas neatvyko į tardymą. 1982 m. lapkričio 18 d. dar nepasveikęs jis buvo išrašytas iš ligoninės, ten pat suimtas ir nugabentas į Naujosios Vilnios psichiatrinę ligoninę. Lapkričio 22 suimtojo sesuo Nijolė Sadūnaitė kreipėsi raštu į LTSR prokurorą, prašydama nubausti teisėtvarkos laužytojus ir kuo greičiau išleisti iš psichiatrinės ligoninės broli.

Pareiškimo tekstas
Lietuvos TSR prokurorui
Nijolės Sadūnaitės
PARAIŠKIMAS

Šių metų lapkričio 18-ą dieną pareikšimu kreipiausi į Jus dėl neteisėto mano brolio Jono Sadūno patalpavimo į Respublikinę Naujosios Vilnios psichoneurologinę ligoninę, VI vyrų, psichėkspertizės, skyrių.

Pro 1982.X.11 kratos mano brolis J. Sadūnas Vilniaus rajono prokuroro pavaduotojos R. Juciūtės buvo kviečiamas kaip liudininkas, bet kadangi jis sirgo ir turėjo nedarbingumo lapelį, į tardymus nenuvyko.

1982.XI.1 brolių, vos paguldytą gydymui į Santariškių ligoninę, tardyti atvažiavo prokuroro pavaduotoja R. Juciūtė ir vargino ligonį net 3 valandas.

Iš Santariškių ligoninės mano brolis buvo perkeltas anginos operacijai į II ligoninę, kur buvo ruošiamas operacijai. Staiga, šių metų lapkričio 18 d., jį išsikvietė gydytoja J. Blažienė ir išrašė iš ligoninės sakydama, kad pūluojančios anginos negalima operuoti, reikia dar pasigdyti namuose, išdavė broliui nedarbingumo lapelį su diagnoze: "pūluojanti angina ir bronchito paūmėjimas", liepė lankytis V-jė poliklinikoje, o kai uždegiminis procesas praėis — išoperuos anginą. Vos iš gydytojos kabineto broliui sugrįžus į palatą, įeina milicijos seržantas Dviliov ir be prokuroro sankcijos areštuoja broli, įsodina į mašiną, kurioje be 3 milicininkų buvo dar civilis vyras, ir ten parodė popieriaus lapą su kažkokiu tai tekstu, leidę perskaityti tik Juciūtės parašą paklausė, ar jis ją pažįsta. Broli nuvežė ir patalpino į psichigloninę.

Medicinos sesuo, kuri daro injekcijas ir skirsto vaistus, neparodo ką ji duoda, nors brolis to prašė. Kodėl slepiami preparatų pavadinimai nuo brolio? Iš to peršasi išvada, kad jie sąmoningai piktnaudžiauja medikamentais.

Lapkričio 22 d. aš atėjau brolio aplankyti. Besikalbant su

juo koridoriuje, pribėgo gydytoja Regina Ražinskienė ir pradėjo šaukti: "Išėik iš čia! Neturi teisės čia lankytis!" Paaškinau, kad esu J. Sadūno sesuo ir turiu teisę broli lankyti, nes čia esančius lanko kas tik nori. Gydytoja R. Ražinskienė ėmė vaipytis ir isteriškai šaukti, kad čia patalpinti iki teismo nusikaltėliai ir aš neturiu teisės brolio lankyti. "Kad nė kojos tavo čia nebūtų!"

Kas davė teisę gydytojai Ražinskienėi uždrausti man lankyti savo broli ir šaukti ant manęs ten esančių akivaizdoje?

Prašau nubausti tarybinės teisėtvarkos laužytojus ir kuo greičiau išleisti broli Joną Sadūną iš psichiatrinės ligoninės.

1982.XI.22

pas. N. Sadūnaitė

Prokuroro atsakymas

Atsakydamas į pareiškimą, prokuroras, 3-sios klasės valstybinis teisės patarėjas Kirijenka gruodžio pirmosios raštu pranešė, kad J. Sadūnas patrauktas kaltinamuoju baudžiamojame byloje pagal Lietuvos TSR Baudžiamojo Kodekso 132 straipsnio antrąją dalį ir dėlto jam Vilniaus rajono prokuratūros nutarimu paskirta stacionarinė teismo psichiatrinė ekspertizė, kuriai atlikti jis patalpintas į Naujosios Vilnios psichiatrinę ligoninę. Dėl ligoninės personalo elgesio esą reikia kreiptis į sveikatos apsaugos ministeriją.

Tolimesnis likimas

Gruodžio antrąją Jonas Sadūnas iš ligoninės buvo išleistas kaip psichiškai sveikas. Koks tolimesnis jo likimas, šiuo metu žinių nėra. Gautieji dokumentai — nukentėjusio ir jo artimųjų pareiškimai valdžios organams ir žmogaus teisių gynimo instancijoms nušviečia įvykius nuo kratos spalio 11-ją iki paleidimo iš Naujosios Vilnios gruodžio antrąją. Juose pavaizduojamas gėdingas laikurių medicinos darbuotojų bendradarbiavimas su Saugumo organais, žiaurus ir nežmoniškas ligoninės personalo, ypač gydytojos Reginos Ražinskienės, elgesys.

Sadūno skundas

Lietuvos TSR prokurorui

Jono Sadūno
PARAIŠKIMAS

1982.XI.22 sesuo Nijolė Sadūnaitė atėjo aplankyti manęs į N. Vilnios psichiatrinę ligoninę, teismo psichiatrinę ekspertizės VI skyrių. Perdavusi man atneštas lauktuves kalbėjosi su manimi, o vėliau prie mūsų pokalbio prisijungė ir vokiečių tautybę turintis Valter Lindner. Greitai iš minėtos ligoninės I skyriaus atvedė Aloyzą Juknevičių, o į jo vietą ruošėsi išvesti 1978 m. iš Anglijos repatrijavusį į Lietuvą Dovydą Seveliova, su kuriuo mano sesuo Nijolė Sa-

dūnaitė anksčiau kalbėjo ir žinojo jo patirtas skriaudas, pažeminimus, vargus, neteisybes sugrįžus į Lietuvą. Kai aš nuėjau į Dovydo Seveliovo palatą, kuriame jau buvo sanitaras Česlov Černiavskij, pasakiau Dovydui Sevelioviui, kad apsiliktu mano šiltus apatinius rūbus. Tuo metu mano sesuo Nijolė Sadūnaitė medicinos sesers Jadzės Staševskajos buvo iškviesta į procedūrinį kabinetą užsirašyti į lankytojų knygą. Išėjusi iš procedūrinio kabineto Nijolė Sadūnaitė pamatė iš VI skyriaus į I-jį išvedamą sanitaro Česlovo Černiavskij Dovydą Seveliova ir dar spėjo jam pasakyti: "Nenusiminkite, aš Jus lankysiu!"

Ant mikšto suolo sedėjome iš dešinės į kairę aš, Nijolė Sadūnaitė, Valter Lindner ir Robertas Petraška. Medicinos sesuo nuėjo į gydytojos Ražinskienės kabinetą. Greitai išėjo gyd. Ražinskienė ir priejusi prie Nijolės pradėjo šaukti: "Kas tu! tokia busi, ko tu čia atėjai, ko tau čia reikia?" Nijolė Sadūnaitė atsakė, kad yra J. Sadūno sesuo ir atėjusi manęs aplankyti. Tada gyd. Ražinskienė tęsė savo klausimų ir grasinimų seriją: "Ko tu kalbiesi su ligoniais, aš tau draudžiu čia ateiti, greitai išėik iš čia, nes pakviesiu miliciją, kad tave išvestų" ir t.t. Vėliau gyd. Ražinskienė puolė į isteriją ir pradėjo mėgdžiotis, rodyti liežuvį ir leisti įvairius nesuprantamus garsumus... Nijolė ir mes tylėjome. Visa tai matė ir girdėjo be manęs ir Nijolė Sadūnaitė, Valter Lindner, Robertas Petraška ir kiti tuo metu koridoriuje buvę asmenys.

Nijolė Sadūnaitė tuojau apsiliko palatą, atsisveikino ir išėjo. Jau tada supratau, kad prieš mano seserį N. Sadūnaitę buvo surengta grubi provokacija. Tai patvirtino ir tą pačią dieną vykęs tardymas gyd. Ražinskienės kabinete. Ji sakė: "Labai gaila, kad tavo sesuo pabėgo, labai gaila. Pranešiau prokurorui apie jos elgesį. Ji yra Saugumo įskaitoje. Dabar aš žinau, kas ir tu toks esi!" ir t.t.

Tos pačios dienos vakare atvyko milicijos darbuotojas ir civiliniais rūbais apsilvęs asmuo, kuris 1982.X.11 d. vadovavo mano, taip pat sesers kambaryje pravestai kratai. Parodymus apie Nijolę Sadūnaitę davė medicinos sesuo Jadzė Staševskaja ir sanitaras Česlav Černiavskij. Buvo kviečiami ir kiti VI skyriaus darbuotojai, bet jie atsisakė pasirašinėti po melagingai surašytais parodymais. Vėliau jie buvo terorizuojami ir gąsdinami gyd. Ražinskienės.

Prašau prokurorą duoti nurodymus ištirti šią kruopščiai surengtą provokaciją prieš mano seserį Nijolę Sadūnaitę.

1982.XI.24

pas. J. Sadūnas
Lmb.

A+ ALFONSUI MACKEVIČIUI (MARSAN)

iškeliavus amžinybėn,
kunigą JONĄ ir ROBERTĄ PILKAUSKUS giliai užjaučiame, netekus geradariui bei jaunystės dienose globėjo. Su jais kartu liūdi —

dr. Gražina Girdauskaitė-Szabo,
vyras Joseph ir sūnus Neil

A+ JONUI VISOCKIUI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo jo žmonai VALERIJAI, dukroms — JANINAI, BIRUTEI ir DALIAI su šeimomis, Lietuvoje likusiems — seseriai, sūnui ir dukrai bei visiems jo draugams —

Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubas

A+ mūsų klubo narei EUGENIJAI GUGIENEI

mirus,
jos dukrą AUGUTĘ, žentą, vaikaitį ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubas

A+ GENOVAITEI ŠEDIENEI

mirus,
jos dukteriai JADVYGAI IGNATAVIČIENEI ir šeimai bei visiems giminėms reiškiamo gilią užuojautą —

Ona Vėlyvienė

Stefanija Fehn

Judita ir Vytas Vėlyviai

Mielai Mamytei A+ MARIJAI SIMINKEVIČIENEI

Lietuvoje mirus,
sūnui DANIELIUI, jo šeimai ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą —

E. J. Butkai

Ona Grigaravičienė

G. K. Budreckai

Birutė Končienė

V. R. Stabačinskai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPORELE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

* Elektros reikmenys
* Televizijos aparatai
* Skalbiamosios mašinos
* Vaikų baldai
* Įvairūs kilimai

* Šaldytuvai
* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Siuvamos mašinos
* Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Šv. Tėvas JONAS-PAULIUS II audiencijoje kalbasi su skautų veikėju v.s.fl. PETRU MOLIU ir vyr. sk. DANUTE MOLYTE 1982 m. kovo 10 d. Vatikane. P. Molis įteikė Šv. Tėvui P. Jurgėlos knygą "Lietuviškoji skautija"

Ar Vatikanas aplenkė Lietuvą?

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kart istorijoje tapęs viešu kardinolu Sov. Sąjungos pilietis. Dėl to esą nekils gaisras, bet sovietų atkirtis būsiąs neišvengiamas.

Šv. Tėvas, paskirdamas kardinolui latvi, esą norėjo parbrėžti savo rūpestį Sov. Sąjungoje gyvenančiais katalikais, kenčiančiais priespaudą, ir tuo būdu teikti jiems globą. Nė vienas popiežius iki šiol to nebuvo padaręs.

Apie Vilniaus vyskupą J. Steponavičių "NYT" rašo, kad nuolat sklinda gandas apie jo paskyrimą kardinolu "in pectore" 1979 m. gegužės mėnesį, tačiau iki šiol nepatvirtintas. "Vyskupas Steponavičius yra ryškus tikėjimo simbolis priespauodoje. Lietuvoje gyvena galbūt pusė iš dviejų milijonų Sov. Sąjungos katalikų, susitelkusių daugiausia Baltijos respublikose ir Ukrainoje. Bet popiežius, matyt, norėjo paskirti kardinolą, kurio iškelimas neturėtų neigiamų pasekmių nei vyskupui Steponavičiui, nei Katalikų Bendrijai kaip visumai".

Lietuva neaplenkta

Lietuvio nepaskyrimą kardinolu panašiai aiškina ir kiti didieji laikraščiai. Kaip yra iš tikrųjų, niekas nežino, nes Vatikanas tokių dalykų neskelbia. Iš esamų aplinkybių vis dėlto galima spręsti, kad kardinolų parinkime Lietuva nebuvo aplenkta. Jau anksčiau, pirmą kartą šio popiežiaus kardinolų parinkime 1979 m., Lietuva nebuvo užmiršta. Plačiai buvo spėliojama, kad slapta šis kardinolas esąs Vilniaus vyskupas J. Steponavičius. Iki šiol nepaaiškėjo, ar tai tiesa, nes sąlygos, kurios vertė Šv. Tėvą tuo klausimu tylėti, nepasikeitė.

Kaip matyti iš pagrindžio spaudos Lietuvoje, sovietinė valdžia nesutinka su lietuvio kardinolo paskyrimu, ypač tokio, kuris palankumu sovietams nepasizymi. Toks kardinolas esą turėtų gyventi arba Sibire, arba Romoje, bet ne Lietuvoje. Su tokia kieta sovietinės valdžios laikysena Šv. Tėvui tenka skaitytis, nes viešo kardinolo paskyrimas Lietuvoje reikštų jo ištremimą Maskvos suerzinimą.

Jeigu jau Šv. Tėvas paskyrė kardinolu vyskupą Latvijos, kur katalikų tėra mažuma, tikriausiai Lietuvos neaplenkė. Ji arba jau turi slapta kardinolą, arba yra labai svarbi priežastis, verčianti jo paskelbimą bei paskyrimą atidėti.

Viena tokių priežasčių, be jau minėto sovietų grąsinimo,

yra galbūt nesutvarkyta teisinė Vilniaus arkivyskupijos būklė. Pagal Lenkijos konkordatą Vilniaus arkivyskupija teisiniu požiūriu tebėra Lenkijos tikybinės provincijos dalis. Galimas dalykas, ši aplinkybė taip pat prisideda prie lietuvio kardinolo problemos, juoba, kad Lenkijos vyskupai čia gali daryti spaudimą Vatikanui. Buvimas lietuvio kardinolo Vilniuje reikštų tam tikrą akibrokštą lenkams, laikantiems Vilnių vis dar savo miestu.

Teisinės Vilniaus arkivyskupijos būklės pakeitimas Lietuvai palankia prasme palengvintų ir kardinolystės problemą. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, vadovaujama inž. V. Kamanto, neseniai kreipėsi į Šv. Tėvą, prašydama pertvarkyti teisinę Vilniaus arkivyskupijos būklę, neimplikuojant Lietuvos okupacijos pripažinimo. Iki šiol ta linkme dar negirdėti jokio pajudėjimo.

Už Lietuvos ribų

Kalbant apie lietuvio kardinolo skyrimą, kyla ir kitas klausimas, būtent, kodėl negavo kardinolo nė užsienio lietuviai?

Visų pirma todėl, kad laisvame pasaulyje lietuvių vyskupų, valdančių vyskupijas, yra labai mažai (tik vienas — arkiv. K. Salatka). Vyskupai be vyskupijų ir paprasti kunigai skiriami kardinolais tik labai retais atvejais (pvz. šiais metais — kun. H. de Lubac, SJ).

Buvo beveik tikras dalykas, kad kardinolu taps arkiv. P. Marcinkus, Vatikano valstybės valdytojas, 60 metų amžiaus, ilgametis popiežių palydovas kelionėse. Deja, iškilusi "Banco Ambrosiano" byla įpainiojo ir arkiv. P. Marcinkaus vadovaujamą Vatikano banką. Tarptautinė ir italų spauda, ypač liberalinė bei kairioji, ilgai puldinėjo mūsų tautietį, kaltindama nebūtais dalykais. Tuo būdu nukentėjo jo prestižas, nors tarptautinė komisija, tyrusi Vatikano banko veiklą, nerado jokių suktybių. Jos pranešime tik paminėta, kad Vatikano banko vadovybė per daug pasitikėjusi "Banco Ambrosiano" vadovais. Kardinolų grupė, tyrusi jo veiklą, irgi nerado nieko įtartino. Reikia tikėtis, kad ištyrus visą bylą, mūsų tautietis arkiv. P. Marcinkus bus reabilituotas ir pagerbtas iškilia kardinolo skrybėle.

O tuo tarpu tenka pasidžiaugti, kad broliškos latvių tautos sūnus tapo kardinolu, kurio žodis bei veikla turės reikšmės ne tik latviams, bet ir visiems baltiečiams. M.

Naujus metus pradėjus

AURELIJA BALASAITIENĖ

Turime pripažinti, kad 1982 metai buvo turtingi. Jei dabartinė ekonominė krizė ir priverstė nevieną kiek susispausti, rimtai žvilgtelėjus į tuštėjančią kišenę, tai mūsų spauda buvo duosniai remiama, parapijos džiaugėsi gerokai padidėjusiomis aukomis. Organizacijos, meno, dainos ir šokių vietų dirbo, kūrė, nešė džiaugsmą visuomenei.

Spaudos puslapiuose vykusio polemika rodė demokratinės mūsų laisvės sampratą, leidžiančią skirtingoms nuomonėms reikštis, tuo rodančią taip pat natūralią mūsų visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo gyvybę. Tačiau visa tai neturėtų skatinti mus žiūrėti į skirtingos nuomonės reikškę kaip į asmeninį priešą. Mano teisė reikšti nuomonę yra taip pat kito teisė reikšti savąją. Iš kritikos mokomės, jeigu ji nekanda.

Veiklos analizė duoda idėjų ir nekartą paskatina tuos kurie yra sustingę įprastoje vagoje, įieškoti "modus vivendi", kad bendras darbas būtų sėkmingesnis ir pasiektų platesnes mūsų visuomenės mases.

Kartu skirtumas, toks natūralus visose tautose ir visais laikais, gali tarnauti idėjų pasikeitimui, nesibaiminant "nubyrėjimo" ar "atitrūkimo". Kiekviena karta yra formuojama aplinkos, o mūsų kartos yra nuolatinėje kryžminėje ugnyje, įieško pusiausvyros tarp savo tautos bei visuomenės reikalavimų ir savo dvasinio pasaulio komplikacijų. Jei vyresnioji karta savo dvasinę pusiausvyrą palaiko sentimentų ir prisiminimais, tai jaunesnės kartos lietuviškume įieško racionalinių šaltinių, kurių analizė vyresnei kartai yra nevisada suprantama ir priimtina. Tačiau reikia sutikti su tuo, kad svarbiausia yra jaunesnės kartos domėjimasis lietuviškais reikalais. Jame rusena didžiosios vilties kibirkštis. Tik abejingumas turėtų kelti rūpestį. O abejingumo randame visose kartose, ypač šeimose, kurios, netikėtai su-

radusios materialinės gerovės patogumus, nevisada pajėgė ir dvasiškai savo gyvenimą taip tvarkyti, kad išliktų gyvi solidarumo ir tautinės pareigos jausmai. Todėl ne labiausiai pasiturinti visuomenės dalis išlaiko mūsų organizacijas ir spaudą, bet idealistiškai nusi-teikusi.

Idealizmo nestinga visose kartose, tik kartais vyresnieji nerodo dėmesio jaunesniems, dar tęsdami seną europietišką nuomonę, kad tik su "rimtu" amžiumi galima pasiekti ko nors reikšmingo gyvenime. Paskutiniaisiais dešimtmečiais Amerikos gyvenimo pažangą apsprendė ne senoji karta, bet žymia dalimi jaunimas. Pvz. vyresniuosius su skaitytuvų (kompiuterių) "paslaptimis" supažindina jauni instruktoriai, dar nepasiekę nė 15 metų amžiaus ("TIME" 1983 m. sausio 4 d. nr.).

Iš savo senokai mirusio tėvo paveldėjau vieną tradiciją: naujus metus pradėti su "tabula rasa" (nepradėta rašyti lenta) ir leisti gyvenimui rašyti į tuščius gyvenimo knygos lapus, pamiršti senuosius nesusipratimus, nesigilinti į nepasisekimus, mokytis iš gerai atliktų darbų. Visi turėtume prisiminti, kad esame vienos tautos vaikai, sudarą kurybingą tautos šaką, kuri ir pačiam kamienui gali teikti jėgos.

Vienybė yra galima žvelgiant į vieną bendrą tikslą, einant į jį kad ir skirtingais metodais. O tas tikslas — lietuviybės išlaikymas už Lietuvos ribų ir kova už mūsų valstybės nepriklausomybės atstatymą. Lituanistinės mokyklos, visų sričių organizacijos, politinės partijos ir veiksniai visu tuo rūpinasi. Darbo yra daug, ir vietos užtenka visiems. Krikščioniškos dvasios rėmuose, lietuviškos idėjos vedami, galime pasiekti daug, kasdieninio gyvenimo smulkmenose statydami didįjį mūsų siekių pastatą. Nevisada grandioziniai darbai lemia istorinių įvykių raidą. Metodiškas, kantrus kasdieninis darbas, kaip nakties sargybos pareigūnams, užtikrins ir mūsų vilčių išsipildymą.

Lietuvos kuršis, kuriam Klaipėdos kraštas buvo jo tėvynė, prisijungusi prie Didžiosios Lietuvos. Baltijos jūra kalba jam apie praėjusius laisvės laikus

Klaipėdos krašto lietuviškumas

Pajūrio sritis, kuria grožėjosi rašytojai, kurią puldinėjo ordinų kariai, kolonizavo vokiečiai, o dabar — sovietiniai rusai

A. LYMANTAS

Prieš 60 metų, apsiniaukusį ir šlapdrabojantį 1923 m. sausio 15 d. ankstyvą rytą, Klaipėdos miestas pergyveno didelę netikrumo įtampą. Pirmiems šūviams ryto tyloj pasigirdus, dar apytamsoj kėlėsi daugelis priemiesčių gyventojų ir iš namų palėpių stebėjo Sendvario, Rumpiškės ar kituose sniegu nuklotuose laukuose tai bėgančias, grūnančias, tai vėl pakylančias ir miesto link artėjančias ginkluotų vyrų grupes. Smeltėj, kur stovėjo kpt. Vaucaire vadovaujamas I D. kare pasižymėjusių prancūzų kalnų šaulių dalinys, jau kuris laikas buvo girdėti sporadiškas, o kartais ir ilgiau užtrunkantis šautuvų tratesys.

Panašius garsus buvo galima girdėti ir Vitės bei Joniškės priemiesčiuose. Tai buvo Jono Budrio vadovaujami sukilėliai, kurie supo miestą ir puolė aplink miestą išsidėsčiusias prancūzų ir vokiečių žandarų gynybos pozicijas.

Matydami beviltišką savo padėtį, apie 10 v.r. prancūzų kareiviai pradėjo trauktis pėsti ir rekvizituais miesto tramvajais į miesto centrą ginti sąjungininkų būstinės. Bet skubotai paruoštas gynybos žiedas jau nebegalėjo atlaikyti į miestą įsiveržusių sukilėlių: po trumpų, aštrių ir aukų pareikalaujančių kautynių, apie 12 v. dienos, apsuptoji sąjungininkų būstinė iškėlė baltą vėliavą. Po to aprišo šūviai, pasidarė tyla. Taip, tą valandą ir tą dieną visų lietuvių ryžtu bent iš dalies išsipildė per amžių puoselėtas istorinis lietuvių tautos troškimas — sujungti Mažąją ir Didžiąją Lietuvą į vieną Lietuvos valstybės kūną.

GARSUS MIESTAS

Kai šiandien vėl prisimename 1923 m. Klaipėdą ir ten vykusius įvykius, daugeliui prieš akis atsiveria ir šio nedidelio miesto bei krašto įdomi, marga ir nepaprasta istorija, kurios jam pavydi net kiti Maž. Lietuvos ir Rytprūsių miestai. Beveik joks didesnis pasaulinės reikšmės politinis įvykis, nors ir labai toli, nepraeidavo neatsiliepęs į Klaipėdos miestą, ypač jo gerovę. Pvz. Krymo karo metu Klaipėda tiesiog žydėjo žydė, kai jos uostas buvo perpildytas simtais burinių prekinių laivų ir šiaurinė marių dalis atrodė kaip ištisas laivų stiebų miškas.

Per Kuršių neriją ėjo garsus pašto kelias į Petrapilį. Juo važiuavo žymiausi Europos diplomatai, garsiausi meninin-

kai, dainininkai. Per didįjį miesto gaisrą vokiečių pirklys Schliemann Klaipėdą patyrė tokią nepaprastą laimę praturtėti, kad galėjo visiškai atsi-duoti savo archeologiniams pomėgiams, atrasti bei atkasti legendinį Trojos miestą Mažosios Azijos ir tuo sukelti pasaulinio masto sensaciją.

Klaipėdos mieste buvo didžiausia anglų kolonija Baltijos pajūryje. Ogilviai, Simpsonai, Walkeriai buvo įprastos pavardės Klaipėdoje. Anglai čia turėjo net savo parapiją ir šventovę (English Church).

Koks nepaprastas vaizdas turėjo atsiverti XIX šimtmečio j Klaipėdos uostą įplaukiančių laivų jūrininkams: stebėti arti 100 miesto pakraščiuose dideliais baltais sparnais besisukančių medžių apdirbimo vėjo malūnų! Klaipėda — jūros vėjų ir audrų perpuštas, pilkų neaugštų pastatų miestą keletą metų buvo visos Prūsijos karalystės sostinė. Joje lankėsi carai ir karaliai.

Klaipėdos krašto kaimų ir laukų kapinėse ilsisi daug žymių Maž. ir Didž. Lietuvos vyrų. Jų tarpe paskutinį atilsi surado ir garsusis 1831 m. Lietuvos sukilimo vadas Gelgandas. Apie neramią Klaipėdos krašto istoriją kalbėjo per šimtmečius laukuose išlikę švedų apkasai. Klaipėdos krašte yra padavimais apipintas Rambynų kalnas su garsiąja senovės lietuvių šventviete. Klaipėdos krašto likimas buvo sprendžiamas I D. karo laimėtojų. Jo vardas nuolat minimas tarptautiniuose forumuose Versalyje, Ženevoje, Haagoje. Klaipėdą Lietuvai 1923 m. sausio mėn. 15 d. pergyveno vieną savo gražiausią ir triumfaliausią momentų istorijoje.

GROŽĖJOSI RAŠYTOJAI

Bet ne vien tik dėl savo nuostabios istorijos Klaipėdos kraštas įdomus. Jis iš visų Maž. Lietuvos sričių pasižymi ir savo nepaprastu gamtos grožiu. Mes, kurie ten gimėme ir užaugome, galbūt ne per daugiausia į tai kreipdavome dėmesį. Bet kiek jis su nepaprasta meile svetimųjų aprašytas, kiek pavaizduotas ant menininkų drobių! Pvz. tik trumpą laiką Klaipėdos krašte pabuvęs ir prieš keletus metus miręs didysis vokiečių dramaturgas Zuckmayer biografinėje savo knygoje ("Alles waer's ein Stueck von mir") rašo, kad jokioje atogrąžų saloje jis nebūtų galėjęs gyventi tokioje joje aplinkoje, kaip Kuršių neri-

joj. "Mieliausiai aš ten būčiau pasilikęs visam laikui".

Kitas pasaulinio garso rašytojas ir Nobelio premijos laureatas Thomas Mann net savo vasarnamį buvo nerioje pastatęs. Nors pats kilęs iš šiaurinės Vokietijos ir parašęs savo pagarsėjusią Luebecko pirklių Buddenbrookų šeimos istoriją bei romaną, pastebi, kad tokios Baltijos ir tokios vietovės dar niekad nepažinęs.

PIRMIEJI KALAVIJUOČIAI

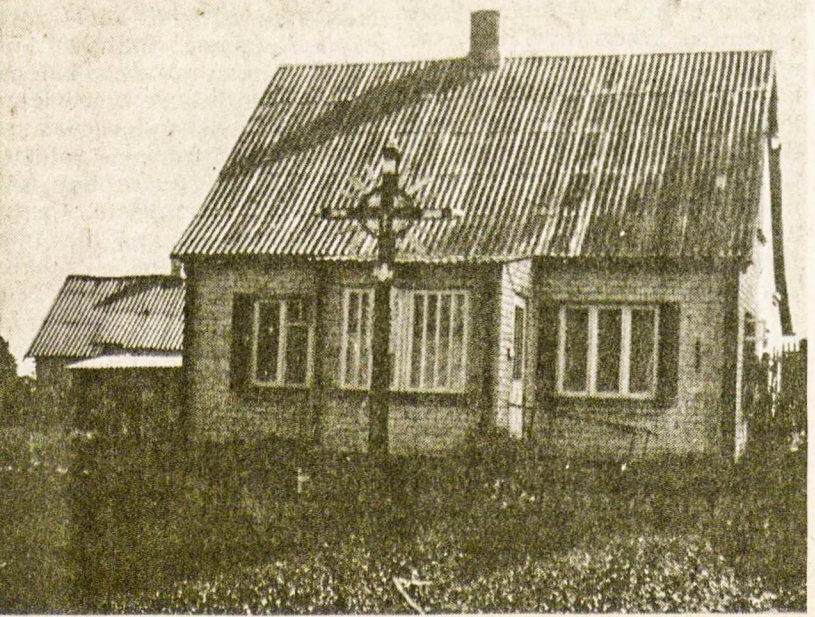
Bet šiandien, nors ir tik prabėgomis žvelgdami į seną Klaipėdos miesto ir krašto istoriją, galime įsivaizduoti, kad 1252 m. pavasarį iš Rygos atplaukę ir Kuršių mariose pirmą kartą inkara išmetę kalavijuočių ordino pasiuntiniai nelabai žavėjosi krante regimais tamsiais žaliais miškais, judančiu nerijos smėliu, besikaitaliojančiu Baltijos jūros ir Kuršių marių vandens koloritu. Tuomet atplaukusieji buvo šalti profesionalai: kartogra-fai, architektai, strategai ir Europos pilių bei tvirtovių statybos specialistai, kurių neįaudino šių dienų rašytojų aprašytas krašto grožis. Jie nuo augščiausios nerijos viršukalnės įtemtais žvilgsniais įieškojo strateginės vietos pili-liai statyti.

Vieta pagaliau buvo surasta ties Danės upės išplauka į Kuršių marias. Ir taip dar tų pačių metų vasarą kalavijuočių ordino magistras bei Livonijos vyskupas pasirašė ne tik naujai statomos pilies, bet ir būsimos Klaipėdos miesto įsteigimo aktą.

Pagal svetimoje ir nedraugiškoje teritorijoje statomų pilių praktiką, pradinei pilies statybai buvo naudojami stiprūs rasta, suverčiami pylimai. Žinoma, senieji prūsai, kurie europietinės technikos atžvilgiu dar buvo atsilikę ir dar naudojo titnagą ugniai skelti, suprato kas dedasi jų žemėje. Sėsliems ir ramiems Nemuno žemupyje gyvenantiems skalvams buvo aišku, kad statomos tvirtovės ar pilies uždavinys buvo tapti abu ordinus (kryžiuočius ir kalavijuočius) jungiančiu paskutiniu grandinės žiedu, atstumti juos ir žemaičius nuo jūros, uždaryti Lietuvai vandens kelią, plieno, vario ir kitų gynybos reikmenų įvežimui.

Vos tik pirmuosius pylimus supylus, prasidėjo kruvinoji Klaipėdos pilies istorija. Žemaičiai ir sklaviai pradėjo pulsti statytojus, trukdyti jų darbus, tačiau nesuderindami savo veiksmų, jie nedaug te-

(Nukelta į 5-tą psl.)

Namukas Šiluvoje, prie kurio tebestovi kryžius. Nuotrauka daryta 1982 m.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KRAŠTOTYRININKŲ DARBAI

Lietuvos paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos centro tarybos posėdis buvo suauktas Vilniuje 1982 m. gruodžio 23 d. Įvadinio žodžiu jį pradėjo centro tarybos prezidento pirm. L. Diržinskaitė-Piliušenko. Pirmašis jos pavaduotojas K. Račkauskas kalbėjo apie 1982 m. atliktus darbus, susietus su Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmečiu. Kraštotyros draugija, turinti apie 95.000 narių, rinko medžiagą apie kovas už sovietinę valdžią, tautų draugystę, tvarkė bei atnaujino sovietinių partizanų bunkerius, sovietų karių kapus. Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmečio proga Vilniuje buvo surengta kraštotyros darbų paroda, kurią taip pat atidarė L. Diržinskaitė-Piliušenko. Pagrindinis dėmesys toje parodoje teko Maskvos peršamai tautų draugystei, Sovietų Sąjungos—Vokietijos karui, sovietinių partizanų veiklai Lietuvoje. Parodą papildė kolchozo, sovchozų, mokyklų įstaigų istorijos, sovietinių kovotojų ir darbo veteranų atsiminimai. Tik pačioje pranešimo pabaigoje prasitaria, kad paroda turėjo darbų ir gamtotyros, paminklotyros, etnografijos, kalbos bei tautosakos klausimais.

PALAIDOJO A. RIMKŲ

1982 m. gruodžio 20 d. po ilgos ir sunkios ligos Vilniuje mirė penkiasdešimtųjų savo amžiaus metų nesėpęs užbaigti Antanas Rimkus, kompartijos centro komiteto narys, nuo 1973 m. iki mirties ejęs švietimo, "ministerio" pareigas. Velionis buvo baigęs Telsių mokytojų seminariją, vėliau — Klaipėdos mokytojų institutą ir pedagoginį Vilniaus institutą. Jam teko dirbti Klaipėdos miesto partijos komiteto sekretoriumi. Į politinius dirvonus A. Rimkų nukreipė studijos Sovietų Sąjungos kompartijos centro komiteto visuomenės mokslų akademijoje. Grižęs Vilniūn, dirbo augstosios partinės mokyklos politinės ekonomijos katedros vedėju, direktoriaus pavaduotoju, vilniškės kompartijos centro komiteto mokslo ir mokyklų įstaigų skyriaus vedėju, kol pagaliau buvo paskirtas švietimo "ministeriu". Nekrologą pasirašė visi didieji kompartijos veikėjai. Palaidotas gruodžio 23 d. Antakalni kapinėse. Prie kapo su velioniu atsisveikino švietimo "ministeris" pavaduotojas V. Spurga, kompartijos centro komiteto mokslo ir mokyklų įstaigų skyriaus vedėjas V. Baltrūnas, iš Maskvos atvykęs Sovietų Sąjungos švietimo ministerio pavaduotojas V. Korotkovas. Mokytojų vardu kalbėjo "socialistinio darbo didvyre" laikoma B. Šlevinskienė, moksleivių — vilnietė T. Gončarova.

GIRTUOKLIŲ IŠDAIGAS

Liūdnas girtuoklių išdaigas atskleidžia "Valstiečių Laikraščio" 1982 m. 153 nr. paskelbtas D. Narkevičienės ir A. Orinto pranešimas "Išvažiavo alaus..." Esą Pasvalio rajono Joniškėlio sovchozo vairuotojai Petras Valašinas ir Konstantinas Turovas, pritrūkę degtinės, po vidur-

nakčio išvažiavo į Pakruojų rajoną pasijieškoti alaus. Kelio Joniškėlis—Linkuva lėkė vėju, kol pagaliau P. Valašino vairuotas automobilis Dvariukų gyvenvietėje atsidaužė į pakelės medį. K. Turovas mirė nelaimės vietoje, o P. Valašinas išliko gyvas. Pakruojų rajono kolchozo "I šviesią ateitį" traktorininkas Alfonsas Dabšys, visiškai girtas, su savo traktoriumi iš salutinio kelio staiga įvažiavo į plentą Pakruojis—Panevėžys. Į traktorių atsidaužė lengvasis automobilis, nukentėjo juo važiuojęs panevėžietis Pranas Rudzinkas, jo žmona ir dukra. Panašią nelaimę tame plente sukėlė ir girtas Pakruojų rajono Žvirblonių sovchozo traktorininkas Stanislovas Jonaitis. Sovchozo vadovai, įjgelbėdami, rinko parašus, prašydami, kad būtų perduotas kolektyvo auklėjimui. Teismas betgi negalėjo tokio prašymo patenkinti, atsižvelgdamas į nusikaltimo aplinkybes ir pasekmes.

PAMINKLAS UKMERGĖJE

Centrinėje Ukmergės miesto aikštėje 1982 m. gruodžio 14 d. atidengta iš bronzos išlieta "Vėliavnešij" skulptūra, sukurta skulptoriaus V. Krutinio ir architektės D. Baniėnės. Ją sudaro trijų Maskvai tarnavusių revoliucininkų figūros, pasak oficialaus pranešimo, "simbolizuoja jėgų darbininkų, valstiečių ir darbo inteligentų vienybę". Propagandinė skulptūra džiaugėsi Ukmergės rajono vykdomojo komiteto pirm. A. Bernotas, to rajono kompartijos komiteto I sekret. A. Ridulis. Apie sovietinių revoliucininkų veiklą Ukmergės apskrityje kalbėjo iš Vilniaus atvykęs prie kompartijos centro komiteto įsteigto partijos istorijos instituto direktorius R. Šarmaitis.

BALDAI OLANDIJAI

Gamybinis "Kauno baldų" susivienijimas Olandijon išsiuntė pirmą šviesių tonų statų siuntą. Du tūkstančius tokių statų yra užsakiusi Olandijos firma "Sodim". Susivienijime projektuojamas naujas buitinių baldų rinkinys "Migle", pakeisiantis "Rusnę". Jis bus įdomesnis, labiau pritaikytas dabartiniam paprastam. "Aitvaro" ir "Putino" svetainės baldų rinkinius pakeis dailesnis "Viesulas".

NESEKMINGAS BANDYMAS

Vilnietis J. Charkevičius, niekur nedirbantis, girtaujantis, keturis kartus teistas už vagystes, bandė išeiti iš drabužių krautuvės, apsirengęs jam labiausiai patikusia eilute. Išradinę vagiųjų už skverno nutvėrė pardavėjas. Jam teismas paskyrė šešerius metus laisvės atėmimo.

ŠILUTĖS "ĄZUOLIUKAS"

Šilutė susilaukė "Ąžuoliuku" pavadinto 280 vietų vaikų darželio-lopselio. "Ąžuoliukas" yra aštuntąjį tokia priešmokyklinė vaikų įstaiga šiame mieste. Samatinė jo statybos vertė — 421.000 rb. Devintąjį vaikų darželį-lopselį ruošiamasi statyti trečiajame gyvenamųjų namų kvartale. V. Kst.

Iškilmingos vakarienės metu Venecuelos Valencijoje, kur vyskupas aplankė vietos lietuvius. Iš kairės: VANDA BALIUTAVIČIENĖ, vysk. V. BRIZGYS, AUDRONĖ SUROŠAITĖ

HAMILTON

SKAUTŲ VEIKLA. Gruodžio 11 d. skautai kartu su tėvais ir rėmėjais atšventė Kūčias. Klebonui, kun. J. Liaubai pasakius tai proga pritaikytą žodį ir palaiminus Kūčių stalą, visi pasivažiavo tradiciniais Kūčių patiekalais. Po vakarienės sekė kalėdinis montažas, įjungęs visus skautus ir skautes, kuris buvo baigtas Kalėdų senio atvykimu iš Lietuvos. Dėkojame visiems vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie šio renginio pasiekimo.

ISKILMINGA SUEIGA Lietuvos nepriklausomybės šventės proga įvyks vasario 6 d. po antrųjų pamaldų parapijos salėje. Bus pakartotas scenoizaidis "Antanuko rytas" iš V. Krėvės "Šiaudinės pastogės", kuris buvo suvaidintas 1982 m. Dainavoje.

KADANGI ŠIE METAI yra paskelbti "Aušros" metais, o lietuviškas žodis ir spauda yra mūsų tautinio susipratimo ginklai, kviečiami tėvus užsakyti savo vaikams "Skautų Aidą".

TRADICINĖ KAZIUKO MUGĖ bus kovo 13 d., skautų rėmėjų komiteto rengiamas kaukių balius — vasario 12 d.

"Širvintos-Nemuno" tauto vadovybė

DR. A. T. GAILIUS vasario 1 d. persikels į naują vietą: 648 Main St. East, Hamilton, Ont. Tel. 545-2433.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI remti būrelio vadovas St. J. Dalius surinko įnašus iš narių-rėmėjų už 1983 m. Sumokėjo už pusę metų po \$6: E. Lesevičienė, A. Mingėla, T. Mureika; po \$10: dr. O. Valaitienė, J. Valaitis. Sumokėjo už 1983 m. po \$12: dr. A. Gailius, B. Grajauskas, I. Jakimavičiūtė, J. Jasimienė, M. Juodis, St. Kačinskas, J. Kristolaitis, Vladas Kybartas, P. Latauskas, A. Liaukus, J. Mikšys, V. Narkevičius, B. Pakalniškis, P. Pleinys, R. Rimkevičienė, R. Rožanskas, L. Skripkutė, A. Stasevičius, A. Šilinskis, I. Varas; po \$15: E. Lengnikas, E. Lengnikienė, J. Liaugminas, Z. Pulianauskas, A. Tėvelis, P. Vaitonis, dr. B. Vidugiris; po \$20: J. Astaras, L. Bacevičius, A. Buinis, P. Janekus, J. Kazemėkas, J. Lekutis, V. Leparskas, V. Morkūnas, A. Patamasis, P. Sakalas, E. Sakavičienė, V. Venckevičius; po \$25: P. Baronaitis, E. Kronienė, dr. V. Kvedaras; po \$30: St. Dalius, K. Mileris, J. Svila; \$50: B. Grinys.

Iš būrelio pasitraukė a.a. Petras Bulke, kuris buvo būrelio rėmėju 13,5 metų, ir prel. dr. V. Tadaras, kuris buvo būrelio rėmėju nuo pat įsteigimo dienos 17 metų.

Naujai į rėmėjų eiles įsijungė A. Lukas ir J. Miltenis sumokėdami

mi už visus metus po \$12, J. Bersėnas ir J. Butkevičius, sumokėdami po \$15, J. Grigalius, sumokėdamas \$20, dr. A. Saunoris, sumokėdamas \$30. Šį dvigubą būrelį sudaro 59 nariai.

Vienkartine auka prisidėjo J. Silieckas \$40 ir P. Šimonis \$10. Šie du aukotojai yra iš Brazilijos, auką įteikė per hamiltonišką A. Liaukų. Taipgi vienkartine auka prisidėjo A. Obcarkis \$10, J. Steiblys \$20, E. A. \$25.

Surinkti pinigai iš narių-rėmėjų įnašų \$1.059 buvo sausio 4 d. įnešti į Šalpos Fondo komiteto sąskaitą "Talkoje", o iš ten sausio 7 d. persiusti Vasario 16 gimnazijai. Nuo būrelio įsteigimo 1965 m. rugėžio 1 d. iš viso surinkta ir išsiųsta Vasario 16 gimnazijai \$12.705.

PIRŠ KALĖDAS gautas iš Vasario 16 gimnazijos VI kl. mokiniių sveikinimas būrelio vadovui ir visiems rėmėjams su gražia padeka už pastovią paramą, kuri įgalina juos mokyti savoje lietuviškoje gimnazijoje.

Taipgi gautas platus naujojo gimnazijos direktoriaus A. Šmito laiškas, kuriuo dėkoja už paramą ir pažymi, kad gimnazijos ir bendrabučio išlaikymas metams kainuoja apie 1.190.000 vokiškų markių. 842.000 markių gaus iš vokiečių valdžios, o likusias 348.000 markių reikia surinkti iš kitų šaltinių bei rėmėjų būrelių.

1982 m. gruodžio 17 d. KLB Hamiltono apylinkės revizijos komisija patikrino būrelio atskaitomybės pajamų-išlaidų dokumentus bei kasos knygą ir viską rado tvarkoje.

Kredito kooperatyvas "Talka" Vasario 16 gimnazijos paramai paskyrė \$1.000 ir juos jau pasiuntė. Iki šiol "Talka" yra paskyrusi ir išsiuntusi gimnazijai paramai \$22.160.

St. J. Dalius, būrelio vadovas

• Ar lanko tavo namus "Tėviškės Žiburiai"? Metinė prenumerata naujam skaitytojui — tik \$12

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavyse namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antadieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.p.p., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 7 1/4%
kasdienines palikamas
už santapus 7%
term. depoz. 1 m. 9 1/2%
term. depoz. 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9%
90 dienų depozitus 9 1/4%

IMAME UŽ:
neklm. turto pask. 12%
asmenines paskolas 17%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Politinių studijų savaitgalį Los Angeles mieste, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje, sausio 29-30 d.d. rengia LB Vakarų apygardos valdyba, Lietuvių Fronto Bičiulių sambūris ir vietinis Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrius. Bendrinė savaitgalio tema — "Dėmesys dabarties problemoms". Dalyvauti su tik: buvęs laikinosios Lietuvos vyriausybės ministras dr. Adolfas Damušis, JAV LB krašto valdybos pirm. dr. Antanas Butkus ir prezidento pirm. dr. Kazys Ambrozaitis. Numatytos trys paskaitos — "Išėjimo laisviniu jėgų suderinimas", "Sukiliminė vyriausybė, NKVD ir Gestapo klastotės", "Politinio ir kultūrinio išėjimo darbo darba". Jas papildys svarstybos — "Išėjimo darbai tautos akimis", "Idėjos artėjanti V-jam pasauliniam lietuvių jaunimo kongresui", "Artimieji išėjimo darbai laisvinimo srityje". Jose dalyvaus jaunimo ir vidurinės kartos atstovai.

Steigiamasis naujos organizacijos "Freedom Federation" ("Laisvės Federacija") posėdis įvyko Vašingtone 1982 m. lapkričio 6-7 d.d. Jon norima įjungti visas etnines grupes, kurių šalis yra užgrobusi Sovietų Sąjungą arba kurios yra tapusios satelinėmis jos valstybėmis ir atsidariusios Maskvos kontrolėje. Lietuviams šiame posėdyje atstovavo: JAV LB veikėjai Aušra Zerr ir Linas Kojelis, ALTO veikėjas dr. Jonas Genys. Stebėtojos teisėmis dalyvavo Lietuvių Moterų Federacijos atstovė Jūratė Micutaitė. Įstatus bus stengiamasi taip paruošti, kad "Laisvės Federacijon" galėtų įsijungti ir kitos tautinių grupių organizacijos, tačiau balsavimuose kiekviena tautybė turės tik po vieną balsą. Apie naujos organizacijos struktūrą bei tikslus kalbėjo jos steigėjas Ch. Gerstenas — darbo unijai "AFL-CIO" centro pareigūnas. "Laisvės Federacija" etninių grupių suvienijimu stengsis derinti savo veiklą, siekti tvirtesnės įtakos JAV vyriausybės užsienio politikoje.

Vašingtono lietuvių džiaugiasi grįžimui metus sunkiai įsigis savo kapelioną — dominikon kun. dr. Tomo Žiuraitį, kuris taipgi yra ir Pentagono karininkų bei tarnautojų kapelionas. 1981 m. gruodžio 17 d. jam buvo padaryta šešias širdies kraujagysles pakeitusi operacija. Sutrikimas prasidėjo su kėlimu, iš kurių to kraujagyslės buvo išimtos. Prasidėjus kovų tinimui, gydytojai konstatavo, kad yra įvykęs užkrėtimas susiuvant kovą žaizdas. Tos žaizdos ilgai negijo, didėjo ir gilėjo. Buvo svarstomas abiejų kovų amputavimas iki pusės. Tik po šesų papildomų operacijų kun. T. Žiuraitis pradėjo stiprėti ir atsigaivti praėjusį rudinį. Dabar jau vaikščioja, važinėja automobiliu ir ruošiasi pradėti dvigubo kapeliono darbą.

Argentina
Mindaugo draugija Berisse džiaugiasi nauja savo sale, kurią kun. J. Petraitis, MIC, pašventino 1982 m. lapkričio 27 d. Salės krikšto tėvais buvo pakviestos dvi veikėjų poros: vyresniajai kartai atstovavo Jonė Stočkienė ir Juozas Bukauskas, jaunajai — Miriam Griškaitė ir Jurgis Persico-Bukauskas. Meninę programą atliko tautinių šokių grupė, veikianti jau 11 metų, vadovaujama J. Persico-Bukausko. Vakarienis metu šventės dalyvių aptarnavo jaunimas. Draugijos vakaras užbaigtas šokiais.

Australija

Australijos Lietuvių Dienos Melburne buvo pradėtos pamaldomis Šv. Patriko katedroje 1982 m. gruodžio 26 d. Iškilmingas Mišias su lietuviu kunigaigis koncertu atliko kun. J. Petraitis, MIC, pašventino 1982 m. lapkričio 27 d. Salės krikšto tėvais buvo pakviestos dvi veikėjų poros: vyresniajai kartai atstovavo Jonė Stočkienė ir Juozas Bukauskas, jaunajai — Miriam Griškaitė ir Jurgis Persico-Bukauskas. Meninę programą atliko tautinių šokių grupė, veikianti jau 11 metų, vadovaujama J. Persico-Bukausko. Vakarienis metu šventės dalyvių aptarnavo jaunimas. Draugijos vakaras užbaigtas šokiais.

Australija

Australijos Lietuvių Dienos Melburne buvo pradėtos pamaldomis Šv. Patriko katedroje 1982 m. gruodžio 26 d. Iškilmingas Mišias su lietuviu kunigaigis koncertu atliko kun. J. Petraitis, MIC, pašventino 1982 m. lapkričio 27 d. Salės krikšto tėvais buvo pakviestos dvi veikėjų poros: vyresniajai kartai atstovavo Jonė Stočkienė ir Juozas Bukauskas, jaunajai — Miriam Griškaitė ir Jurgis Persico-Bukauskas. Meninę programą atliko tautinių šokių grupė, veikianti jau 11 metų, vadovaujama J. Persico-Bukausko. Vakarienis metu šventės dalyvių aptarnavo jaunimas. Draugijos vakaras užbaigtas šokiais.

sprendimo teisę Baltijos valstybėms ir įpareigojo Australijos vyriausybę šį reikalą iškelti Jungtinėse Tautose.

Australijos parlamento pirm. B. Sneddenas, sveikindamas Lietuvių Dienų dalyvius, apgailestavo Lietuvos kančias, laisvės netekimą, jos žmonių išlaikymą po visą pasaulį. Ši skriauda bus atitaisyta, tik reikia saugoti bei išlaikyti savo tautos kultūrą ir tradicijas. Pasak jo, Australijos lietuvių sėkmingai žengia šia kryptimi, pasinaudodami Australijoje rasta laisve. Australijos parlamento narys P. Falconeris, dažnas svečias lietuvių renginiuose, šį kartą atstovavo Australijos imigracijos ministeriui J. C. Hodgesui, perskaitydamas jo sveikinimą, skatinantį tautinės lietuvių kultūros išlaikymą Australijoje. Meninę programą dviem dainom pradėjo "Spindulio" ansamblis iš Los Angeles, pasokęs ir porą tautinių šokių. Ją tautiniais šokiais pratęsė D. Antanaitis ir V. Strauko vadovaujama Melburno tautinių šokių grupė "Gintaras". Oficialią dalį užbaigė Melburno "Dainos sambūris" ir Geelongo vyrų choras, diriguojamas D. Levickienės, su orkestru atlikęs pirmą veiksmą iš K. V. Banaicio operos "Jūratė ir Kastytis". Jungtiniam chorui talkino solistai — Z. Jokūbaitis, J. Rubas, L. Vaičiaitis ir V. Zdanavičius.

Po oficialiosios LD atidarymo dalies buvo surengtas priėmimas garbės svečiams Lietuvių Namų salėje. Čia įaustrų žodį tarė Melburno ark. dr. Little, iškėlęs savo rankas. Esą taip prie kryžiaus buvo prikaltas Lietuva. Po didelės kančios atėjo Kristaus Prisikėlimas. Savo tautinio prisikėlimo susilauks ir Lietuva. Dienų dalyviai turėjo progą susitikti su valdžios atstovais, atnaujinti turėtas pažintis arba užmegzti naujas.

Vokietija

A.a. prof. J. Strauchas, dirbęs filosofijos istorijos docentu Kauno universitete, vokiečių gimnazijos direktorium Kaune, mirė 1982 m. lapkričio 13 d., sulaukęs 95 metų amžiaus. Su kitais vokiečiais buvo repatriavęs Vokietijon 1941 m. pradžioje. Kai Lietuvą okupavo vokiečiai, jį norėjo susigražinti Kauno universiteto filosofijos fakultetas, bet švietimo vadyba negavo okupacinės valdžios sutikimo. J. Strauchas apsilankė Kaune 1942 m. rudenį, bet Gestapo buvo suimtas gruodžio 20 d. ir prievarta gražintas Vokietijon. Pokaryje 1946-49 m. dėstė filosofijos istoriją Pabaltijo universitete Hamburgėje ir Pinnberge. Susilaukęs pensijos, reiškęs V. Vokietijoje įsteigtoje baltiečių-vokiečių draugijoje.

Lenkija

Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos sidabrinė suaktis paminėta Punske 1982 m. gegužės 23 d. Trumpą pranešimą paskelbė Torontą labai vėlai pasiekęs draugijos leidžiamos "Aušros" 1982 m. 2 nr. Ju bilėjnis posėdis įvyko Punsko lietuvių gimnazijos salėje. Jo dalyvių su LVK Draugijos nueiti keliu suapžindino centro valdybos pirm. Romas Vitkauskas. Idomią koncertinę programą atliko saviveiklininkai, į kurių eiles įsijungė vaikų darželio lankytojai ir pradinės mokyklos mokiniai. Po pertraukos buvo aptarti LVK Draugijos reikalai. Karštų diskusijų susilaukė valdybos pirm. R. Vitkausko oficialioje dalyje padarytas pranešimas. Daug kam jis atrodė neįsamas, neatskleidęs jų sunkumų, su kuriais 25 metų laikotarpyje susidūrė LVK Draugija ir visa lietuviškoji visuomenė.

Centro valdybos nariai paprašė valdybos prezidentą tą pranešimą papildyti ir pateikti sekančiam visų valdybos narių posėdžiui. Apie neperiodinės "Aušros" leidimo problemas kalbėjo red. Eugenijus Petruškevičius. Centre valdyba nutarė pasiųsti prašymą atitinkamoms valdžios įstaigoms, kad "Aušrą" būtų leista paversti mėnraščiu. Centro valdybos prezidento pirmininku vel išrinktas Romas Vitkauskas, pavaduotoju — Juozas Bliūdžius, sekretoriumi — Algirdas Nevulis, nariais — Juozas Paransevičius, Jonas Vaina, dr. Bronius Makauskas ir Petras Dapkevičius. Seniau centro valdybos prezidentumą sudarė devyni asmenys, dabar jų skaičius sumažintas iki septynių. Kandidatuoti į prezidentą atsisakė buvusieji jo nariai — Kostas Sidaris, Gediminas Kraužyls, Klemensas Jurkūnas ir "Aušros" red. Eugenijus Petruškevičius.

Simon's Travel

kviečia keliauti kartu!

KELIONĖS I LIETUVĄ 1983!!!

1. Gegužės 12	7. Liepos 21
2. Gegužės 19	8. Rugpjūčio 11
3. Gegužės 26	9. Rugsėjo 1
4. Birželio 23	10. Rugsėjo 8
5. Liepos 7	11. Spalio 16
6. Liepos 14	12. Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo dienos iš Toronto ir Montrealo vienos arba dviejų savaitių kelionių į Vilnių arba į Vilnių ir kitus Europos miestus.

- * Priimame velykinių dovanų užsakymus giminėms Lietuvoje (automobilių ir t.t.)
- * Nuperkame kooperatinius butus giminėms Lietuvoje
- * Sutvarkome dokumentus iškvietimams
- * Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, broliams bei seserims, vyrai ar žmonai.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
Istaigos savininkai Vytas ir Audronė Siminkevičiai
(Kelionių istaigos registracijos numeris — 1835961)

The Marlatt

laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT 615 Main Street East
Funeral Home, Ltd. (East of Sanford)

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

Klaipėdos krašto lietuviškumas

(Atkelta iš 3-čio psl.)

galėjo pakenkti. Tik kai Klaipėdos pilis jau buvo pastatyta, visi subruzd. Ir kunigaikštis Gediminas, pasiuntęs reguliarią savo kariuomenę, Klaipėdos pilį iki pamatų sunaikino.

KOVA SU ĮSIBROVĖLIAIS

Idomu, kad į kovą prieš įsibrovėlius labai aktyviai įsijungė ir šiaip ramūs jūros ruožė gyvenantys kuršiai. Savo dideliame įtūzime prieš okupantą jie kaikiuriuos pagautus kalavijuodius net degino ant laužo. Tad ne be reikalo dūsavo anų laikų ordino kronikininkas: "Klaipėdėlė (Muemmele) buvo pradaug toli — pats Dievas turėjo ją globoti".

Nors pilis dar keletą kartų buvo sunaikinta, bet kalavijuočiai taip lengvai nepasidavė. Grįžę su vis stipresnėmis pajėgomis, jie metų laikotarpyje vietojė medinės pilies pastatė mūrinę ir, kaip seni Klaipėdos pilies vaizdai ir brėžiniai parodo, iš visų pusių ją apsupo vandeniu.

Žinoma, tokios pilies paėmimas būtų pareikalavęs iš lietuvių ir jų giminaičių prūsų daug aukų ir laiko. Be to, Lietuvos valdovai, kurie iš viso Lietuvos vakarais, jos pajūriū ir išėjimu į jūrą susidomėdavo tik "pagal būtiną reikalą", nerodė ypatingų pastangų pašalinti ir šios naujai prūsų ir lietuvių žemės įsikūrusios vokiečių tvirtovės.

Net jau ir žymiai vėliau, po garsiosios Melno sutarties, Nemuno upės žiotys su Klaipėdos kraštu pasiliko ordino rankose. Skalvių, žemaičių ir nadruvių apgyventame Klaipėdos krašte bei Nemuno žemupyje per šimtmečius klestėjo ir stiprėjo germanizacija ir vokiečių ekspansija, o iš pačios Klaipėdos pilies buvo rengiami kariniai ekspediciniai žygiai į Lietuvą (Litauerzuege).

MIESTE IR KAI ME

Vokiečiai nekaršiai gyvenė tik pačiame mieste prie tvirtovės. Mieste jie statė savo šventoves, užsiėmė prekyba ir amatais. Tokiu būdu Klaipėdos miestas jau nuo pradžios įgavo būdingus vokiškos kolonizacijos rytuose bruožus, kurie išliko iki vėlesnių laikų. Tik XVI š., įsikūrus Prūsijos hercogystei, vokiečiai miestelėnai pradėjo drįsti kelti koją ir į patį kraštą (Hinterland). Čia jie su laiku tapo dvarininkais, smuklių savininkais, pirkliais, nors kolonizacinis jų įsiskverbimas į šią prūsų-lietuvių žemę nepajėgė pakeisti to krašto veido.

Senieji šalies gyventojai, nors ir neturėjo teisės įsikurti mieste, bet ten ir nesiveržė. Tokių už miesto ribų gyvenančių vietinių 1540 m. Klaipėdos komturija savo knygoje (Grosses Aemterbuch) yra užrašiusi per 8000.

Lietuvius ir prūsus germanizacija pamažu pradėjo paliesti po Prūsijos karalystės įsteigimo. Bet ir tuomet vietiniai prūsai-skalviai ilgai laikėsi savo kalbos. Pvz. reformacijai Prūsijoje paplitus, valdžia rado reikalo dar 1545 m. išleisti prūsams jų kalba katekizmą. Taip prūsų ir lietuvių artima giminytė dar kelis šimtus metų padėjo prūsams atsilaukyti nuo visiško išnykimo. O ir vėliau, kai jau buvo prieita prie prūsų-lietuvių asimiliacijos, prūsai nepriėmė vokiečių kalbos, o perėmė giminąją savo brolių lietuvių kalbą. Kaip rodo Trautmanno vardynas, asimiliacijos procese prūsai sulietuvino ir savo pavardes. Taip pvz. iš prūsų Austyn tapo Austynas, iš Kudyn — Kudynas, Kudelė, Kudulis, iš Cruteyne — Krutinaitis ir t.t.

Vokiečiai istorikai nuolat rašo apie senųjų prūsų sritis kaip apie senas jų kultūros žemes (Kulturland). H. Gerlach savo knygoj "Tik vardas pasiliko" (Nur der Name blieb) apie tokių vokiečių didžiavimąsi rašo:

"Senų laikų vokiška žemė? Taip, bet tai priklauso nuo to, kaip mes nustatome savo laikrodį. Prieš 800 metų Rytprūsiose vokiškumo nė pėdsako nebuvo. Tuo laiku ten gyveno senieji prūsai, ir tai nuo seniausių laikų. O dabar didžiavimas jums stigmatas: aš esu vėliau iš jų..."

NUTAUTINANTI KOLONIZACIJA

Vienas lemiančių Mažosios arba Prūsų Lietuvos lietuvininkų nykimo veiksnių buvo XVIII ir XIX š. krašte įvykusi svetimųjų kolonizacija. Jei į prūsų ir lietuvių žemes patekęs vokiškasis elementas, kaip jau minėta, iš pradžių saugumo sumetimais telkėsi tik arčiau ordino pilių esančiuose miestuose, tai po 1709-1710 m. Rytprūsius užklupusio mario jam atsirado gera proga pasklikti po visą Mažąją Lietuvą.

Vokiškasis gaivalas labai sustiprėjo, atvykus tūkstantams (dėl religinio persekiojimo) protestantiškų zalcburgiečių. Jie kaip tik įsikūrė nuo mario išmirusiose lietuvininkų gyvenvietėse. Taip per kelerius metus vietovės, kuriose pirm mario lietuvių skaičius buvo žymiai didesnis, tautybių santykis drastiškai pasikeitė. Žinoma, tokia padėtimi, t.y. vokiškojo elemento sustiprėjimu rytuose, buvo patenkintas Prūsijos karalius ir naujiems kolonistams teikė tam tikras privilegijas.

Svetimi vokiečiai kalbantys kolonistai tapo lietuvininkų kaimynais. Mūsų publicistai kartais kolonistus aprašo negatyviai, tačiau jų dauguma buvo gana miksūs ir sumanūs žmonės, sugebėjo padaryti ir tam tikros įtakos lietuvininkams. Pvz. mūsų žymusis būrų poetas Donelaitis peikė visokius zalcburgiečių papročius, bet lietuvininkai kaikiuriuos jų pagėmė. O ir zalcburgiečiai, kuriems iš pradžių buvo sunku įveikti neįprastą šiaurės klimatą bei žemę, kreipėsi į lietuvininkus patarimo ir su laiku perėmė lietuvininkų žemės dirbimo būdus. Visa tai, išskyrus kalbą, per dešimtmečius lygino skirtumus tarp abiejų tautų.

Kitas gana svarbus veiksnys lietuvininkų tautybės dilimui buvo ta aplinkybė, kad į lietuvių sritis masiškai atsikrausė usieji kolonistai iš dalies buvo neturtingi. Mat iki šiol vokiečiai dvarininkai vietinius lietuvininkus traktuodavo su tik kaip baudžiauninkus ir su jais neturėjo jokio artimesnio ryšio. Lietuvininkai, žvelgdami į savo vokiškus ponus, kaip kasdieninius prispaudėjus, savo širdyje nešiojosi pyktį prieš visą, kas vokiška. Tuo tarpu zalcburgiečiai buvo kitokie — paprasti ir visais atvejais prieinami žmonės. Tai irgi padėjo mažinti tą platų tarpą, kuris skyrė vokiečių kolonistus nuo lietuvių.

Pagaliau ir vienoda tikyba buvo šioks toks šių dviejų tautų suartinimo tiltelis, ypač giminystės ryšiuose, nors tikyba, kaip tokia, nepriėdė prie lietuvių ištaitėjimo. Priešingai, ji lietuvininkams davė nemažai religinio turinio lietuviškos literatūros, o iš zalcburgiečių, pasisavinti pietistiniai susirinkimai per vadinamuosius lietuviškus Dievo žodžio sakytojus kaimuose dar labai ilgai padėjo išlaikyti lietuvių kalbą.

BISMARKO SMŪGIAI

Vykstant čia paminėti sietimųjų kolonizacijai, o su ja ir germanizacijos procesui tarp Priegliaus ir Nemuno, Klaipėdos krašte lietuviškumas išsilaikė gana gerai net iki XIX š. pabaigos. Bet ir jis, nors ir pavėluotai, susilaukė gana stiprių į lietuvišką kūną vokiško elemento injekcijų. Ypač po 1870-1871 m. prancūzų karo, kai kancleris Bismarkas, suvienijęs Vokietiją, pradėjo savo brutalią Vokietijos ribose gyvenančių svetimų tautų suvokietinimo politiką.

Pvz. po laimėtojo karo į Klaipėdos kraštą buvo atgabenti prancūzų belaisviai, kurie su vietiniais gyventojais kele-

rius metus kasė ne tik Klaipėdą su Nemuno įlanka sujungiantį Karaliaus Vilhelmo kanalą, bet buvo paimti ir nusausinimo darbams. Minimys sri-tytys buvo retai apgyventi pelkynai ir balos Nemuno deltoje apie Šilutę ir Pakalnę. Tai buvo mario nepaliestos žemės, kur ten gyvenė ir gyvi išlikę lietuvininkai nesudarė sąlygų kolonistams įsikurti.

Supylus didelius pylimus, nusausta žemė su geru juodžemiu labai tiko daržovėms auginti. Į tą sritį atkilo įvairaus plauko vokiečiai, ypač buvę vokiečių dvarų padieniai lauko darbininkai, kuriems beveik nemokamai buvo dalinama nusaustuoji žemė. Už tai kancleriui Bismarkui atsidėkodami, vokiečiai kolonistai šį ruožą net pavadinę jo vardu. Todėl dar ilgai naujai įsikūrusius vokiečių kolonistus lietuviai vadino "bismarkininkais".

Šiam vokiškam elementui kompaktiškai įsitvirtinus, lietuviškumas pamažu pradėjo silpnėti tokiuose grynai lietuviškuose kaimuose, kaip Loja, Insė, Tavė, Gilija, Rusnė ir kt. O tai juk buvo senos lietuvių vietovės, kur pvz. dainų rinkėjai Reza ir Kalvaitis rado pačius didžiausius gražių lietuviškų dainų šaltinius.

Kitas smūgis lietuviųbei buvo suduotas išmetant lietuvių kalbą į mokyklų ir viešojo gyvenimo. Kai lietuviybė dar galėjo laikytis kitose Klaipėdos krašto vietovėse, kur buvo lietuviškų kaimų, tai Panemunio srityje, kur kaimuose kūrėsi minėtieji "bismarkininkai", netrukus vokiečių kalba patraukė ir nevokiečius. Taip šio šimtmečio pradžioje daugelyje Pakalnės parapijų išnyko lietuvių kalba.

KLAIPĖDOS KRAŠTE

Visdėlto Klaipėdos krašto tautinis lietuvių susipratimas 1896 m. dar buvo labai stiprus. Pvz. garsioje peticijoje dėl lietuvių kalbos išlaikymo iš visoj Mažojoj Lietuvoje surinktu 28.000 parašų vien Klaipėdos krašto lietuvininkų buvo 10.635. O kad Klaipėdos kraštas ir šio šimtmečio pradžioje savo etniniu charakteriu, t.y. gyventojų kalba, papročiais ir vietovardžiais išliko lietuviškas, turėjo pripažinti ir svetimaučiai nevokiečiai. Kai Vokietija 1919 m. taikos konferencijoje atsisakė sutikti su Klaipėdos atskyrimu ir argumentavo, kad Klaipėda esanti grynai vokiškas miestas, kuris per visą savo istoriją nei Lenkijai, nei Lietuvai niekad nepriklausė, konferencijos pirmininkas Clemenceau 1919 m. padarė istorinį pareiškimą kad Klaipėdos krašto atskyrimas nuo Vokietijos neprieštarauja tautybiniam principui: "Minimasis Klaipėdos kraštas visada buvo lietuviškas, jo gyventojų dauguma kalbos ir kilmės atžvilgiu yra lietuviška. Tas faktas, kad Klaipėdos miestas didžia dalimi yra vokiškas, negalėtų pateisinti viso krašto palikimo Vokietijos suverenume, ypač jau todėl, kad Klaipėdos uostas yra vienatinis Lietuvos išėjimas į jūrą".

Maž. Lietuvos kultūrinė ir politinė veikla prieš I D. karą ir trumpai po jo beveik išimtinai reiškėsi tik pietinėje Mažojoj Lietuvoj, ypač Tilžėje. Ten buvo leidžiamis laikraščiai ir knygos, veikė įvairios draugijos ir chorai, buvo laikomasi lietuviškos pamaldos. 1918 m. Tilžėje buvo paskelbta garsioji Maž. Lietuvos Tarybos deklaracija, išreiškianti krašto lietuvių norą jungtis su Didž. Lietuva. Tuo tarpu Klaipėda ir kraštas tokia veikla negalėjo pasigirti.

(Bus daugiau)

JEIGU GERI IR GALI GERTI — TAVO REIKALAS, JEIGU NORI NUSTOTI — MŪSŲ

Ateik į LIETUVIŲ AA (ALCOHOLICS ANONYMOUS) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną penktadienį, 119 Mimico Avenue — Royal York Rd. ir Mimico Avenue kampas (Toronto) 7.30 valandą vakaro.

Skambinkit telefonu 487-5591

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso komisija, posėdžiavusi Toronte. Iš kairės: kun. dr. K. Trimakas, pirm. G. Juozapavičiūtė-Petrauskienė, sesuo I. Marijošūtė; II eilėje: R. Lukoševičiūtė, B. Bublienė, kongreso pirm. V. Abariūtė, Z. Bersėnaitė, D. Juozapavičiūtė, L. Beržinytė, G. Ignaitytė. Numatyta plati programa JAV-se ir Kanadoje

Mūsų bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Atsisveikinom su lietuvių bičiuliais

Iš 65 JAV kongreso narių, rėmusių Baltijos valstybių ir Ukrainos bylą, 15 iškeliavo į kitas pareigavietes

Šių metų pradžioje darbą pradėjo 98 JAV kongresas. Po pastarųjų rinkimų kongreso narių veidai gerokai pasikeitė ir jų tarpe nebebus maždaug penkiolikos lietuvių draugų ir Lietuvos laisvės bylos gynėjų. Tai tie kongreso nariai, kurie įėjo į kongresinį "ad hoc" komitetą Baltijos šalių ir Ukrainos reikalams, kurie kitais atvejais talkindavo lietuviams, latviams bei estams jų šalių laisvės byloje. JAV 97 kongresas buvo istorinis ir tuo, kad pirmą kartą istorijoje 1982 m. birželio 14 dieną paskelbė Baltijos respublikų Laisvės Diena. Ar tas 97-jo kongreso sprendimas galios kiekvienais metais, pamatysime ateityje. Tačiau, kaip atrodo, kongresinis "ad hoc" komitetas Baltijos šalių ir Ukrainos reikalams gyvuos ir toliau, nes jam priklausė per 80 atstovų rūmų ir senato narių. Penkiolikai pralaimėjusių rinkimus, dar pasiliko apie 65 komiteto nariai ir, svarbiausia, vienas iš "ad hoc" komiteto ko-pirmininkų — kongreso narys B. Donnelly (D — Mass.).

Atsisveikinimo vakaras

JAV LB krašto valdyba, o taip pat Vašingtono ir apylinkių lietuviai rinkimus pralaimėjusių kongreso narių — savo draugų nepamiršo ir praejusio gruodžio 8 d. Sam Rayburn vardo kongreso įstaigų rūmuose jiems surengė atsisveikinimą. Susirinko šimtinė amerikiečių ir lietuvių. Kongreso įstaigų rūmuose buvo paruoštos kuklios vaišės. Kadangi kongrese dar tebevyko svarbių posėdžių, tad kongreso nariai, vienas po kito pasirodė, vėl dingdavo. Ilgiau lietuvių tarpe tą vakarą pabuvojo du kongreso nariai — "ad hoc" komiteto ko-pirmininkai: rinkimus pralaimėjęs vienas iš pagrindinių to komiteto steigėjų C. Dougherty (R — Pa.) ir jau minėtas B. Donnelly. Abu jie tarė šilts žodžius, o B. Donnelly užtikrino, kad "ad hoc" komitetas veiks ir toliau 98-am kongrese. Rinkimus pralaimėję kongreso nariai lietuvių draugai, o taip pat ir kongreso narys B. Donnelly, kuris greičiausiai toliau pirmininkaus "ad hoc" komitetui, buvo apdovanoti Vilniaus universiteto 400 metų sukakties medaliais ir plaketėmis. Į atsisveikinimą buvo atvykęs naujasis JAV LB krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus iš Klevelando, LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. dr. A. Budreckis iš Bostono, buvęs JAV LB krašto valdybos pirmininkas ir vėliau visuomeninių reikalų tarybos pirm. A. Gečys iš Filadelfijos, Jaunimo Sąjungos politinių reikalų koordinatorių R. Stirbys. Atsisveikinimo metu tautinių šokių pašoko Vašingtono taut. šokių grupė "Gabija", vadovaujama Astos Banionytės. Šalia kitų kongreso narių, į atsisveikinimą buvo atvykęs ir naujai išrinktas kongreso narys iš Illinojaus valstijos Durbin, kurio motina yra lietuvi. Dėl laiko stokos atsisveikinime nepasirodė vienas iš pačių didžiausių lietuvių draugų — kongreso narys E. Derwinski (R — Ill.), po 24 metų tarnybos kongrese pirmą kartą pralaimėjęs rinkimus. Tačiau E. Derwinski gavo augštas pareigas

valstybės departamente, kur, tikėkime, ir toliau jis liks ištikimas lietuvių draugas bei Lietuvos bylos gynėjas.

Paminklas Vietnamo veteranams

Kai iš Ispano revoliucionierių nelaisvės JAV ambasadoje grįžo paleisti amerikiečiai iškaltai, kai Vašingtone ir kitur jie buvo netikėtai iškilmingai valdžios ir amerikiečių masių sutikti, "TŽ" rašiau, kad amerikiečių tautą įkaitų drama suitaikė, kad nebėra to buvusio skilimo ir demonstracijų, kurios čia buvo įsisiūbavusios nuo Vietnamo karo laikų. Jei naujos neramumų bangos neišvengs priešbranduolinės demonstracijos, tai, tikėkime, Amerikos miestuose bus ramu.

Bėgantis laikas išgydė žaizdas ir pagaliau atskleidė Vietnamo karo veteranų garbės aureolę, kad jų kraujas nebuvo pralietas už nieką. Jų prisiminimui sostinės alėjoje, kur stovi buvusių prezidentų Jurgio Vašingtono ir Abraomo Linkolno paminklai, 1982 m. rudenį buvo pastatytas įspūdingas paminklas Vietnamo kare žuvusiųjų amerikiečių karių atminimui. Tame plačiaj išsiskleidusiame paminkle surašytos 57,939 Vietnamo kare žuvusiųjų karių pavardės.

Paminklo atidengimo ir vadinamosios susitaikymo iškilmės įvyko 1982 m. lapkričio 13-15 d.d. Vašingtone. Iš visos Amerikos suvažiuavo tūkstantai veteranų. Vašingtono protestantų katedroje per dvi paras ištisai buvo skaitomos Vietnamo kare žuvusių amerikiečių karių pavardės, iš viso 57,939. Dvi paras truko, kol visos pavardės buvo perskaičiuotos.

Vieną popietę mudu su žmona nuvykom į katedrą. Jauni vyrai ir moterys palengva su giliu liūdesiu skaitė pavardes po pavardės. Laukėm, kad gal išgirsim ir kurio lietuviu pavardę. Tačiau per tą pusvalandį lietuviškų pavardžių neįsigirdom, tik vieno latvio. Vėliau per vakarines žinias sužinojom, kad netrukus, kai mes išėjom iš katedros, į ją buvo atvykęs ir prezidentas Reaganas su žmona pagerbti Vietnamelivusiųjų.

Kai vyko paminklo atidengimo iškilmės alėjoje, nors pūtė žvarbus vėjas ir buvo šalta diena, susirinko apie 150,000 amerikiečių minia pagerbti Vietnamo veteranų, o iškilnių metų įvykusio para-dos sostinės gatvėse tema buvo "Vėl žygiuojame kartu". Nors graudu buvo žiūrėti, kai dalis bekojų ar suparalyzuotų veteranų buvo vežami vežimėliuose.

Toli jau liko susitaikymo diena ir Vietnamo veteranų paminklo atidengimo iškilmės. Tačiau ir dabar, kai nuvažiuojį prie naujojo paminklo, ne-taip jau lengva prieiti. Jį lanko ekskursijos iš visos Amerikos ir pasaulio, jį lanko žuvusiųjų karių giminės ir įvairūs smalsuoliai. Daug kur prie paminklo matyti padėtos gėlių puokštės.

Lietuviams tas paminklas įdomus ir tuo, kad jame yra ir lietuvių karių pavardžių. Tačiau dešimtyje tūkstančių pavardžių nelengva jas surasti ir nufotografuoti.

Sukilimas prieš prancūzus Klaipėdoje

Jame prieš 60 metų dalyvavusio kovotojo atsiminimai

STASYS JANKAUSKAS

Šių atsiminimų autorius yra 85-rių metų amžiaus, Lietuvos kariuomenės kūrėjas-savanoris, dalyvavęs ir Klaipėdos sukilime 1923 m. Dabar gyvena Kanadoje. RED.

Kai antrą kartą tarnavau Lietuvos kariuomenėje, buvau paskirtas karo policijos mokyklon Kaune. 1923 m. sausio 4 d. kuopos vadas leit. Rudaitis išrikiavo savo kuopą ir pranešė, kad jam reikia savanorių kovai su priešu porai dienų, o gal vienai savaitei. Kas bus tas priešas, nesakė ir davė komandą: "Kurie sutinkate, do žingsnius pirmyn!" Iš 200 vyrų išėjo priekinė 60. Kitiems kuopos vadas liepė išsikirstyti.

Kelionė traukiniu

Tam mūsų būriui kuopos vadas davė šokiškas tokias instrukcijas, o sekančią dieną, t.y. sausio 5 d., 8 v.v., paskyrė vadovų leit. Kaufmaną. Šis navedė visą mūsų būrį į geležinkelio stotį. Ten atsirado ir karo mokyklos kariūnų kuopa, raitelių eskadronas, II p. pulko kuopa bei keli karininkai, kurių visų pavardžių neatsimenu. Mano atmintyje išliko tik šios pavardės: mjr. J. Šlinskis, leit. Kaufmanas, leit. Pupeika.

Susodino mus į prekinį vagoną, ir 10 v.v. traukinys pajudėjo. Po kiek laiko pradėjom nerimauti. Atrodė, kad vėl važiuojam lenkų mušti, nes traukinys važiuojo į Lenkijos pusę. Betgi taip manydami apsirinkom — traukinys sustojo Kaišiadoryse.

Karininkas įsakė pereiti į kitą vagoną. Ten gavome civilinių drabužių, o karines uniformas surišom į ryšulius, įdėjom raštelius su savo pavardėmis ir ten palikom.

Gavom ir ginklus — šautuvus, šovinius, granatas. Ant rankovių užsirišom žalius kaspinus su raidėmis MLS (turbūt — Mažosios Lietuvos sukilėliai. Visus turėtus dokumentus palikom uniformose.

Vidurnaktį traukinys pajudėjo atgal — Kauno linkme. Auštant sustojo Darbėnuose plyname lauke. Visi išlipom. Tada paaiškėjo, kad mūsų priešas bus kariniai prancūzų daliniai Klaipėdoje. Mums buvo įsakyta nesilaikyti karinio statuto, elgtis kaip dera civiliams sukilėliams, nesakyti kad esame iš D. Lietuvos.

Prie pat Klaipėdos

Per laukus pradėjom žygiuoti Klaipėdos link. Priėjom prie pat miesto — maždaug vieno kilometro atstu, gavom įsakymą sustoti ir užimti pozicijas — dešinėje ir kairėje. Sugulėm į gilų sniegą, išsikasę guolius šautuvų buožėmis, ir laukėm kas bus toliau.

Labiausiai vargino mus alkis ir šaltis. Netrukus atvažiuo vienu arkluku žmogus ir atvežė mums duonos bei konservų. (Vėliau sužinojom, kad tai buvo Martynas Jankus. Konservai buvo sušalę į ledą. Mes daužėm juos šautuvų buožėmis, kišom į užančius, kad sušiltų, bet ir ten buvo menka šilima — apranga nebuvo žieminė. Dėvėjom paprastas kepure, o karininkai — skybėles, kad galėtume atpažinti.

Man rodos, mūsų vodovybė anuomet padarė klaidą, sustabdydama žygį prie Klaipėdos miesto — reikėjo jin žygiuoti ir staigiai užimti. Mums teko ilgai laukti ir šalti laukuose. Mūsų vadovybė, matyt, norėdama išvengti kruvino susirėmimo su kariniais prancūzų daliniais, pasiuntė į miestą savo parlamentarus-atstovus su reikalavimu pasiduoti. Bet prancūzai nepakluso ir mūsų parlamentarus uždarė kalėjime. Netrukus pamatėm, kad Klaipėdos priemiestyje vyksta smarkus judėjimas. Mūsų vadai pasiuntė dar du parlamentarus-karininkus, bet prancūzai ir juos įkišo kalėjimam.

Netoli mūsų pozicijų buvo dvaras Althof, o dešiniame sparne — celiulozės fabrikas Bachman. Ten languose pamatėm išstatytus kulkosvaiddžius, o dvaro kieme — prancūzus, ritinančius cemento statines į vieną eilę. Atrodė, kad mums ateina galas.

Per tą laiką lietuvis karys nušovė mūsų puskarininkį Vilką, kuris, naktį grįždamas iš žvalgybos,ėjo pro kariūnų lauko sargybą, o ši manė, jog tai priešas šnipas.

Pagaliau — žygiuojame

Užimtos pozicijose pradėjom septyntą parą, kankinami šalčio ir prancūzų grėsmės. Mūsų laimei, nuo Tauragės atėjo į pagalbą apie 1500 šaulių savanorių ir išjudino mus iš sustingimo. Pradėjom žygi. Tą dieną snigo, ir tai kludė priešui stebėti mūsų judėjimą. Apie 10-11 v.r. 1923 m. sausio 15 d. Klaipėda buvo užimta sukilėlių. Dešiniame sparne gležinkelio stotį atakavo kulkosvaidininkas Koniuskauskas su savo vyrais ir paėmė iš nelaisvę 47 vokiečių žandarus. Aš su savo vyrais radau pakeltą tiltą. Sujieškojom jo operatorių, kuris atsakė tiltą, ir visi mūsų vyrai iš visų gatvių žygiavo per jį prie prancūzų prefektūros.

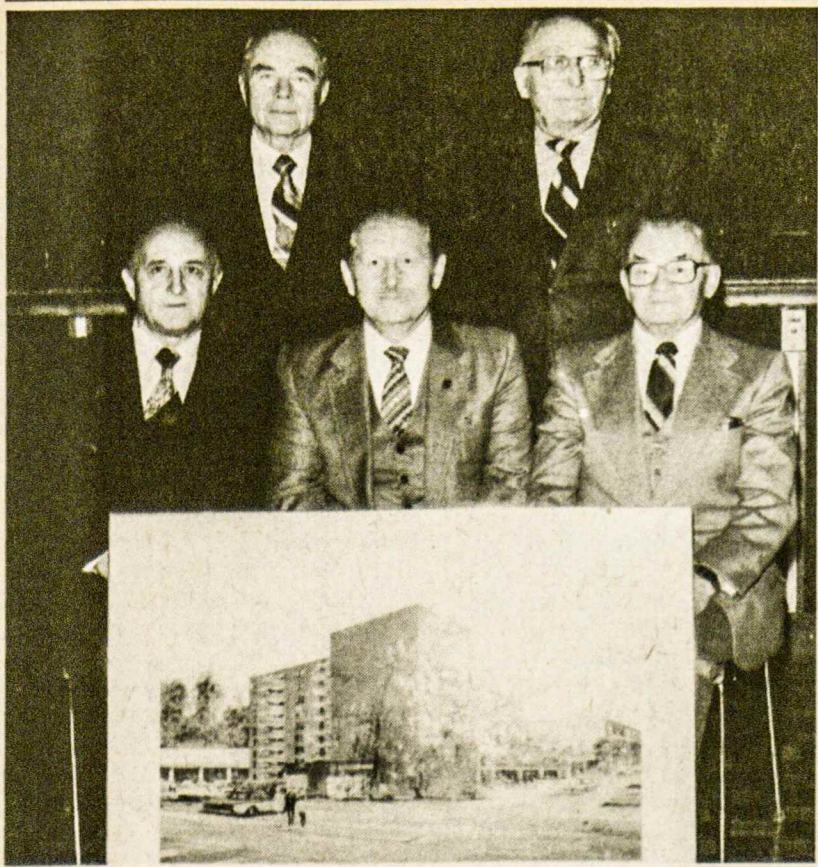
Apsupe iš visų pusių prancūzų prefektūrą, sukilėliai laukė įsakymo pulti. Iš vieno kampo karininkas mums ramino ir prašė nesikarščiuoti, sakė bus mažiau aukų, o pats nuėjo į vidurį gatvės ir ruošėsi mesti granatą pro langą į prefektūrą, bet nespėjo — krito nuo prancūzų kulks. Tas karininkas buvo kpt. Noreika. Jo lavonas gulėjo prie manęs 4-5 metrų atstu. Tada visi sukruto. Pasigirdo žodžiai "pirmyn" ir "valio". Prefektūra buvo užimta. Susirėmė žuvo — trys prancūzai, mūsų kpt. Noreika; sužeistas buvo į koją mūsų dalinio eilinis Pridotkas.

Užėmus miestą

Užėmus prefektūrą, buvome išsikirstyti po miestą. Vienaiėjo sargyba, kiti patruliuavo, tretiejo tvarkdary pareigas. Aš su savo kulkosvaidininkų grupe buvau paskirtas būdėti prie Šv. Onos šventovės kampo. Po kelių minučių krito granata, sprogo ir užmušė mūsų dalinio eilinius — A. Mickevičių ir dar vieną, kurio pavardės neatsimenu. Mane patį sunkiai sužeidė — padarė septynias žaizdas, praskėlė kaklą ir išmušė keturis dantis. (Nukelta į 9-tą psl.)

Praejo Klaipėdos krašto atvadavimo 60 metų sukakties minėjimas, arteja Vasario 16 šventė — reikės dalyvauti ir aukas rinkti Nuotr. V. Maco

Toronto Lietuvių Pensininkų Namų statybos komitetas prie jau vykdomo pastato projekto, paruošė architektas VYT. PETRULIO. Iš kairės: O. DELKUS — patarėjas, H. ADOMONIS — pirmininkas, S. GRIGALIŪNAS — vicepirmininkas; II eilėje: J. POŠKA — butų nuomotojų pareigūnas, B. JACKUS — patarėjas

Nuotr. B. Tarvydo

Pensininkų namų statyba

Toronto lietuvių pensininkų pastatas jau stengiasi pakilti nuo žemės

1982 m. gruodžio mėnesį Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas valdyba turėjo posėdį, kuriame buvo aptarti pensininkų namų statybos reikalai. Paašškėjo, kad namo pamatai sparčiai augo, bet, žiemos sezonui užėjus, statyba sulėtėjo. Vis atsiranda naujų kliūčių, todėl užbaigimo data vis nustumiama tolyn. Su statybos bendrove sutarta užbaigimo data — 1983 m. spalio 15 d., bet dėl svarbių priežasčių jau net du kartus teko šią datą stumti tolyn. Dabar ta magiškoji data — 1983 m. lapkričio pabaigoje ar dar vėliau.

Statybos planus iš naujo patikrinus, visada atsiranda nenumatytų spragų, kurias statybos komitetui reikia užkasti brangiais doleriais. Taip ir kaina nuolat kyla.

Statyboje ne tik rangovai, bet ir kiti pareigūnai paprastai nepasizymi sąžiningumu. Tai sunkina statybos eigą. Net už posėdžius (jie dažnai daromi su miesto statybos įstaigomis) reikia brangiai mokėti. Su tokiom painingom lietuvių statybos komitetas turi nuolat susidurti.

Paskutiniame posėdyje išryškėjo, kokios bendram naudojimui patalpos bus name įrengtos, būtent, valgykla (su galimybe viengungiams patiems pasigaminti), sporto salė su kilnojamos sienomis, pirtis, skalbykla ir daug kitų vyresnio amžiaus gyventojams pritaikytų patogumų. Bus net šildomos grindys prie garažo durų, kad sniegą išstipdytų.

Tame pačiame pastate yra numatyta atidaryti "West End Health Care". Tai būtų lyg ambulatorija su nuolat būdiniu gydytoju (kiti specialistai at-

vyktų tik sutartom dienom). Ten pat, šalimais, numatyta patalpa ir vaistinei. Bet šios įstaigos bus prieinamos visos apylinkės gyventojams. Pensininkų pastato administracija už tai gaus nuomą.

Nenuostabu, kad šioje statyboje sunkumų atsiranda, nes statomas devynių aukštų pastatas 6,5 milijono dolerių vertės. Jame bus 115 gyvenamųjų butų ir daug kitų patalpų, kurių dalis buvo čia suminėta.

Butus mūsiškiai noriai nuomoja, nes patitiki, kad statyba yra geroje rankose ir bus laiku užbaigta. Jau išnuomota apie 50% butų-apartamentų, dar jų nemačius.

Pasklidę gandai apie minkštą žemės sluogsnį, pamatus gręžiant, nepasitvirtino. Visas tvarkoje — tik reikėjo giliau iškasti. Dabar pastatas stovės ant tikrai tvirtų pamatų. Yra įkasti 128 stulpai, 35 pėdų gylėje, kurių diameteras — 3 pėdos, o papėdėse — 5 ar 6 pėdos.

Statyba buvo sustabdyta keliom savaitėm, bet tuoj po Naujų Metų tęsiama toliau. Jau didelė dalis rūsio sienų išmūryta. Statybą vykdo rimta bendrovė "Rampart".

Projekte numatytas dar vienas skirtingas pastatas šalimais, būtent, senelių prieglauda (nursing home). Esant trūkumui tokių namų, yra galimybė gauti leidimą. Derybos tuo reikalu jau pradėtos. Kalbamasi su parlamento atstovu Yuri Shimko ir sveikatos ministro Larry Grossman, kurie labai palankiai atsiliepė, bet dar nieko aiškaus neatsakė. Yra steigiami pagalbiniai moterų būreliai. Ir čia jau toks yra — vadovaujams Lydijos Novogrodskienės. Inf.

Dienoraščio konkursas mokiniais

Kanados lituanistinių mokyklų mokiniams KLB švietimo komisija skelbia dienoraščio rašymo

KONKURSA

KONKURSO TIKSLAS: vesti dienoraštį lietuvių kalba penkias savaites — 35-ias dienas iš eilės kasdien, įrašant savo mintis įvairiomis laisvai pasirinktomis temomis.

KONKURSO DATOS: prasideda 1983 m. vasario 5, šeštadienį, baigiasi 1983 m. kovo 12, šeštadienį.

KONKURSO REIKALAVIMAI: 1. užrašyti kiekvienos dienos pilną datą, pvz. 1983 m. vasario 5, šeštadienis;

2. kas dieną įrašyti bent po žemiau nurodytą sakinių ir žodžių skaičių pagal atitinkamą vaiko skyrių (galima rašyti ir daugiau);

skiriai	sakiniai	žodžiai
II ir III	2	10
IV ir V	3	15
VI, VII, VIII	4-5	25
IX ir X	5-6	30-35
XI, XII ir XII	7-8	45-50

KONKURSO LAIMETOJAIS tapę visi, kurie išpildė konkurso reikalavimus suprantama lietuvių kalba.

MOKYTOJAI: 1. išdalina kiekvienam mokiniui po sąsiuvinį dienoraščiui vesti ir paašškina konkur-

so taisykles iki vasario 5.; 2. konkurso eigoje karts nuo karto primena dienoraščio rašymą ir skatina tęsti bei užbaigti pradėtą darbą; 3. paskutinę konkurso dieną, kovo 12, surenka dienoraščių sąsiuvinius iš savo mokinių; 4. patikrina dienoraščių ir nustato, ar juose yra 35 nurodyto ilgio įrašymai; 5. perduoda rezultatus vedėjams.

VEDEJAI: 1. praneša laimėtojų skaičių pagal skyrius KLB švietimo komisijai iki 1983 m. balandžio 16 d.; 2. gavę iš švietimo komisijos premijų pinigais, savo nužiūra paskiria premijas pinigais ar už juos pirktois dovanomis iki galo šių lituanistinių mokslo metų — 1983 m. gegužės mėn.

TEVAI: 1. glaudžiai dirba su savo vaikais dienoraščio rašyme — taiso, tobulina, turtina vaikų žodyną ir įrašymų kokybę; 2. prižiūri, kad vaikų mintys būtų įrašomos kas dieną be praleidimų.

PREMIJOS: nuo \$5.00 jauniausiems (II ir III skyriui) kyla palaipsniui iki \$20.00 vyriausiems (XI, XII ir XIII skyriui).

Premijų šaltinis — Kanados Lietuvių Fondas

Dėmesio verta proga

Galimybės šiaurinėje Floridoje vyresnio amžiaus piliečiams

AL. GIMANTAS

Žodis prieglauda daug kam skamba labai nykiai, ypač vyresnio amžiaus tautiečiams. Ir amerikinėje, ir kanadinėje aplinkoje vis mažiau kalbama apie prieglaudas, bet daugiau apie rehabilitacijos centrus, vyresniųjų piliečių globos institucijas, savitarpinės pagalbos namus ir pan.

Lietuvių Bendruomenės pastangomis su valdinių įstaigų talka Klevelando apylinkėse išdygs (lengva pasakyti — išdygs, daug darbo teks į tą projektą įdėti) pastatas vyresnio amžiaus tautiečiams. Tai reikalingas ir tikrai dėmesio vertas uždavinys. Ir Toronte statomas pensininkų pastatas. Projektuojamas Hamiltone.

Tokių institucijų lietuviams tikrai nebus per daug. Dėlto sveikintina betkieno ar betkuri iniciatyva rasti galimybių ir lėšų naujiems tokio pobūdžio uždoms ir visoje eilėje kitų vietovių. Negi visi, laikui atėjus, tilpsime šimtais Putname...

Vyt. Beleckas, vienas iš Sunny Hills, Floridoje, lietuviškųjų sodybų iniciatorių, mūsų spaudoje atkreipė dėmesį, kad tos vietovės plotų savininkė ir realizuoja "Daltona Corp." mieliai skirti lietuviams 5 akrų didumo sklypą (nemokamai) globos reikalingų asmenų namų statybai. Šiais laikais gauti Floridoje tokio dydžio sklypą nemokamai nėra lengva, žinant dabartines žemės kainas. Dėlto tokią dovaną reikėtų labai vertinti.

Floridoje kasmet gausėja mūsiškių pensininkų gretos. Nemažėja ir bevaikės ar globos reikalingų vyresniųjų šeimos. Vadinasi, Florida būtų tinkama vieta dar vienam pensininkų pastatui. Iniciatyvos, kas gi kitas imsis, jei ne centrinės lietuviškosios organizacijos.

Sunny Hills vietovėje jau yra lietuviškas branduolys su katalikų šventove, lietuvišais kunigais, savomis kapinėmis, sale susirinkimams, pramogoms, sporto aikštėmis, prieinamu vandens sportu. Tiesa, gal dalį galėtų atbaidyti šiaurinės Floridos klimatas, kuris žiemos metu būna vėsesnis už pietinės Floridos, tačiau vyresnio amžiaus žmonėms nuolatiniai karščiau tikrai nepadeda sveikatai. Be to, šiaurinės Floridos žiemos vėsumos negalima lyginti su žiemos šalčiais ir sniego audromis JAV ar Kanados šiaurėje.

Žinoma, nė vieno prievartos būdu nenusiūsi ir neįkurdinsi. Tai jau laisvo pasirinkimo reikalas. Tačiau netenka abejoti, kad visada rasis pakankamas skaičius tautiečių, kurie domėsis vyresnio amžiaus dienų praleidimu ir toje šiaurinės Floridos dalyje, kur jau kuriasi lietuviška sala.

Socialiniai mūsų institucijų skyriai turėtų visu rimtumu pasvarstyti visas teigiamas ir neigiamas (kur tokių nėra?) puses, apsilankyti vietoje, pasitikrinti, pasiinformuoti ir rasti tinkamus sprendimus.

Greičiausiai būtų susilaukta paramos ne vien tik iš federacinių įstaigų, bet ir iš Floridos valstijos fondų. Nusikaltimų nuosimtis toje Floridos dalyje itin žemas, beveik nėra atvečių iš Karibų salyno. Bendros pragyvenimo išlaidos gal net žemesnės kaip kitur.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvių Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Gintariečių grupė klauso Jimmy di Genove nurodymų, rengiantis tautinių ansamblių spektakliui per "Grey Cup" futbolo rungtynių pertrauką Toronte. Spektaklį Toronte stebėjo dešimtys tūkstančių žiūrovų O. Burzdzius

Atpasakojimas ir insinuacijos spaudoje

Periodiškai aš susilaužinu su savo draugu, jog jis neras nė vieno "Akiračių" numerio be insinuacijų, ir ligi šio laiko aš dar nepralaimėjau. Paimkime kad ir 1982 m. 10 nr., kur žurnalistas Algirdas T. Antanaitis savo straipsnyje "Sakė... pasakė, kad jam sakė...", gindamas JAV LB kultūros tarybos premijos paskyrimą dr. V. Kavoliui, kairiuosius faktus laiko fikcija, o fikciją bando paversti faktu.

Vienas savaitraštis, pasirėmęs žinomais faktais, parašė, jog premijos laureatas daugelio žmonių buvo laikomas kontroversine asmenybe, bet tą faktą švelnino atsargia forma, būtent: "Daug kas reiškė nuostabą" (dėl to paskyrimo). "Sako, kadaise jis buvo labai kontroversinė asmenybe, esąs kalbėjęs prieš Lietuvos vėty, išjuokęs lietuvių ir t.t." (O juk galėjo tiesiog parašyti: žinomas kontroversinis asmuo...). Bet A. T. Antanaitis bando skaitytoją įtaigoti, kad tai ne faktas, o "kūmučių pletkininkų stiliaus" ar ne šmeižtas.

Ir vienintelis konkretus to teisinio "įrodymas", pateiktas minėtame rašinyje, yra vieno kultūros tarybos nario atliepis, jog tai "kvepia paplavom, nuogirdom, anekdotais". Ta proga rašinyje papučiama daug milo burbulų — tuščių žodžių apie tariamą V. Kavolio minčių iškreipimą, šmeižimą, tautiečių kiršinimą, dargi apie etiką (sic!)...

1. Kontroversiją sukėlė ne "kūmūtės pletkininkės", o pats V. Kavolis dažnokais savo išpuoliais, ypač paskaita torontiešiams. Po to dviejuose laikraščiuose ("Naujienose" ir "Tėviškės Žiburiuose") korespondentai pasmerkė paskaitininko mintis. Kitokių nuomonių neteko girdėti laiškų skyriuose ar klausytojų pokalbiuose. Nė pats paskaitininkas nerado reikalo prikišti korespondentams jų "pletkiškumą" ar šališkumą. Galėtų gi paskaitininko gynybai teisingai, kad publika nebuvo priaugusi prie paskaitininko, į ką, žinoma, klausytojai galėtų atsakyti, jog paskaitininkas prie

jų nepriaugęs, — vis būtų šitas. O dabar ne klausia, o toji uoslė viską apsprendžia! Nors nei mūsų žurnalistas, nei anas tarybos narys tu metu nebuvo Toronte ir nesiklausė paskaitos, bet suuođę "paplavų kvapą" už kelių šimtų mylių!

2. Paprastai korespondentai įvykius bei kalbėtojų mintis atpasakoja (retais atvejais gali pasitikrinti iš įrašytų juostelių ir kt.), ir visi žino, kad čia neįmanomas šimtaprocentinis tikslumas, nors pagrindinė mintim pasekti jis nebūtinai. Ta prasme minėtos korespondencijos neprasilenkė su tiesa. Tokiais atpasakojimais visi vėrčiasi, įskaitant mūsų patį žurnalistą ar "Akiračius". (Dar daugiau: jie dažnokai pacituoja "atpasakojimą" "Gimtojo Krašto" "išmintį" be komentarų... Tuo pačiu ir "Gimtasas Kraštas" jiems atsilygina...). Dabargi Antanaičiui, smerkiančiam kitus už atpasakojimo vartojimą, bet nebarant sąvęs už tą patį, lietuviui turi tinkamą posakį: juokiasi puodas, kad katalas juodas. Kitos tautybės tai vadina hipokrizija, t.y. veidmainyste.

3. Kai kam gali atrodyti, kad minėti korespondentai ir publika, kaip aname zoologijos sode, praziopsojo dramblių. To šiaudelio griebiasi ir mūsų žurnalistas: nes nei "užsikonservavęs" lietuvių kultūros atstovas, nei supuvęs arklys nėra V. Kavolio "vaizduotės kūrinys", o paimtas iš kitos tautybės rašytojo novelės. (Argi kitataučiai ne šventą tiesą apie mus rašo?). Čia prasikiša ir naujoviška logika, būtent: žudikas, nudūręs savo auką, netaikytinas kaltu, nes tikras kaltininkas privalo būti tas, kam pavartotas peilis priklauso. Bet pagal tradicinę (užsikonservavusią?) logiką iš tikrųjų paskaitininkas, pasisavinęs svetimas mintis, privalo už jas ir atsakyti. Lygia dalimi ir "Akiračiai", patys neišradę įvairių insinuacijų formų, o pasiskolinę jas iš geltonosios spaudos, nėra atpalaiduojami nuo atsakomybės.

4. Atsimename pasakėlę apie mirusį liūtą, prie kurio prieina kitas keturkojis, paspiria negyvelį ir išdidžiai taria: tegul ir liūtas pažįsta asilo kanopą. Panašiai mūsų žurnalistas pasiigia su a.a. Juozu Brazaičiu: insinuoja, kad pastarasis neskirias Kavolio minčių nuo atpasakotojų komentarų... Iš kur jis tai sužinojo? Juk tuščių žodžių ir uoslės — įrodymų vietoje — tam maža. Atsakymas yra vienas: nereikia "užsikonservavusių" įrodymų, kai rašai "Akiračiuose". Beje, Brazaitį pažįstantys žmonės žino, jog tokių insinuacijų, šmeižiančių savos ar svetimos pasaulėžiūros asmenis, redaktorius Brazaitis nebūtų leides spausdinti: jisai vadovavosi spaudos etika.

Baigdamas noriu priminti skaitytojui, kad aš visiškai neličiau klausimo, ar vertai dr. Kavoliui paskirta premija. (Man rodos, kad pastarasis turi ir nuopelnų, atperkančių išsiokimus.). Ir dar — aš tikiuosi, kad skaitytojas supras, kodėl turint reikalų su minėto pobūdžio rašiniais nepatartina pasirašyti tikra pavarde.

Skuj

ONTARIO NESIVĖLINKITE IŠSIIMTI NAUJĄ SAVO LEIDIMO PLOKŠTELĖS PRIEKLIJĄ

DABAR jau laikas išsiimti naują leidimo priekliją.

Dėl naujai įvestos tvarkos vėliau atėjusiems gali tekti ilgiau stovėti eilėje nei įprasta.

REIKIA turėti prašymo blanką, gaunamą kiekvienoje leidimus išduodančioje įstaigoje, draudos pažymėjimą, nuosavybės leidimą ir nustatytą mokestį. Mokestis yra \$4 į mėnesį, pradedant jūsų gimtadienio mėnesiu. Žiūrėkite į žemiau įdėtą lentelę.

KUR? Galite atnaujinti kiekvienoje leidimus išduodančioje įstaigoje savoje apylinkėje. Patikrinkite gautą priekliją, ar joje teisingai įrašytas jūsų gimimo mėnuo.

JŪS esate atsakingas už prieklijos atnaujinimą iki vasario 28 dienos. Prieklija turi būti pritvirtinta užpakalinės plokštės dešiniajame viršutiniame kampe keleivinių automobilių; dešiniajame viršutiniame priekinės plokštės kampe — komercinių autovežimių. Jei parduodate savo autovežimį, nuimkite plokštę ir pritvirtinkite jas prie naujojo autovežimio.

Ministry of Transportation and Communications

Ontario

Hon. James Snow, Minister

Harold Gilbert, Deputy Minister

Keleivinių automobilių mokesčiai 1983

Jei jūsų gimtadienis yra	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	May
Jūsų mokestis yra	\$24	28	32	36	40	44	48	52	56	60	64	68
Tai galios	6 MTHS	7 MTHS	8 MTHS	9 MTHS	10 MTHS	11 MTHS	12 MTHS	13 MTHS	14 MTHS	15 MTHS	16 MTHS	17 MTHS
Jūs leidimo plokštelę galioja iki	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	May
	83	83	83	83	83	83	83	84	84	84	84	84

*Šiaurės gyventojai moka tik pusę šių mokesčių.

METINIS MOKESTIS — \$48.00

AUŠRA LIULEVIČIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Principų taikymas

Kita Baronui, kaip moralistui, rūpima problema yra principų taikymas. Kartais jie, visuotiniai priimti, vis dėlto pasirodo perplatūs konkrečioje situacijoje. Ar nereikėtų juos lankstyti, norint išvengti didesnio blogio? — klausia Baronas. O gal atvirkščiai, kaip tik privalu dėl jų kovoti?

"Taupumo ženklai" tai randai pagyvenusio vyro veide, padaryti kaimyno sūnų, kurių jis nenešiotų, jei tėvas į maito parduotuvę būtų nešęs pakankamai pinigų. Bet jis to nedarydavo taupumo principo vardu. "Principas" visai aiškiai iškelia patį klausimą. Tėvui apskustas už peštynes jaunimo stovykloje, sūnus jam atskleidžia, esą jos kilo dėl to, kad draugas įžeidinėjo jį — jo tėvą, daktarą "nepajęgiantį" lašinių numesti" (p. 158-59). "Tėvą suėmė graudulys. Jis tikrai buvo per storas ir jautėsi kaltas. Dabar jis pajuto išskirtinę meilę savo sūniui, patekusiam už tėvą nemalonon" (p. 161). Ir nors tėvas sūnų įtikinėja, kad muštynių reikia vengti, širdyje su sūnumi sutinka, "galvodamas, kad principų taikymas gyvenime nereikalauja būti tik kentėtoju. Kantrus vergijos ir paniekos nešimas nėra principų gynimas" (p. 161).

"Seimoje" Baronas gan žaismingai apverčia principų klausimą augštin kojom: pagyvenę tautietis, lyg lietuviškas Humbert Humbert, priglaužia iš kito miesto dėl akademinių nesėkmių iš namų pabėgusią lietuvaite ir tada ją pasinaudoja, tardamasis, kad čia tėra originalus ateitininkų penkto principo — šeimyniškumo pritaikymas. Šeimyniškumas, tiesa, šiame pasakojime svarbus, bet jam atstovauja geraširdžiai mergaitės tėvai, dukterį brangindami. Skaitytojų atrodo, kad senio užmačioms čia greičiau į pagalbą bus atėjusieji antrasis ateitininkų principas — tautiškumas, nes dėl abiejų lietuviškumo tas ryšys su mergaite ir galėjo prasidėti.

Kitur Baronas, atvirkščiai, bando ne siaurinti principų apimtį, bet esama priimtą dėsni maksimaliai išplėsti — teisingumo ar meilės siekinys pratešti. Tai lyg prisiminimas, kad evangelijos kaip tik šitaip kelia etinį klausimą: "Jums buvo sakta... bet aš sakau jums..." Tai p. "Balandžio sniege", kurį irgi galima laikyti palyginimo formą sėkmingai vartojančių pasakojimų, Mateika, supykęs ant šeimninko, pakėlusio nuomą, nepasako jam, kad stogas prakiur, o pats ruošiasi pirkti nuosavą namą ir iš buto išsikrausyti. Šeimninkui padaryti nuostolį laiko paties savininko gošbumo padariniu, bet išėjęs žino, kad "žmogų apvogti nereikia laužtis į jo namus, nereikia lįsti į sandėlį. Kartais užtenka tik patylėti, kaip jis tylėjo tada, kai pro stogą lašėjo vandeniu virtęs balandžio sniegas" (p. 76).

"Bendrininkas" panašiai bando nustatyti, ar jis kaltas. Mat jis išpildo savo viršininko inžinieriaus prašymą pasiteirauti pas gydytojus, kokie galvos sutrenkimo simptomai, apie tai praneša jam, nors įtaria, kad anas bando susižeidimą sufabrikuoti ir pateikti statybininkams įžeikinį.

"Mažoji taika" ir "Janetos meilė" bando praplėsti meilės supratimą: nors reikia saugoti mažus vaikus nuo blogų įtakų, bet negalima atmesti žmonių — ar tai neapkenčiamos buvusios žmonos tėvų, ar net tokių, kaip žemos visuomenės pakopos atstovė, karčiamų lankytoja Janeta, kai jie į vaikus tiesia meilės ryšį.

Gamtos vaizdavimas

Atskirai tektų paminėti "Vasarvietės giesmę" — pasakojimą, į kurį Baronas tarsi norėjo suteikti savo paties polinkį lyriškam gamtos vaizdavimui ir jausmo egzaltavimui. Anksčiau jo kūryboje jis buvo ryškus, bet kituose šio rinkinio pasakojimuose taip labai neprasiveržia, nes jį valdo rašytojo pirmoje eilėje didak-

tinės intencijos ir stiliaus laconiškumas. Modernios muzikos kompozitorius, vasaros džiaugsmo pagautas, jaučia gimstant kūrinių — vasarvietės giesmę, į kurią "jis sudės rąsą sušvelninto lapo vos girdimą judesį ir lengvutį, melynų padūmavimą virš vandens, ir anksti miršančio lapo kritimą, ir tylos skambėjimą ir dainą" (p. 126). Skubėdamas namo, kad pradėtų muziką rašyti, jis dviračiu užlekia ant staiga į plentą įsukusio blizgančio juodo automobilio. Žūsta, "nepabėgęs nuo savo modernaus kompozitoriaus likimo" (p. 127).

Šiame pasakojime Baronas galbūt komentuoja savo paties kūrybinius konfliktus, į šį galbūt sudėdamas žodžiais visą tai, ką kompozitorius norėjo sudėti į savo kūrinių, kuris irgi būtų vadinsis "Vasarvietės giesmę". Kaip kompozitorius nepabėga nuo savo modernaus muziko likimo, taip ir Baronas — rašytojas neįstengia pabėgti nuo jam rūpimų egzistencinių klausimų, ypač nuo paties pagrindinio: ar mūsų gyvenamas pasaulis tikrai yra moraliskai abejingas, kaip vieškelis buvo abejingas kompozitoriaus kūrybiniam polėkiui?

Pasakotojo aplinka

Žvelgiant į Baroną kaip didaktinį rašytoją, reikėjo į atskirus kūrinius žiūrėti daugiau schematiškai, klausiant koks abstraktus moralinis klausimas valdo vieną ar kitą pasakojimą. Bet šalia moralinio pamokymo turinio didaktinei literatūrai yra būtinas realistinis polius. Kaip minėta, palyginimai turi išplaukti iš klausytojams pažįstamos kasdienybės, kad galėtų savo tikslą pasiekti, t.y. klausytojų santykį su jo paties pasauliu pakeisti. Todėl čia būtų įdomu pažvelgti į kokią kasdieninę realybę Baronas yra atrėmęs savo moralinius pamokymus, kokiame "krašte", jo vaizduotės atkurtame, vyksta tos trisdešimt istorijų.

Nors jų vietovės Baronas nevisada mini, jos įvyksta lietuvių apgyventuose Amerikos vidurio vakaruose ir jų centras turbūt yra Cicero miestas su vaismedžiais kiemuose, su Čikaga pašonėje, su vasarvietėmis Mičigano paežerėje ir nesunkiai pasiekiamam jaunimo stovyklavietei.

Viena pamėgta vieta yra lietuviškų smuklių prieglobstis, kuriame taip geros sąlygos skleistis istorijoms, atremtomis į jaunystės prisiminimus tėvyne. Barono veikėjai beveik išimtinai į šį kraštą persodinoti lietuviai. Žinoma, jie santykiauja darbovietėse su amerikiečiais, bet šiaip jų moralinis įsikišimas vyksta sąvųjų tarpe. O čia tam labai palanki dirva, nes susitinka ir bendraują įvairiausių amžių ir profesijų žmonės. Kieme prie obelų ar už staliuko karčiamoj baltakalnieriai ir juodadarbiai, pensininkai ir daktarai lengvai santykiauja — dažniausiai linksni, gan draugiški vieni kitiems, stengiasi ką nors samojingo pasakyti, labai linkę vieni kitiems pamokslauti arba išpažinti atlikti.

Aplamai, jo veikėjai nėra iš visuomenės iškritę ar išskirti žmonės (nebent moterys, kaip Janeta ar Lina "Seimoje", bet moterims pas Baroną dažnai atitenka tik paspyrio vaidmuo, moralinį klausimą gildinant). Jie visi turi savo vietą visuomenėje, nes ir pensininkai jau per savo amžių užsitarnavo, kad dabar galėtų teisėtai savo dienas karčiamoje leisti. Tai svarbu, nes jų svarstomi klausimai ir jų visuomenės moralės klausimai, ne tiek atskiros asmenų tragiškos situacijos. Jie yra paprasti žmonės ir jų gyvenimų judesiai labai paprasti, bet tai irgi reikalinga didaktinei intencijai, kad veikėjai būtų įtikinantys visuomeninių problemų sprendėjai arba stebėtojai, kai kiti sprendžia.

Didaktiniuose rémuose

Būdinga jiems nuotaika yra ne panieka pasauliui ir net ne melancholija, bet resignacija labai sudėtingo ir prieštaringo pasaulio akivaizdoje, kuris moraliniu požiūriu tikrai sunkiai leidžiasi narpliojamas. Šiai nuotaiakai atliepia ir Ba-

rono pamėgtas metų laikas — ruduo. Jo veikėjai palieka gyvenimui teisę būti neišsprendžiamu, tik jie iš savės ir iš kitų reikalauja kiek galint aiškesnio moralinių problemų formulavimo. Jeigu jų pasyvumas yra tipiškas lietuviškas, tai vis dėlto noras išlaikyti moralinį jautrumą nedėkingoje aplinkoje yra jos atsvara.

Ši nuotaika yra svarbi dalis paties Barono, kaip moralisto, laikysenos, kuri skatina jį nuolat priešintis mūsų visuomenės, o gal ir kiekvienos visuomenės norui tematyti realybę, pirmiausia ją paskirsčius ir juoda-balta. Baronas tad ir platesne prasme išsivii lietuvių visuomenei pasitarnauja kaip visuomenės kritikas, nuolat bandydamas kreipti jos dėmesį į jam pačiam taip svarbų moralinio reliatyvumo atradimą. Jį priėmęs, jis vis dėlto nuolat rūpinasi: kokie moraliniai dėsniai reliatyviame pasaulyje galėtų gyvuoti ir kokiems turėtume reikšti ištikimybę? (Moteriškė, vagianti pinigų iš vyro, pati suranda teisingą išeitį; tuo tarpu Liucija "Didžiojo bausmės" lieka neapsprendusi ką su savo neištikimybė daryti).

Be abejonės, daug Barono "problemų" gali atrodyti smulkios, kaip ir jo aplinka ir veikėjai. Ir rinkinys "Trisdešimt istorijų suaugusiems" irgi tikriausiai priskirtinas prie atviraiksmės jo kūrybos. Bet čia jis dalinasi ir kitų didaktinių rašytojų istorine dalia — pats žanras savo esme, atrodo, tegali reikštis smulkiosios kūrinyse ir, kaip toks, egzistuoja pasaulinės literatūros parastėje.

Aišku, yra ir didaktinių epų, ir romanų, bet juose, jeigu jie sėkmingi, didaktinis bruozas įsilieja į meninę didelės apimties kūrinio visumą ir nustoja lemiančios reikšmės tiek formai, tiek vizijai — didaktinės formos rėmus jie prašoka.

Samoningai šiuose rémuose pasilikdamas, Baronas savo rinkinyje liudija rašytojo pastangą visai aiškiai priešpastryti branginamas vertybes, deklaruojamas kaip principus, joms keliant klausimus, jas išbandant, ar gali atsilaikyti gyvenimo realybėje. Tai garbingas kelias, ypač kai Baroniui taip dažnai pasiseka atidengti visuomenės priimtos vertybių skalės vidinius prieštaravimus (pvz. dvasinėms vertybėms teikiama pirmenybė prieš vadinamas medžiagines).

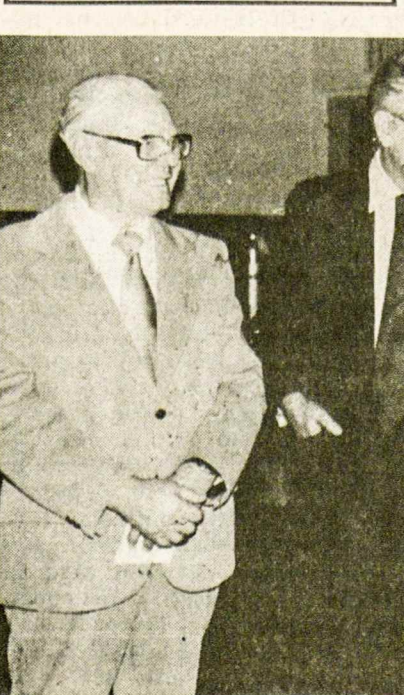
Kaip išlaikyti tikėjimą, kad reikia dorai gyventi, kaip neišizadėti moralinių įsitikinimų, kai jie pradeda trupėti, Baronui yra svarbiausias klausimas. Aišku, tas vertybes jis ramsto žodžiais, beveik kiekvieną istoriją užbaigdamas sakiniu, prasidedančiu taip, kaip ir pvz. šis: "Bet iš kitos pusės prisimenu pamokslininko žodžius..." (p. 21) ir užsibaigiančiu meilės, vilties ar tikėjimo patvirtinimu. Tačiau ir žodžių panaudojimas, kaip kažkas yra sakęs, gali būti moraliniu aktu.

21-480: K. Ladiga ir P. Genys užėmė Androniškį ir artinosi prie Vieksnių. Gal prie Vieksnių, nes Vieksniai yra Mažeikiai aps., t.y. už 200 km nuo tų vietovių.

21-492: Caro laikais Panevėžio aps. buvo 20 valsčių, tarp kurių Moldačavos ir Pamėnų. Tai netikslūs pavadinimai. Turėjo būti Maldučionių ir Pumpėnų (žiūr. monogr. "Panevėžys"). Nepriklausomoje Lietuvoje Maldučionių valsč. vadinosi Pušalotu.

23-31: Pyragius Jonas vokiečių okupacijos metu buvo didaus reikalo tarėju. Tai netiesa, nes vidaus reik. tarėju buvo J. Narakas (žr. 15-374).

18-337: Michelevičius Antanas nuo 1941.VI buvo laikis-

LFB Los Angeles 1982.XII.4 surengto literatūros vakaro organizatoriai ir svečiai. Iš dešinės: dr. Z. BRINKIS — LFB Los Angeles sambūrio pirm., žurnalistas A. ASTASAITIS iš Detroito, I. BUBLIENĖ — JAV LB kultūros tarybos pirmininke iš Klevelando, P. A. RAULAITIS — LFB tarybos prezidento pirm., teisininkas A. DABŠYS. Vakaras buvo skirtas rašytojo J. KRALIAUSKO kūrybai

Naujasis lietuvių jėzuitų vienuolijos provincijolas kun. A. SAULAITIS priima atnašas vaikų Mišiose Toronte Nuotr. R. Pranaičio

"Lietuvių Enciklopedijos" klaidos

P. LELIS

Nebe pirmą kartą tenka rašyti apie "LE" pastebėtas klaidas ir netikslumus, kurių, naudojantis jos žiniomis, vis daugiau atsiranda. Kartais rašant spaudai įvairioms temoms tenka suabejoti "LE" žiniomis, jas tikrinti pagal kitus šaltinius ir pastebėti nesutapimus, ypač karinėje — istorinėje srityje.

Svarbiausias "LE" karinių žinių autorius a.a. plk. K. Ališauskas buvo linkęs aprašomus Lietuvos karinius įvykius pagražinti, o kolegas karininkus apovonoti augštesniais titulais. "LE" redaktoriai negalėjo įvairių autorių žinias patikrinti. Tik vėliau tie netikslumai ir klaidos paaiškėjo.

Buvo skelbiama spaudoje, kad J. Kapočius ruošiasi leisti papildomą "LE" tomą. Būtų gera, jei tame tome visos pastebėtos klaidos būtų pataisytos. Pasiūnė J. Kapočini ilgą klaidų (kurios anksčiau buvo skelbtos "TŽ") sąrašą, kad naujo tomo redaktoriai atkreiptų dėmesį ir tas klaidas pataisytų.

Po to pastebėta "LE" daugiau netikslumų, kuriuos čia paminėsiu. (Pirmas skaitmuo reiškia tomo nr., antrasis — puslapi).

9-268: Jaltos konferencija įvyko 1944.II.4-11. Tai klaida, nes 14-414 skaitlome, jog Jaltos konferencija 1945 m. pripažino Gudijos ir Ukrainos Lenkijos žemes Sovietų Sąjungai.

15-350: Vokietija sutiko perleisti Sov. Sąjungai Lietuvą, išskyrus Šakių ir dalį Marijampolės aps. Pagal S. Raštikio 1-610 ir kitus šaltinius, vokiečiai buvo pasilikę sau visą Vilkauskio aps., vieną ketvirtą dalį Marijampolės ir pusę Seinų apskr. Vėliau sovietai atpirkto tuos plotus iš vokiečių už 7.5 mil. dol.

21-480: K. Ladiga ir P. Genys užėmė Androniškį ir artinosi prie Vieksnių. Gal prie Vieksnių, nes Vieksniai yra Mažeikiai aps., t.y. už 200 km nuo tų vietovių.

21-492: Caro laikais Panevėžio aps. buvo 20 valsčių, tarp kurių Moldačavos ir Pamėnų. Tai netikslūs pavadinimai. Turėjo būti Maldučionių ir Pumpėnų (žiūr. monogr. "Panevėžys"). Nepriklausomoje Lietuvoje Maldučionių valsč. vadinosi Pušalotu.

23-31: Pyragius Jonas vokiečių okupacijos metu buvo didaus reikalo tarėju. Tai netiesa, nes vidaus reik. tarėju buvo J. Narakas (žr. 15-374).

18-337: Michelevičius Antanas nuo 1941.VI buvo laikis-

nos Lietuvos vyriausybės ministeriu. Tai irgi netiesa, nes 24-176 laik. vyr. ministerių sąrašo jo nėra. Jei jis buvo ministru, tai būtų klaida kodėl jo nėra tame sąrašo.

28-75: Skorubskis Vladas... kurį laiką buvo karo atstovu Italijoje ir nuo 1927.X. Prancūzijoje. Abi neteisingos žinios. Nuo 1927 m. karo atstovu Paryžiuje buvo plk. Lanskoronskis (žr. 14-157), o Skorubskis ten gyveno kaip tremtinys su alga. S. Raštikis savo knygoje I-480 mini, kad Skorubskis buvo paskirtas Italijon ne dėl reikalo, bet kitais sumetimais... (Tuos "sumetimus" Skorubskis pats man papasakojo 1928 m. Paryžiuje).

25-161: Reparacijos... o vėliau 1939 m. Oven Young planu buvo sumažintos. Turėjo būti 1929 m., nes nuo 1933 m. Hitleris, paėmęs valdžią, jokių reparacijų nebemokėjo. (žr. "LE" Young planas).

15-346: 1920.IX.9 Vilnių užėmė gen. Želigovskio lenkų kariuomenės daliniai. Turėjo būti X.9, nes Suvalkų sutartis pasirašyta spalio 7 ir po dviejų dienų lenkai ją sulaužė.

15-354: 1919 m. Slezevičiaus kabineto ministerių sąrašo nepažymėtas krašto apsaugos min. P. Žadeikis, kuris pakeitė A. Merkį.

Atsiūsta paminėti

Dr. Albertas Gerutis, DR. DOVAS ZAUNIS — MAŽOSIOS LIETUVOS SŪNUS — NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS VALSTYBES UŽSIENŲ REIKALŲ MINISTRAS. Išleido Vilties Draugijos Leidykla (6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA). Tiražas — 500 egz. Šios monografijos mecenatai — dr. Vacys ir dr. Augusta Zaučiūtė-Sauliai. Vincė Jonuškaitė-Zaučienė ir Giedrė Zaučiūtė. Cleveland, Ohio, 1982 m., 559 psl. Kaina — \$6.00 (kietais viršeliais).

NAUJOJI VILTIS, politikos ir kultūros žurnalas, 1982 m. 15 nr. Redaguojama kolegijai: red. Aleksas Laikūnas, dr. Bronius Nemickas, Mečys Valiukėnas. Administruoja — Bronius Kasakaitis (7150 So. Spaulding Ave., Chicago, IL 60629, USA). Leidėjas — Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija "Neo-Lithuania" ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Numerio kaina — \$5.00.

Vladas Kulbokas, LIETUVIŲ LITERATŪRINĖ KRITIKA TREMYJE. Leidėjas — Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijs. Roma 1982 m., 569 psl. Kaina — \$30 JAV.

LAISKAI LIETUVIAMS, 1982 m. 10 nr. Redaktorius — Juozas Vaišnydas, SJ, administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, USA. Metinė prenumerata — \$8.00.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Atskirą koncertą Melburno lietuviams sausio 2 d. surengė Los Angeles jaunimo ansamblis "Spindulys", išaugęs iš Onos Razutienės 1949 m. įsteigtos tautinių šokių grupės. Ansamblis buvo atvykęs į Australijos Lietuvii Dienas Melburne, dalyvavo jų renginiuose. Koncerta "Spindulys" pradėjo Australijos lietuvių sveikinanti daina "Šiandien mūsų šventė". Programa buvo suskirstyta į dvylinias dalis, kurių kiekviena sudarė tautiniai šokiai, dainos, deklamacijos muzikiniam fonu. Melburno lietuviams ypač patiko Australijoje pirmą kartą išgirstos kalifornietės Giedros Nasvytės-Gudauskienės kompozicijos "Sveikimas jaunystei" ir "Tėvynės maršas".

Dail. Jonas Rūtenio 25 realistiinių ir abstraktinių darbų paroda "Sandaros" salėje Brocktone, Mass., 1982 m. gruodžio 4-5 d.d. surengė šios LB aplinkės valdyba su pirm. J. Renteliu. Atvežtieji kūriniai daugiausia atspindėjo Cape Code vietovę, kurioje dail. J. Rūtenis gyvena, bei jos aplinką.

Dail. Kazimiero Žoromskio tapybos darbų paroda Niujorko bei aplinkinių lietuviams bus surengta 1983 m. sausio 29-30 d.d. mažojoje Kultūros Židinio salėje. Jai bus sutelkti vasaros mėnesiais sukurti kūriniai, vaizduojantys gamtovaizdus ir gėles.

Apžvalginę dail. Vidos Kristolaitytės kūrinių parodą Niujorko bei aplinkinių lietuviams 1982 m. lapkričio 20-21 d.d. mažojoje Kultūros Židinio salėje surengė Lietuvių Skaucii Seserija. Paroda buvo susieta su kūrinybiu V. Kristolaitytės dvidešimtmėčiu. Ji yra buvusi Čikagietė, 1961 m. bakaluro laipsniu baigusi Iliojaus universitetą, studijas tęsusi Čikagos meno institute. Persikėlusi Niujorkan, 1967 m. magistro laipsniu baigė Pratto institutą. Grupinėse parodose V. Kristolaitytė dalyvauja nuo 1962 m. Individualias parodas yra surengusi: Klevelande — 1965 m., Pratto institute Niujorko — 1966 m., Hartforde — 1967 m., M. K. Čiurlionio galerijoje Čikagoje — 1968 m., Bostone — 1973 m., Kennebunkporto vasarvietėje — 1974 m. Apie V. Kristolaitytės kūrybą suakutūvinęs parodos atidaryme Niujorko kalbėjo Paulius Jurkus, išpūdziais apie jos kūrybinį darbą Kennebunkporto pajūryje dalijosi poetas kun. Leonardas Andrickus, OFM. Sukutūvinėje parodoje vyravo tapybos kūriniai, atspindintys pajūrio gamtovaizdžius su pakrante uolomis, rūšiomis bangomis. Buvo taip pat akvarelių, grafikos darbų ir piešinių.

"Dainavos" ansamblis 1982 m. gruodžio 21 d. Čikagos Jaunimo Centro kavinėje atsisveikino su savo vadovu kompoz. Aloyzu Jurgučiu, išvykstančiu į Los Angeles. A. Jurgutis "Dainavai" vadovavo septynerius metus. Tame laikotarpyje jis sukūrė muziką penkiem rampos šviesą išvydusiem veikalam: Danutės Bindokinės "Pamario pasakiai", Nijolės Jankutės-Užubalienės "Kulgrindai", Anatolijaus Kairio "Emilijai Platerytei", "Čičinskui" ir Aurelijos Balasaitienės "Vilniaus pilies legendai". Iš tikrųjų tai buvo tik libretai, muzikiniai veikaliai tapę A. Jurgučio kūrybinio talento dėka, Talento vadovo netekimą apgailestavo "Dainavos" ansamblio valdybos pirm. V. Jasinevičius. Sėkmės jam ir jo netekimui "Dainavai" ansamblio globėjų vardu linkėjo dr. L. Krauce-liūnas ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirm. J. Janušaitis, matęs "Dainavos" gimimą Hanau stovykloje, V. Vokietijoje, stebėjęs jos prisikėlimą Čikagoje ir čia išvystytą gražią veiklą. Libreto autorių vardu kalbėjo A. Kairys. A. Jurgučiu buvo įteiktas J. Paštuko meniška paruoštas adresas. Atsisveikindamas A. Jurgutis žadėjo ir toliau talkinti "Dainavai" iš tolimosios Kalifornijos. Nauja "Dainavos" ansamblio vadove yra pakeičiata sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė. Vėliau paaiškėjo, kad A. Jurgutis nuo 8. m. vasario 1 d. pakeičia Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles mieste vargonininką ir choro vadovą kompoz. Bronių Budriūną. Pastarasis, vargonininkavęs ir chorui vadovavęs 30 metų, išėina pensijon. Oficialūs Šv. Kazimiero parapijos atsisveikinimas su B. Budriūnu bus įjungtas į 30-tąsias parapijos rengiamas Lietuvių Die-nas birželio 19 d.

"Dainavos" ansamblis 1982 m. gruodžio 21 d. Čikagos Jaunimo Centro kavinėje atsisveikino su savo vadovu kompoz. Aloyzu Jurgučiu, išvykstančiu į Los Angeles. A. Jurgutis "Dainavai" vadovavo septynerius metus. Tame laikotarpyje jis sukūrė muziką penkiem rampos šviesą išvydusiem veikalam: Danutės Bindokinės "Pamario pasakiai", Nijolės Jankutės-Užubalienės "Kulgrindai", Anatolijaus Kairio "Emilijai Platerytei", "Čičinskui" ir Aurelijos Balasaitienės "Vilniaus pilies legendai". Iš tikrųjų tai buvo tik libretai, muzikiniai veikaliai tapę A. Jurgučio kūrybinio talento dėka, Talento vadovo netekimą apgailestavo "Dainavos" ansamblio valdybos pirm. V. Jasinevičius. Sėkmės jam ir jo netekimui "Dainavai" ansamblio globėjų vardu linkėjo dr. L. Krauce-liūnas ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirm. J. Janušaitis, matęs "Dainavos" gimimą Hanau stovykloje, V. Vokietijoje, stebėjęs jos prisikėlimą Čikagoje ir čia išvystytą gražią veiklą. Libreto autorių vardu kalbėjo A. Kairys. A. Jurgučiu buvo įteiktas J. Paštuko meniška paruoštas adresas. Atsisveikindamas A. Jurgutis žadėjo ir toliau talkinti "Dainavai" iš tolimosios Kalifornijos. Nauja "Dainavos" ansamblio vadove yra pakeičiata sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė. Vėliau paaiškėjo, kad A. Jurgutis nuo 8. m. vasario 1 d. pakeičia Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles mieste vargonininką ir choro vadovą kompoz. Bronių Budriūną. Pastarasis, vargonininkavęs ir chorui vadovavęs 30 metų, išėina pensijon. Oficialūs Šv. Kazimiero parapijos atsisveikinimas su B. Budriūnu bus įjungtas į 30-tąsias parapijos rengiamas Lietuvių Die-nas birželio 19 d.

"Dainavos" ansamblis 1982 m. gruodžio 21 d. Čikagos Jaunimo Centro kavinėje atsisveikino su savo vadovu kompoz. Aloyzu Jurgučiu, išvykstančiu į Los Angeles. A. Jurgutis "Dainavai" vadovavo septynerius metus. Tame laikotarpyje jis sukūrė muziką penkiem rampos šviesą išvydusiem veikalam: Danutės Bindokinės "Pamario pasakiai", Nijolės Jankutės-Užubalienės "Kulgrindai", Anatolijaus Kairio "Emilijai Platerytei", "Čičinskui" ir Aurelijos Balasaitienės "Vilniaus pilies legendai". Iš tikrųjų tai buvo tik libretai, muzikiniai veikaliai tapę A. Jurgučio kūrybinio talento dėka, Talento vadovo netekimą apgailestavo "Dainavos" ansamblio valdybos pirm. V. Jasinevičius. Sėkmės jam ir jo netekimui "Dainavai" ansamblio globėjų vardu linkėjo dr. L. Krauce-liūnas ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirm. J. Janušaitis, matęs "Dainavos" gimimą Hanau stovykloje, V. Vokietijoje, stebėjęs jos prisikėlimą Čikagoje ir čia išvystytą gražią veiklą. Libreto autorių vardu kalbėjo A. Kairys. A. Jurgučiu buvo įteiktas J. Paštuko meniška paruoštas adresas. Atsisveikindamas A. Jurgutis žadėjo ir toliau talkinti "Dainavai" iš tolimosios Kalifornijos. Nauja "Dainavos" ansamblio vadove yra pakeičiata sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė. Vėliau paaiškėjo, kad A. Jurgutis nuo 8. m. vasario 1 d. pakeičia Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles mieste vargonininką ir choro vadovą kompoz. Bronių Budriūną. Pastarasis, vargonininkavęs ir chorui vadovavęs 30 metų, išėina pensijon. Oficialūs Šv. Kazimiero parapijos atsisveikinimas su B. Budriūnu bus įjungtas į 30-tąsias parapijos rengiamas Lietuvių Die-nas birželio 19 d.

"Dainavos" ansamblis 1982 m. gruodžio 21 d. Čikagos Jaunimo Centro kavinėje atsisveikino su savo vadovu kompoz. Aloyzu Jurgučiu, išvykstančiu į Los Angeles. A. Jurgutis "Dainavai" vadovavo septynerius metus. Tame laikotarpyje jis sukūrė muziką penkiem rampos šviesą išvydusiem veikalam: Danutės Bindokinės "Pamario pasakiai", Nijolės Jankutės-Užubalienės "Kulgrindai", Anatolijaus Kairio "Emilijai Platerytei", "Čičinskui" ir Aurelijos Balasaitienės "Vilniaus pilies legendai". Iš tikrųjų tai buvo tik libretai, muzikiniai veikaliai tapę A. Jurgučio kūrybinio talento dėka, Talento vadovo netekimą apgailestavo "Dainavos" ansamblio valdybos pirm. V. Jasinevičius. Sėkmės jam ir jo netekimui "Dainavai" ansamblio globėjų vardu linkėjo dr. L. Krauce-liūnas ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirm. J. Janušaitis, matęs "Dainavos" gimimą Hanau stovykloje, V. Vokietijoje, stebėjęs jos prisikėlimą Čikagoje ir čia išvystytą gražią veiklą. Libreto autorių vardu kalbėjo A. Kairys. A. Jurgučiu buvo įteiktas J. Paštuko meniška paruoštas adresas. Atsisveikindamas A. Jurgutis žadėjo ir toliau talkinti "Dainavai" iš tolimosios Kalifornijos. Nauja "Dainavos" ansamblio vadove yra pakeičiata sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė. Vėliau paaiškėjo, kad A. Jurgutis nuo 8. m. vasario 1 d. pakeičia Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles mieste vargonininką ir choro vadovą kompoz. Bronių Budriūną. Pastarasis, vargonininkavęs ir chorui vadovavęs 30 metų, išėina pensijon. Oficialūs Šv. Kazimiero parapijos atsisveikinimas su B. Budriūnu bus įjungtas į 30-tąsias parapijos rengiamas Lietuvių Die-nas birželio 19 d.

"Dainavos" ansamblis 1982 m. gruodžio 21 d. Čikagos Jaunimo Centro kavinėje atsisveikino su savo vadovu kompoz. Aloyzu Jurgučiu, išvykstančiu į Los Angeles. A. Jurgutis "Dainavai" vadovavo septynerius metus. Tame laikotarpyje jis sukūrė muziką penkiem rampos šviesą išvydusiem veikalam: Danutės Bindokinės "Pamario pasakiai", Nijolės Jankutės-Užubalienės "Kulgrindai", Anatolijaus Kairio "Emilijai Platerytei", "Čičinskui" ir Aurelijos Balasaitienės "Vilniaus pilies legendai". Iš tikrųjų tai buvo tik libretai, muzikiniai veikaliai tapę A. Jurgučio kūrybinio talento dėka, Talento vadovo netekimą apgailestavo "Dainavos" ansamblio valdybos pirm. V. Jasinevičius. Sėkmės jam ir jo netekimui "Dainavai" ansamblio globėjų vardu linkėjo dr. L. Krauce-liūnas ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirm. J. Janušaitis, matęs "Dainavos" gimimą Hanau stovykloje, V. Vokietijoje, stebėjęs jos prisikėlimą Čikagoje ir čia išvystytą gražią veiklą. Libreto autorių vardu kalbėjo A. Kairys. A. Jurgučiu buvo įteiktas J. Paštuko meniška paruoštas adresas. Atsisveikindamas A. Jurgutis žadėjo ir toliau talkinti "Dainavai" iš tolimosios Kalifornijos. Nauja "Dainavos" ansamblio vadove yra pakeičiata sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė. Vėliau paaiškėjo, kad A. Jurgutis nuo 8. m. vasario 1 d. pakeičia Šv. Kazimiero parapijos Los Angeles mieste vargonininką ir choro vadovą kompoz. Bronių Budriūną. Pastarasis, vargonininkavęs ir chorui vadovavęs 30 metų, išėina pensijon. Oficialūs Šv. Kazimiero parapijos atsisveikinimas su B. Budriūnu bus įjungtas į 30-tąsias parapijos rengiamas Lietuvių Die-nas birželio 19 d.

"Dainavos" ansamblis 1982 m. gruodžio 21 d. Čikagos Jaunimo Centro kavinėje atsisveikino su savo vadovu kompoz. Aloyzu Jurgučiu, išvykstančiu į Los Angeles. A. Jurgutis "Dainavai" vadovavo septynerius

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 20 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	90 dienų termin. indėlius	8 1/2 %
Antradieniais	10 - 3	180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
Trečiadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9 %
Ketvirtadieniais	10 - 8	term. indėlius 2 metų	9 1/2 %
Penktadieniais	10 - 8	pensijų s-ta	10 %
Šeštadieniais	9 - 1	spec. taip. s-ta	8 1/2 %
Sekmdieniais	9.30 - 1	taupomąją s-ta	8 %
		depozitų-čekių s-ta	6 %

DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 15%
mortgičius nuo 12% — 13%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W., Tel. 533-5454
Toronto, Ont. M6J 1W9

HOMETARIO

Real Estate Ltd. Insurance Brokers
Pilnas pataravimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudai? Prieš mokėdami, pažiūrėkite (mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamoj nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue Telefonas 531-1305
(Tarp Dundas ir College)

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilijų mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE

MEAT
MARKET

335 Roncesvalles Ave., Telefonas 535-1258
Toronto, Ontario

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrų ir kitų maisto gaminių
- Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukli kairėn prie pirmųjų šviesų (i pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;
trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo
pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake
oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) FILTOS BROS
Toronto, Ont., M6R 1V5 Telefonai 533-8451, 533-8452

Toronto Maironio mokyklos mažieji dalyvauja Kalėdų eglutės programoje, kurioje vaidino ir smagiai dainavo

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

sausio pradžioje atliktais viešosios nuomonės tyrimo duomenimis. Esą konservatoriai su dabartiniu savo vadu J. Clarku rinkimus pralaimėtų liberalams, jeigu vadu jie išsirinktų buvų finansų ministrą J. Turnerį. Tokiuose rinkimuose konservatoriai susilauktų 40% balsų, liberalai — 43%. Nuo J. Turnerio atneštos pergalės liberalams konservatoriai tegalėtų išgelbėti J. Clarko pakeltimas kitu vadu. Jei konservatorių vadu taptų dabartinis Albertos premjeras P. Lougheedas, tada už konservatorius balsuotų 45%, o už J. Turnerio vadovaujamus liberalus — 39%. Esą liberalai su J. Turneriu pralaimėtų konservatoriams, savo vadu išsirinkusiems net ir dabartinį Ontario premjerą V. Davis. Liberalus tada remtų 40% balsuotojų, konservatorius — 41%.

Didelės žalos konservatorių vadui J. Clarkui padarė susikirtimas su buvusiu dienraščio "The Toronto Sun" redaktoriui P. Worthingtonui, kai jis norėjo tapti konservatorių partijos kandidatu papildomose Ontario Broadview-Greenwood apylinkės rinkimuose. Oficialiu konservatorių kandidatu tada tik 69-nių balsų persvara buvo išrinktas graikų kilmės B. Fatsis bendromis du kandidatų išstaciųjų graikų pastangomis. Tos apylinkės konservatoriai suskilo, viena jų grupė pasilė P. Worthingtonui būti nepriklausomu kandidatu. J. Clarkas tada atakliai rėmė B. Fatsį. Rinkimus laimėjo socialistai L. McDonald, bet nuo jos ne daug teatsiliko P. Worthingtonas, už B. Fatsį gavęs dvigubai daugiau balsų. Su jo kandidatūra konservatoriai greičiausiai būtų susilaukę pergalės šioje tradicinėje socialistų tvirtovėje.

Artėjant konservatorių partijos suvažiavimui Winnipege, Broadview-Greenwood konservatoriai savo atstovais išsirinko P. Worthingtoną ir keturis jo rėmėjus. Tada ir prasidėjo kova dėl tų kandidatų oficialaus patvirtinimo. Mat P. Worthingtonas nori naujo konservatorių vado rinkimų, numatydami neišvengiamą jų pralaimėjimą, jeigu liberalai vadu išsirinks J. Turnerį. Partijos komitetai atsisakė patvirtinti tuos penkis Broadview-Greenwood išrinktus atstovus, remdami įvairiais motyvais, kol pagaliau Otavoje buvo padarytas galutinis sprendimas — P. Worthingtonas išbrauktas, o keturi jo rėmėjai, kaip seni partiečiai, patvirtinti. P. Worthingtonas partijos suvažiavime dabar dalyvauja tik kaip žurnalistas.

Specialų laikšą konservatorių vadui J. Clarkui po šių įvykių pasiuntė Pasaulinė Tautinė Graikų Draugija, konservatorių kandidatu Broadview-Greenwood apylinkės siūlė antrą graiką Vlahos. Laiške primenama, kad P. Worthingtono kandidatūra papildomose parlamento rinkimuose būtų buvusi patvirtinta, jeigu Vlahos atstovai antrajame balsavime savo 262 balsų nebūtų atidavę B. Fatsiui. Draugija apgailestauja padarytą klaidą. Esą P. Worthingtonas šią apylinkę būtų laimėjęs konservatoriams. Draugijos nariai šioje rinkiminėje apylinkėje ateityje įsipareigoja remti konservatorių kandidatą tik tokiu atveju, jeigu juo bus P. Worthingtonas.

Ontario vyriausybė savo žinion perėmė tris bendroves — "Crown Trust", "Greymac Trust" ir "Seaway Trust" patikrinti jų atskaitomybės knygomis. Kanados vyriausybė to paties žingsnio ėmėsi prieš mortgičių bendroves "Seaway" ir "Greymac". Visos šios bendrovės yra susietos su "Cadillac Fairview" bendrovės pastatų, turinčių beveik 11.000 butų, Toronte trigubu pardavimu per labai trumpą laiką. Pradinė sumokėtoji \$270 milijonų kaina pakilo net iki \$500 milijonų trečiajame pardavime. Tie pastatai tokios sumos tikrai nėra verti. Kilo rimtas įtarimas, kad bendrovės verčiasi sukta spekuliacija, rizikuodamos į jas investuoti kapitalu.

Kanados bankų neleidžiama valdyti vienam žmogui arba nedideli grupei. Bankai gali duoti tik saugias paskolas, o "Trust" bendrovės verčiasi investacijomis. Dvi patikrinimui suspenduotos "Trust" bendrovės yra visiškai L. Rosenbergo kontrolėje. Jis rūpinosi tuo "Cadillac Fairview" bendrovės pastatų pakartotiniu pardavimu, kainą pakėlusiu nuo \$270 milijonų iki \$500 milijonų, kažkam atnešusi didelį pelną per vieną savaitę. Pradėtas knygų patikrinimas atskleidžia jų neišsamumą, saugumo stokojančias investicijas. Kol bus patikrinti suspenduotų bendrovių reikalai, investuotojams bei indėlininkams iš savo sąskaitų leidžiama atsiimti tik po \$20.000. Šią sumą užtikrina valstybinė Kanados draudos agentūra.

SPORTAS

Vitas Gerulaitis Toronte

Vasario 8-13 d.d. Toronte įvyks metinis "Molson's Challenge" teniso turnyras, kuriame dalyvaus geriausi pasaulio tenisininkai: Jimmy Connors, Bjorn Borg, Ivan Lendl, Vitas Gerulaitis ir kiti pirmojo dešimtuko žaidėjai. Šį kartą nedalyvaus tik John McEnroe.

Zaidimai vyks kasdien Maple Leaf Gardens nuo 6.30 v.v. Pusbaiigimo zaidimai prasidės vasario 12 d. nuo 12 v., o baigminiai zaidimai — vasario 13 d., 2 v.p.p. Zaidėjai susikirstyti į dvi grupes po 4 žaidėjus. V. Gerulaitiui teks žaisti stipresniųjų grupėje, kurią sudaro: J. Connors, B. Borg, V. Gerulaitis ir T. Mayotte. Du geriausi žaidėjai iš kiekvienos grupės pateks į pusbaigimo žaidimus.

V. Gerulaitis Toronte teniso aikštėse pirmą kartą pasirodė 1978 m. Sėkmingiausi metai jam buvo 1981-ji. Tuomet Maple Leaf Gardens įvykiuose žaidimuose, įveikęs geriausius to meto tenisininkus, laimėjo pirmą vietą. 1982 m. V. Gerulaitis pasiekė pusbaigmį, kuriame pralaimėjo I. Lendlui.

Vitui linkime geros sėkmės, kad ir vėl pakartotų 1981 m. laimėjimą! A.S.

Iškilius sportininkai

Vitas Gerulaitis "Challenge Cup" turnyre, kuris įvyko Tampa, Fla., pasiekė reikšmingą ir retai pasitaikančią pergalę. Dviejų žaidimų kovoje 7-6, 7-5 jis įveikė garsųjį švedų tenisininką Bjorną Borgą. V. Gerulaitis ir B. Borgas pirmą kartą teniso aikštėje susitiko 1972 m. Nuo to laiko B. Borgas yra įveikęs jį visuose oficialiuose žaidimuose — iš viso 17 kartų. V. Gerulaitis yra laimėjęs 3 draugiškus žaidimus.

Praėjusių metų sezoną V. Gerulaitis baigė 5-tu žaidėju pasaulioje. Geriau sekėsi uždarytą patalpų ir kieto grindinio aikštėse. Čia V. Gerulaitis buvo 4-tu žaidėju.

Leonas Rautinšas sėkmingai žaidžia Sirakūsų universiteto krepšinio komandoje. Jis yra vispusiškas krepšininkas — ne tik geriausias metikas komandoje, bet ir nepamainomas kitose žaidimo srityse. Jo vadovaujama komanda po 11-kos pergalių iškilo į pirmųjų eilės. Pirmą kartą komanda pralaimėjo prieš Georgetown 92-97. Šiose rungtynėse Leonui nesisekė metyti, tačiau jo vispusiškumas daug padėjo bendram komandos žaidimui.

Jonas Karpis, buvęs Toronto Vyčio ir Toronto mokyklų iškilius krepšininkas, taip pat žaidžia Sirakūsų komandoje. Kol kas Jonas nežaidė 6-se rungtynėse. Per vienerias rungtynes yra laimėjęs 6 taškus. Komandos treneris Jim Boheim yra patenkintas jaunų krepšininkų žaidimu ir pranašauja sėkmingą ateinančių metų sezoną.

Natalija Leiputė, Australijos Adelaidės Vyčio tenisininkė, daro žymią pažangą. Vieno turnyro metu Australijoje baiginiame

žaidime nugalėjo P. Australijos meistrę P. Ferguson 6-2, 7-5 ir tapo šio turnyro laimėtoja. 17-kos metų tenisininkė artimiausiu laiku žada pasirodyti ir didesniuose turnyruose. Tikimės ją pamatyti ir Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse Čikagoje A.S.

Sportas Lietuvoje

Laikraščio "Sportas" skaitytojai 27-tą kartą rinko geriausius Lietuvos sportininkus. Užpildytas anketas atsiuntė 9.572 skaitytojai, į jas įjungdami 37-nių sportininkų pavardes. Geriausių 1982 m. sportininkų dešimtuką sudarė daugiausia taškų gavę sportininkai: I. taiklius šaulys vilnietis Vladas Turla — 67.038 tšk., II. gimnastė vilnietė Dalia Kutkaitė — 59.685; III. Sergejus Jovaiša — 58.301, IV. Valdemaras Chomičius — 58.277, V. Arvydas Sabonis — 58.024 (Kauno "Žalgirio" krepšininkai); VI. kaunietis rankininkas Voldemaras Novickis — 36.211; VII. vilnietė taikloji šaulė Auksė Treinytė — 32.752; VIII. vilnietis plaukikas Robertas Žulpa — 30.459; IX. vilnietis lakūnas, Jurgis Kairys — 21.454; X. Vilniaus "Žalgirio" futbolininkas Sigitas Jakubauskas — 20.492.

Geriausio Lietuvos sportininko vardą V. Turlai užtikrino tapimas Europos ir pasaulio kulkinio šaudymo čempionu. Iš pasaulinių varžybų Venecueloje jis parsivežė net septynis aukso medalius. Šaudydamas pneumatiniu pistoletu, V. Turla Venecueloje trim taškais pagerino pasaulinį savo rekordą, kurį buvo pasiekęs Europos šaudymo varžybose. Jaunoji D. Kutkaitė yra Europos meninės gimnastikos čempionė, šį laimėjimą pasiekusi Norvegijoje. S. Jovaiša, V. Chomičius ir A. Sabonis žaidė pasaulio čempijone tapusioje Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinėje. Jie taipgi skina laurus Kauno "Žalgirio" augščiausios krepšinio lygos pradedose pirmenybėse, kur "Žalgiris" staiga iškopė į pirmą vietą. V. Novickis, Kauno "Granito" rankininkas, tapo pasaulio čempionu su Sovietų Sąjungos rankinio rinktinė. A. Treinytė, dalyvavusi pasaulinėse šaudymo pirmenybėse Venecueloje, Vilniun parsivežė du komandinius aukso medalius ir vieną sidabro medalį, laimėdama individualiame šaudyme. Prieš tai įvykiuose Europos moterų kulkinio šaudymo pirmenybėse Romoje A. Treinytė išsikovojo vicečempionės vardą. R. Žulpa 200 m plaukime krūtine yra laimėjęs aukso medalį Maskvos olimpiadoje. Šį pergalę papildyta ir Europos taure, kovose dėl jos nesuilaikus rimentinio varžovo. 1982 m. Ekvadore įvykiuose pasaulinėse plaukimo pirmenybėse R. Žulpa tikėjosi pasiekti naują pasaulio rekordą, bet jį 200 m plaukime krūtine netikėtai II-jie vietoje paliko kanadietis V. Davis su nauju pasaulio rekordu — 2 min. 14,77 sek. R. Žulpa nuo jo atsiliko 1,91 sek. Lakūnas J. Kairys yra pasaulio augštojo pilotazo čempionas. Futbolininkas S. Jakubauskas įmušė daugiausia įvarčių Vilniaus "Žalgirio" 1982 m. kovose, pasibaigusiose šios komandos iškopimu į augščiausią futbolo lygą.

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

A.E. LePAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo
ir pardavimo įstaigos atstovė Jums
sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *

(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

AL GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje
virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.

Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8 1/2% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo 15%
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
9 % už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
9 1/4% už 2 m. term. indėlius	1 metų 12%
10 % už pensijų planą	2 metų 12 1/2%
9 % už namų planą	3 metų 12 3/4%
8 1/2% už specialią taip. s-tą	(fixed rate)
8 % už taupymo s-tas	su keičiamu nuosimčiu
6 % už čekių s-tas (dep.)	1 metų 12 1/2%
	(variable rate)

AKTYVAI virš 32 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

Ateitininkų žinios

Jaunučių susirinkimas įvyko sausio 22 d. po lietuviškos mokyklos pamokų. Susirinkimai vyksta reguliariai kas dvi savaites.

Jaunučių Ateitininkų Sąjungos centro valdyba praneša, kad šiais metais vasaros stovykla Dainavoje įvyks liepos 17-31 d.d. Stovyklos tema — "Tautinė raketa aplink pasaulį". Ji supažindins su įvairiais kraštais, kuriuose gyvena lietuviai, bei su to krašto tradicijomis.

Toronto moksleivių kuopos valdyba posėdžiavo sausio 16 d. Kalbėta apie dalyvavimą Lietuvių Namų karnavale, laikraščio išleidimą ir būsimųjų susirinkimų temas. Valdyboje — sekr. R. Prakašas, koresp. D. Dirmantaitė. Linaus Daukša įsijungė kaip fotografas.

Moksleiviai ruošia pyragų išpardavimą sausio 29. Prisikėlimo parapijoje. Pelnas — Lietuvos kalinams paremti. Taip pat bus renkami parašai peticijai, paruoštai Amnesty International organizacijos L.U.

Skautų veikla

• Vasario 16 iškilminga "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntu sueiga — vasario 6, sekmdienį, 4 v.p.p., Prisikėlimo salėje.

• Sausio 18 d. Kanados rajono vadija svarstė vadovų-vių suvažiavimo reikalus. Siūlyta suvažiavimą rengti rugsejo 3-4 d. Darbo šventės savaitgalį. Nutarta išleisti rajono biuletenį kovo 6 d. Medžiaga priimama iki vasario 20 d. Siųsti rajono vadui. Sekantis vadijos posėdis šaukiamas kovo 5 d.

• Sukaktyvinė stovykla bus susikirstyta į 4 pastovykles: seserijos (vad. v.s. fil. D. Eidukienė), brolijos (vad. v.s. fil. V. Vidugiris), ASS (vad. s. fil. dr. R. Strikas) ir bendrosios (vad. v.s. fil. P. Molis). Stovykloje veiks krautuvėlė, vyks skautavimo ir Lietuvos pažinimo paroda, bus leidžiamas laikraštėlis. Informacinis leidinys ruošia lietuvių kalba v.s. J. Toliušis, anglų kalba — s.v.v. sl. R. Vitas.

• LS Fondo bendralaiškis nr. 17 skelbia palūkanų paskirstymą vadovų lavinimui, leidiniams, veiklai stiprinti ir sukaktyvinei stovyklai. Iš viso paskirta \$7.854.52. Nauja atstovė Hamiltone — ps. A. Stanaitienė, 104 Briarwood Cres., tel. (416) 389-3710.

• Tradicinė Kaziuko mugė — kovo 6 d. Prisikėlimo salėse. Č.S.

Lietuviška baldų

dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir apraukiami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096.

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

KARDINOLŲ PASKYRIMAS

Net ir nelietuviams idomu kodėl popiežius paskyrė kardinolų latvi, o ne lietuvi. Kalbama, kad slapta vienas lietuvis paskirtas kardinolu, bet tikrai ir viešai nežinoma nei lietuviams, nei svetiemiems. Tos žinios joks autoritetingas patvirtinimas visuomenei nebuvo paskelbtas.

Bet jeigu ir yra jau vienas lietuvis kardinolas, tai, teisingai ir nesąliskai galvojant, lietuviams priklauso du kardinolai, jei palyginsime Lietuvos tikinčiųjų skaičių su Latvijos. Dabartinis paskyrimas latvio, kartu nepaskiriant ir lietuvių, yra lenkų nedraugiškumas lietuviams ir neigiami patarimai popiežiaus sprendimui.

J. Janėliūnas, Regina, Sask.

PAŠTAS SKRIAUDŽIA

"Žiburiai" džiugina ir turtina. Tik bėda, kad jų paštininkai kiaušio būdo. Pvz. negavau 1982 m. 45 nr. Ir daugelio kitų. Ir mūsų paštas apsklojęs visokių privilegijų pataisai, bet tokių niekšybų, kaip Kanadoje, dar nėra.

Belgijos lietuvių bendruomenėje — susenusių pilkuma. Laimė Dievo, kad mėgstu rašinėti, tai taip ir užpildau ilgas dienas vienvėję.

Belgijos reikalai vis blogėja: prasidėjo visokie karpymai, trumpinimai. Kainos kyla, o uždarbių ir pensijų spaudžia žemyn. Nei bėgti, nei rekt. Visur ta pati bėda.

Ed. Cinzas, Briuselis

ISTORINĖ NUOTRAUKA

"TŽ" 1982 m. 50 nr. buvo įdėta nuotrauka iš Kauno jėzuitų gimnazijos. Iš tikrųjų tai yra pirmosios abiturientų laidos išleistuvių nuotrauka. Pirmoje eilėje pirmas iš kairės yra prof. Račkauskas, trečias — arkivyskupas R. Bartoloni, septyntas — J. Vileišis, tuometinis Kauno burmistras. Trečioje eilėje iš kairės į dešinę: plk. lt. Karosas, J. Beleckas, SJ, A. Zemribas, J. Talmantas, Dymekas, SJ, R. Steimsteris, SJ, S. Sanderis SJ, mjr. Sakmanas (prezidento) asmens adjutas, sekančios karininkas nepažįstamas, J. Vencuskas, SJ, A. Fengeris, SJ.

Ketvirtoje eilėje iš dešinės į kairę pirmas — A. Šabonas (tarnavo karininku Lietuvos karo aviacijoje, žuvo lėktuvo avarijoje), trečias — K. Ulydas (lituanistas, dar ir šiandien Lietuvoje), penktas — Vasiliauskas (dirbo Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje). Penktoje eilėje iš kairės į dešinę: antras — prezidento sūnus Julius, trečias — Pocius, penktas — A. Paukštys, šeštasis — Misiūnas.

M. K. Marčiukaitis

"IŠLAISVINTOJO" PAGUODA...

"Gimtajame Krašte" 1982.X.7 Jonas Rinkevičius, paėmęs nuotraupą iš kelių rašiusių apie liuanistines išsilvijos mokyklas, jas saipa perdirbo ir laukia jų užsidiarymo.

"Kai kalbama apie išeivių liuanistinio švietimo krizę, žinoma, kad ligonis, tas švietimas, neturi jokių vilčių išgyti, kad jo krizinė būklė — tai merdėjimas, tai agonija ir artėjimas į pabaigą".

Ta proga tenka paklausti "Gimtojo Krašto" dviveidžius: kiek "GK" arba tos "išlaisvintos" Lietuvos valdžia įsteigė ir išlaikė liuanistinių mokyklų tiems vaikams, kurie buvo išvežti iš Lietuvos gyvulinioose vagonuose į Sibirą? Jų ten daugiau išvežė, negyryja į Ameriką pabėgusių. Kiek ten yra lietuviškų mokyklų? Ką darote, jūs "išlaisvintojai", kad Lietuvos pakraštį, dabar Gudijoje, nebūtų draudžiamos lietuviškos knygos, nes apie lietuviškas mokyklas ten jau net kalbėti neleidžia? Kodėl Lietuvoje mokiniai persekiojami, kai jie nueina į šventoves? Ir daug tokių "kodėl" būtų galima klausti, bet jūs visa tai gerai žinote, meluojate ir darote, kaip Maskva liepia.

Nieko neprisidėdami prie išeiv-

vių liuanistinių mokyklų, nesidžiaukite jų silpnėjimu, jos ir toliau gyvuos. Jose ir toliau mokiniai mokysis savo tėvų kalbos, sužinos apie Lietuvos "laisvinimą" nuo lietuvių. Jie pajęgs atskirti pataikūnų melus nuo tiesos.

"Neišvaduotas"

PROPAGANDINIAI RAŠINIAI

Jau seniai skaitau "TŽ" ir randu propagandos, kuri save giria, kitus peikia, tiesiai sakant, meluoja.

Kai Lietuvoje buvo renkamas steigiamasis seimas, dauguma, įskaitant ir mane, balsavome už dvasiškius ir tikinčiuosius. Seimo daugumą sudarė krikščionys demokratai. Buvo daromi pažadai, bet nevykdomi. Vėliau seimo rinkimai pakrypo į kairę. 1926 m. perversmas padėties nepagerino. Žmonės, norėdami atsikratyti krikščionių demokratų, prašė Lietuvai priimti į Sov. Sąjungą. Ne rusai užgrobė Lietuvą, o krikščionys, įskaitant dvasiškius. Tarp lietuvių yra gerų rašytojų, kurie galėtų parašyti, kodėl dauguma Lietuvos tautiečių nuo steigiamosio seimo nebeprasitikėjo dvasiškių ir virto komunistais.

Rašiniai apie padėtį dabartinės Lietuvos mokyklose nėra teisingi. Visiem yra žinoma, kad iš maldos nepraagysiu — reikia išieiti mokslą pagal vietinių įstatymų reikalavimus. Tada galės gauti geresnį darbą. Mano giminių vaikų nei mokykla, nei kariuomenė nepadarė bedievių. Laikraštėje buvo rašyta, kad sovietinėje kariuomenėje verčia — moko rūkyti, girtuokliuoti. Tas rašinys labai juokingas — garbės laikraščiu nedaro.

Balys Lukas

Red. pastaba. Sausdiname lais- kas skaitytui, kuris randa propagandą "TŽ", bet nemato, kad pats yra suklaidintas raudonosios propagandos, apverciančios faktus augštin kojom. Tvirtinimas, kad Lietuvą užgrobė ne rusai, o krikščionys (demokratai?), kad Lietuvos žmonės prašėsi priimti į Sov. Sąjungą, yra sovietinės propagandos melas, skleidžiamas ir dabar. O tikrovė yra ta, kad Lietuva okupuota 1940 m. birželio 15 d. Sov. Sąjungos kariuomenė, kuri ir atnešė iki šiol trunkančią vergiją. Nuo 1926 m. Lietuva valdė ne kr. demokratai, o tautininkų valdžia. Niekas Sov. Sąjungos globos neprašė. Kai jau sovietinė valdžia užgrobė Lietuvą, suorganizavo "prašytojų" delegaciją, atstovavusią ne Lietuvai, o Sov. Sąjungai.

Apie dabartinę padėtį Lietuvoje spausdinami rašiniai "TŽ" yra paimiti daugiausia iš okupuotos Lietuvos po grindžio spaudos, kuri pateikia faktus, ten vietoje gerai žinomus. Jie nemalonūs sovietinei propagandai, bet ir ji faktų paneigti negali.

Rochester, N.Y.

(Atkelta iš 4-to psl.)

MAŽEJANT PRAMONĖJE darbam, didieji fabrikai — Kodak, Xerox, Gleason, General Motors mažina darbininkų skaičių, skatina ankstyvą išėjimą į pensiją. Tai liečia ir daugelį lietuvių. Išėjo arba šiuo metu išeina į pensiją Justinas Prasauskas, Juozas Jacina, Antanas Burkūnas, Pranas Puidokas, Stasys Ilgūnas, Bronius Krokys, Kostas ir Lilian Mačiūliai. Tikriausiai yra dar keletas asmenų, tik jie yra nežinomi korespondentui.

DR. PLATT paukojo Šv. Jurgio parapijai \$1.800, o 75 metų parapijos istorijai išiešti — \$1000. — Sausio 15 d. mirė dr. Platt motina, sulaukusi 93 m. amžiaus. **B. K.**

• Supažindinkite savo draugus su **"TEVIŠKES ŽIBURIAIS"** — atsiųskite dar jų neskaitytųjų adresu. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

• NAMAI • OKIAI • ŽEMĖ

Antanas Genys 231-2839
Juozas Gudus 270-5256
Vacys Žižys 232-1990

Istaigos (416) 233-3323

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Naujoji JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba drauge su buvusios valdybos nariais po pareigų perdavimo. Iš kairės: kun. K. Pugetvičius, N. Maželiene, buvęs pirm. V. Kutkus, naujasis pirm. dr. A. Butkus, J. Kavaliūnas, dr. A. Budreckis; antroje eilėje: J. Ribinskas, A. Velavičius, A. Mackevičius, K. Žiedonis, D. Valentinaite, dr. V. Stankus, dr. H. Brazaitis, A. Bielskus, V. Mariūnas ir svečias iš Kanados — buvęs KLB pirm. J. R. Simanavičius, dabartinis jos vicepirmininkas ir kultūros komisijos pirmininkas

Sukilimas prieš prancūzus Klaipėdoje

(Atkelta iš 5-to psl.)

Vienas su mumis buvęs sukilėlis išliko gyvas ir nesužeistas, nes stovėjo už šventovės kampe. Jis aptvarkė užmuštus bei sužeistus draugus, įlipo į šventovės bokštą ir nušovė kaltininką — vokiečių žandara.

Išgulėjau Klaipėdos ligoninėje 10 dienų. Kas dėjosi Klaipėdoje per tą laiką, pats nemačiau, bet sužinojau vėliau iš savo draugų.

Tą pačią dieną, t.y. sausio 15, švyturio sargybiniai pranešė, kad atplaukia du dideli laivai. Mūsų vadovybė sutraukė daugiau jėgų uoste. Laivai atplaukė prie uosto vartų ir sustojo. Uoste gi stovėjo trys kariniai prancūzų laivai, kurie vėliavėmis signalizavo. Už pusvalandžio tie du laivai išplaukė atgal. Pasirodė, kad tai buvo lenkų karo laivai "Želigovski" ir "Pilsudski", pilni kareivių.

Jei būtume dar 10 valandų gulėję sniege ir lauke, lenkai būtų įsikišę ir drauge su prancūzais mus išviję.

Sausio 16 d. atplaukė anglų karo laivas su specialia sąjungininkų komisija, kuri sutvarkė reikalus su prancūzais. Pagaliau Klaipėda buvo atiduota klaipeidiečiams ir Lietuvai.

Prancūzų pasitraukimas

Kai išėjau iš ligoninės, galėjau stebėti įvykius. Prancū-

St. Catharines, Ont.

PASIBAIGUS KADENCIJAI apylinkės valdybos, nebeatsirado dviejuose sekančiuose susirinkimuose kandidatų į naują valdybą. Matyt, mūsų žmonės įpratę, kad kas metal kas nors sudarytų kandidatų sąrašą privačiai, o paskui susirinkimas tik patvirtintų. Tai rodo mūsų veiklos silpnumą. Dėl atvykstančių naujų lietuvių gyven-ti mūsų apylinkėje žmonių skaičius beveik nemažėja. Mums tik reikėtų uoliau lankyti visuotinius susirinkimus. Pabūti valdyboje, kaip kokioje tautinėje sargyboje, turėtų įsipareigoti kiekvienas b-nės narys. Tada būtų daug lengviau normaliu keliu išsitrinkti valdybas. Tai užtikrintų dar ilgą, gražų ir pastovų lietuvių darbą.

MŪSU NAUJOSIOS KARTOS ATSTOVĖ JŪRATĖ VYŠNIAUS-KAITĖ jau kuris laikas studijuoja žurnalistiką Londone, Anglijoje. Jūratė yra Leokadijos ir Juozo Vyšniauskų duklė. J. Vyšniauskas yra vienas žymiausių ir pastoviausių b-nės veikėjų. Jo iniciatyva ir kantrumu buvo prieš eilę metų įsteigtas vietos L. Veteranų S-gos skyrius. Savo laikų jis vadovavo mūsų chorui. Dar kasyklų laikais jis įsteigė Norandoje anglų kalbos kursus, kuriuose dalyvavo nemažas skaičius lietuvių. Būdamas ten valdyboje, prisidėjo prie suorganizavimo benė pirmos tada Kanadoje sovietinio genocido parodos, su kitais dalyvavo paskelbtame trijų dienų bado streike.

J. Vyšniauskas buvo veikloje nuoširdus ir pastovus anais laikais, toks yra ir dabar. Retas atsitikimas, kad kurioje mūsų šventėje jis nestovėtų prie vėliavos. Kor.

• Namai be lietuviškos spaudos — pilis be tautinės šviesos

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

DARIUI IR GIRĖNUI ATMINTI KALENDORIUS

AMŽINA ŠLOVĖ ATLANTO NUOGLĖTOJAMS!

1983 1983

1 2 3 4
5 6 7 8
9 10 11 12

Baltic Tours
8 White Oak Road
Newton, MA 02168, USA
Galima užsakyti ir telefonu: (617)969-1190 arba 965-8080

1983 metų EKSKURSIJOS VILNIUS arba VILNIUS ir kiti Europos miestai

Gegužės 14	Rugpjūčio 18
Birželio 16	Rugsėjo 1
Birželio 30	Rugsėjo 15
Rugpjūčio 11	Rugsėjo 29

Galima važiuoti 8 dienom arba ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupės gegužės 14, birželio 30 ir rugsėjo 1 lydesiu aš pats; norintiems galėsiu nupirkti automobilį. Smulkesnių žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu

Visais kelionių reikalais kreiptis:

V. BAČENAS

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Karinė bazė prie Liepojos

Remdamasis iš įvairių šaltinių surinktomis žiniomis, Donald Fields 1982 m. gruodžio 18 d. britų dienraštyje "The Guardian" paskelbė, kad Sovietų Sąjunga Baltijos jūroje prie Liepojos stato didžiulę karinę bazę, kaip tik tame siauriausiame ruože, kuris skiria Latviją nuo Švedijai priklausančios Gotlando salos. Tą žinią patvirtina Skandinavijos kraštų kariniai sluogsniai.

Nuo Liepojos taip pat esanti lengvai pasiekama ta jūros vieta, kurioje gali būti naftos šaltinių ir dėl kurios eina ginčas tarp Švedijos ir Sov. Sąjungos, kam ji turėtų priklausyti.

Pasaulinės laisvųjų latvių federacijos generalinis sekretorius dr. Julius Kadelis "The

Guardian" bendradarbiui pareiškė, kad bazės statybai jau sutelkta 20.000 rusų darbininkų, kurie, be to, iš tos vietos toliau į Ventspilį turės perkelti stambią žvejybos laivyno bazę.

Stockholmo užsienio politikos institutas nurodo, kodėl Liepoja yra pasirinkta tokiai bazei. Čia jūra yra gili ir niekad neužšąla, iš čia galima susisiekti geležinkeliais ir lėktuvais. Uostu galės naudotis laivai su atominėmis raketomis, bet negalės atomu varomieji.

Sovietų Sąjunga žinanti, kad Skandinavijos kraštai remia laisvą nuo atominių ginklų šiaurės zoną, todėl iš Murmansk savo bazę, kuri ten gąsdina Norvegiją, perkeltian-ti į Baltiją, kurią ji vadina taito jūra. **K.B.**

Aukojo "Tėviškes Žiburiams"

\$46: Ada Dvarionas-Miklovaitis; \$30: KLB Sudburio apylinkės valdyba; \$25: P. Kondratas, LKMA St. Petersburgo, FL, židinys, JAV Lietuvių Bendruomenės St. Petersburgo apylinkė; \$20: B. Stončius; \$18: Jonas Vizbaras; \$15: S. Kazlowski; \$13: M. Macevičienė, Jurgis Skardis; \$10: Simas Veiverys; \$9: Bronius Venslovas; \$8: V. Baliūnas, Antanas Petrauskas, J. Jablonskis, Stasė Vaišvilienė; \$6: Albertas Kaminskas, dr. J. Zaran- ranka, Bronius Valiukėnas; \$5: Juozas Žadeikis, Balys Dundulis, Jonas Čipkus, Jonas Šumskis.

\$3: K. Šviežikas, B. Paulionis, F. Joga, Jonas Samulevičius, Ona Kuniutienė, Jonas Litvinas, Ben Kasinskas, Leontina Jankauskienė, E. Pakauskas, Juozas Sabaliauskas, J. Dekeris, Viktoras Jokūbaitis, kun. Juozas J. Grabys, Paulius Leonas, Jonas Vaičiūnas, J. Malcius, Kostas Mikėnas, Ursulė Matis, Stasys Jurgelis, Juozas Jurskas, A. Venskus, Pranas Šlitteris, P. Alksnis, Povilas Pikevičius, N. Aukštakalnis, V. Bartuševičius, Stasys Gineitis, Ona Mašalienė, Stasys Mikalauskas, V. Butrimas, Elena Žulys, Nijolė Puškorius, Juozas Radzevičius, M. Janus, J. Rutkauskas, kun. Vytautas Piktura, A. Dirsienė, A. Jadviršis, P. Efferatas, Vincas Ika-sas, V. Dubauskas, Julius Okmanas, Petras Styras, Walter Dauneckas, B. Cvirka, O. Indrelėnė, A. Kuncaitis, O. Ziminskienė, V. Vlovas Gečas, L. Gečienė, J. Blažys, T. Klova, A. Jonelis, V. Zebertavi-

čius, Domas Vizbaras, Kazys Zau-ka, Jurgis Uksas, Ed. Cinzas, I. Povilaitienė.

\$2.50: B. Naujalis; \$2: V. Treigienė, Pranas Williams, B. Čirūnienė; \$1: Jonas Budrevičius.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė:
\$50: A. Šapokienė-Sudikienė; \$35: J. Jakubauskas; \$30: J. Krasauskas, J. Asrauskas, Viktoras Karasevičius, Ona Šarūnienė, Pranas Pargauskas, Jurgis Jakaitis; \$25: Julius Osila, Aleksas Skardžius, Valentinas Kudirka, Vincentas Paulionis, Julius Sinkėvičius, Vytautas Alantas, Ada Dvarionienė-Miklovaitienė, S. Bilevičienė, Walter Kulmaitiekas, M. Marčiukaitis, Vincas Kežinaitis; Jonas Jonikas, O. Baziliauskienė, H. Matijošaitis, S. Kazlowski, Boleslovas Pakalniškis, Albinas Žukauskas, Petras Gruodis, Jonas Ambrizas, K. Girmys, A. Pladys, dr. B. Vidugiris, M. Jasaitis, Walter Mastis, dr. A. Matukas, Albinas Smilgy, S. Morkūnas, K. Čepaitis, V. Naruševičius, J. Stropus, J. Roul Stalioraitis, B. Stalioraitienė, Ona Krasauskienė, Juozas Staškevičius, J. Driaunevičius, Zenonas Jakūbonis, dr. J. Zaran-ka, Br. Pranskus, J. Steiblys, Juozas Pažemėnas, P. Kondratas, J. Skilandžiūnas, dr. L. Kriaučiūnas, A. Empakeris.

Rėmėjo prenumeratą už dvejus metus po \$25 atsiuntė P. A. Raulinaitis.

Nuoširdus aciū už paramą lietuviškai spaudai.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokščių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3

Telefonai:
istaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Bloor ir Jane gatvių kampas

Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5

Telefonai:
istaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE

★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTONT

Anapilio žinios

— Informacinis parapijos susirinkimas — sausio 30, sekmadienį, 12 v., Anapilio salėje.

— Katalikių moterų draugijos susirinkimas — vasario 6, sekmadienį, po 11 v. Mišių, Parodų salėje.

— Pakrikštyta Eugenijaus ir Zuzanos Miežių dukrelė Kristina-Marija-Elena.

— Tikinčiosios Lietuvos Diena bus minima vasario 27, sekmadienį, t.y. savaitę anksčiau nei kitose parapijose.

— Gavėnės rekolekcijos — kovo 17-20 d.d. Vedėjas — kun. dr. V. Čukuras, buvęs Annhurst kolegijos profesorius, dabar klebonaujas Providence, R.I., lietuvių parapijoje.

— Mišios sausio 30, sekmadienį, 10 v.r. — už Mikševičių mirusius, 11 v.r. — už a.a. Adolfą Klemką.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos sausio 30, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys kun. P. Dilys. Metinis parapijos susirinkimas — po pamaldų Lietuvių Namuose.

— Pamaldos vasario 6, sekmadienį, įprastu laiku. Po pamaldų — moterų draugijos posėdis pas M. Dambartę, 22 Hewitt Ave., Toronto. Tel. 536-1433.

— Pamaldos vasario 13 d. — įprastu laiku.

— Vasario 16-tos pamaldos bus vasario 20 d. įprastu laiku. Laikys kun. P. Dilys, giedos "Aro" choras.

— Vasario 16-tos gimnazijos rėmėjai parapijoje surinko \$705.

Vieša paskaita apie testamentinius palikimus giminėms Sovietijoje skaitys ukrainiečių kilmės teisės profesorius Y. Lurig š. m. vasario 3, ketvirtadienį, 2 v.p.p., Toronto universitete Sidney Smith Hall, Room 3050, 100 St. George St. Įėjimas nemokamas. Paskaitą rengia Toronto un-to Centre for Russian and East European Studies. Informacijos teikia prof. Gleb Zekulin tel. 978-3330.

A. a. G. Šedienė mirus, vietoj gėlių jos atminimui paaukojo \$20 "T. Žiburiams" Irena ir Vincas Ignaičiai.

Reikšdami gilią užuojautą Augutei Dubickienei su šeima, jos mylimai mamytė Eugenijai Gugienei mirus, "Tėviškės Žiburiams" aukojame \$20.

D. R. Vorps
V. M. Miceikos

Tautos Fondo atstovybė Kanadoje, dėkodama "TŽ" už pastaugas informacijos srityje, paaukojo \$50.

Patikslinimas. E. Simonaičio straipsnyje "Taip išlaisvinom Klaipėdos kraštą" "TŽ" 1983 m. 3 nr. išspausdintos pavardės "Martus ir Yvas-Vaskevičiai", turi būti "Martus ir Yvas-Yvaskevičius". Taip išspausdinta "Aiduose" 1948 m. 18 nr. Jo giminaitė V. Kralkauskienė bus informuojama, kad tai buvo Antanas Ivaškevičius. "L. Enciklopedijoje" jis minimas kaip Ivas (Ivaškevičius) Antanas.

Metinis "TŽ" spaudos balius bus balandžio 9. Atvėlyko šeštadienį, Anapilio salėje. Ta proga rengiama tradicinė loterija, kuriai valdžios leidimas jau gautas. Netrukus bus pradėtas bilių platinimas. Loterijoje yra daug vertingų laimikių, suaukotų "TŽ" geradarių. Vienas stambiųjų laimėjimų — \$500. Iš šių dailininkų yra gauti paveikslai: P. Baltuonio, P. Bigausko, J. Kvietytės-Yong, R. Pauliono, A. Petrikonio, A. Tamošaitienės, A. Tamošaičio, A. Valiūno, R. Žiuraitienės, H. Žmuidzinienės; skulptūros — J. Bakio, J. Dagio, A. Katalienės; keramikos darbai — V. Balsienės, G. Balsienės, S. Pacevičienės. Iš E. Jankutės gautas meginys, iš J. Šiaučiūlio — meniškasis drožinys, iš P. Eidukaičio — meniškasis drožinys, iš A. Bliūdžiaus — rankdarbis, iš Mohawk Furniture — moderni kėdė, iš All Seasons Travel — kelionė Torontas-Otawa. Dėkojame aukotojams ir linkime sėkmės dalyvausiantiems loterijoje.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitytųjų adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Sausio 23, sekmadienį, 11.30 v. Mišiose už žuvusius Klaipėdos sukilimo dalyvius organizuotai su vėliavomis dalyvavo jūros šaulių kuopa "Baltija", kūrėjai-savariai ir skautai. Po Mišių, giedant parapijos chorui, buvo nuneštos gėlės prie paminklo Pavergtai Tėvynei.

— Sutvirtinimo sakramentui pasirušimo pamokos jau prasidėjo. Berniukai ir mergaitės 11 m. amžiaus prašomi ateiti į kleboniją po 10 v. Mišių kiekvieną sekmadienį. Pamokoms vadovauja seselė Margarita. Sutvirtinimo sakramentą teiks vysk. V. Brizgys gegužės 1 d.

— Parapijos salė jau nuomuojuama 1984 m. Lietuvių užsakymų laukiama iki š. m. sausio pabaigos.

— Mišios anglų kalba mišioms šeimoms laikomos kiekvieną sekmadienį 10 v. Muzikos studijoje.

— Šv. Rašto seminaras bus vasario 11-12 d.d. Vadovaus kun. prof. A. Rubys.

— Pirmojo būrelio lietuvių pensininkai renkasi savo būkle pirmą mėnesio trečiadienį 1 v.p.p.

— Vartotų daiktų išpardavimą rengia Prisikėlimo parapijos tarybos labdaros sekcija. Prašoma atnešti į parapijos raštinę ne tik vartotus drabužius, bet ir indus, įvairius papuošalus ir kt. Gautas pajamos bus panaudotos siuntiniams į Suvalkų trikampį.

— Parapijai aukojo: J. J. Ignatavičiai \$300, T. V. Gražuliai \$200, J. V. Samulevičiai \$200, P. Šalna \$200; H. Sakalauskas, J. Paršeliūnas, O. D. Balaišis, A. A. Smigelskiai, A. Byszkiewicz-Dargytė po \$100; V. M. Kriščiūnai \$70; P. Kudreikis \$60; Religiniai Šalpai: A. Matulionienė \$100, V. Bakūnas \$35.

— Mišios sausio 30, sekmadienį, 8 v.r. — už Anastaziją von Breda, 9 v.r. — už Stasį ir Marijoną Aleksūnus, 10 v.r. — už kun. Vincentą Padolskį, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už Praną Vaitiekūną.

Mirus a.a. Jonui Kriščiūnui iš St. Catharines, Ont., vietoje gėlių laidotuviams Joana ir Algimantas Zubrickai paaukojo kun. P. Ažubalio vardo stipendijų fondui \$20.

"Lituanus" žurnalą (anglų kalba) kaip kalėdinę dovaną užsakė penkiolikai jaunų mišrių šeimų Toronto lietuvių evangelikų-liuteronų parapija ir iš žurnalo administracijos gavo padėkos laišką.

Aklųjų institutas (The Canadian National Institute for the Blind) savo laiške "TŽ" redakcijai praneša, kad š. m. sausio 13 d. persikėlė į naujas patalpas 112 Lakeshore Rd. East, Mississauga, Ont. Tel. 274-8897.

A. a. Alfonsas Mackevičius (Marsan), 77 metų amžiaus, palaidotas iš Lietuvos Kankinių šventovės lietuvių kapinėse sausio 22 d. Laidotuvių dalyvavo ir velionies augintiniai — kun. J. Pilkauskas ir jo brolis Robertas — policijos pareigūnas bei šeimos bičiuliai. Velionis yra kilęs iš Balninkų par., Ukmergės aps. Kanadon atvyko 1928 ar 1929 m. Gyvendamas Toronte, vertėsi batsiuvio amatu. Mirus Pilkauskų šeimos tėvui, jis tapo tos šeimos globėju ir išleido abu jos vaikus į mokslą.

DLK Algirdo šaulių kuopa Hamiltone atsiuntė "TŽ" \$25 auką.

A. a. Jono Visockio atminimui vietoje gėlių Č. Tiškevičius paaukojo "TŽ" \$10.

Už 1982 m. aukas Tautos Fondui \$30 ir daugiau yra išsiuntinėti kvitai. Už mažesnes aukas kvitų nesiuntinėjome, manydami, kad aukotojų nedaug padės. Taupome išlaidas. Tačiau, jei aukotojas norėtų gauti kvitą už bet kurią auką, prašome pranešti telefonu — prisijusime.

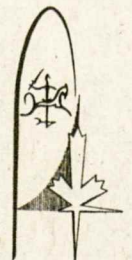
Tautos Fondo Toronto apyl. atstovybė, 6 Constance St., Toronto M6R 1S4. Tel. 535-9864.

A. a. Genovaitei Šedienėi mirus, jos atminimui aukojo Tautos Fondui \$50 J. J. Ignatavičiai, \$20 Sofija Olekienė, \$10: M. J. Dambartė, K. Daunys, E. Griškinienė, J. M. Gudeliai, Bronė Kačiulis, M. V. Kriščiūnas, P. S. Morkūnai, V. K. Otto, F. P. Stirbiai. Už aukas nuoširdžiai dėkojame.

Tautos Fondo Toronto apyl. atstovybė

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ AUKOS VASARIO 16 PROGA

Prašome naudoti vokelius aukojant Kanados Lietuvių Bendruomenei Vasario 16 proga. Jie bus parūpinti apylinkių valdybų. Galima iškirpti čia pridėtą pavyzdį ir auką pasiųsti paštu.

Auka
KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI
1011 College St., Toronto, Ont., M6H 1A8
visuomeninei, politinei ir kultūrinei veiklai bei lietuviškai egzistencijai Kanadoje

\$

Vardas, pavardė

Adresas

Aukos \$15.00 ir daugiau atleidžiamos nuo pajamų mokesčio.
Čekius rašyti: Kanados Lietuvių Bendruomenei

Mažosios Lietuvos
Moterų Draugijos

tradicinis

ŠUPIŲS

vasaro 15, antradienį, 7 valandą vakaro,
Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

Įėjimas —
\$8.00 (su vakariene)
Idomi programa, turtinga loterija, baras
Visus dalyvauti maloniai kviečia —

RENGĖJOS

Radio programa "Meet Your Neighbour", kurioje bus gildinamos tautybių ir rasų problemos, pradedama š. m. sausio 29 d. per CKO radio tinklą, apimančią Torontą, Montreą, Edmontoną, Kalgari, Londoną, Otavą, Vankuverį. Programa bus duodama šeštadieniais 10.15 v.r. ir 6.45 v.v. banga 99.1 FM — Toronte, 96.1 FM — Vankuveryje, 1470 AM — Montrealyje.

KLK Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių parapijos skyriaus susirinkimas — vasario 6, sekmadienį, po 11 v. Mišių, Anapilio Parodų salėje. Programoje — seselės Margaritos Bareikaitės paskaita ir veiklos reikalai. Narės, viešnios ir svečiai kviečiami dalyvauti.

Dail. Snaigė Valiūnaitė-Šileikienė dalyvaus jaunųjų Kanados grafių parodoje O'Keefe Centre nuo š. m. vasario 7 iki 27 d. Parodą rengia Kanados baleto bendrovė. Atidarymas — vasario 7, pirmadienį, 7.30 v.v. Tą vakarą visiems įėjimas nemokamas. Kitomis dienomis parodą galės lankyti tiksliai turintieji baleto bilietus. Parodoje bus išstatyta 40-ties grafių darbų, kurių tarpe — viena Snaigės Šileikienės litografija.

KLB Toronto apylinkės tarybos posėdis šaukiamas 1983 m. vasario 8, antradienį, 7 v.v., Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor Street West. Bus pranešimai iš Toronto apylinkės veiklos, apyskaitos, diskutuojama ateities veikla ir t.t. Kviečiami dalyvauti naujai išrinktos tarybos nariai, organizacijų atstovai ir visi tautiečiai, besidomintys apylinkės veikla.

Apylinkės valdyba

Vasario 16-sios minėjime Toronte vasario 20 d. taip pat dalyvaus ir kalbės ką tik iš Lietuvos atvykęs dr. A. Pranckevičius, dirbęs Sibire prie dujotiekio tiesimo darbų.

A. a. Izidorius Vasyliūno, žymiojo smuikininko atminimui, laidotuvių proga JAV-se lietuviškajai spaudai buvo suaukota lėšų, iš kurių \$30 paskirta "T. Žiburiams".

PADEKA

Nuoširdžiausiai dėkoju poniam, kurios mane lankė Šv. Juozapo ligoninėje: Atkočiūnienė, E. Undraitienė, Normantienei, T. Varneckienei ir p-lei V. Kliminskaitei. Taip pat ačiū už gėles: Z. Venckienei, J. Marie Fitzgeraldui, panelei Marytei, panelei Verutei, Antaninai Morkūnaitei, seselei Brizytei, Leonui Tiltingui ir kun. Liudui Januškaui, OFM.

Visiems nuoširdžiai dėkui —
Ona Vaišnoraitė

Advokatas Algis Pacevičius

skaitys paskaitą tema

"Testamentų surašymas"

š. m. sausio 30, sekmadienį, 3 v. po pietų,
Toronto Lietuvių Namuose, Gedimino Pilies menėje.

Bus nagrinėjamas Ontario provincijos palikimų įstatymas ir jo pakeitimai, liečiantieji palikimų persiuntimą į okupuotą Lietuvą.

Rengėjai — LN vyrai ir
LN kultūrinės veiklos komisija

A+A

JULIJAI ŠTURMAITIENĖ

iškeliavus amžinybėn,

reiškiu gilią užuojautą jos dukterims — DANUTEI BALSINIENEI, LAIMUTEI BILDUSIENEI ir visai jos giminei —

A. Zulus

Paminėta Klaipėdos sukaktis

Š. m. sausio 23 d. Toronto lietuviai skyrė Klaipėdos krašto atvadavimo 60 metų sukaktį. Prisikėlimo šventovėje atlaikytos pamaldos už žuvusius bei mirusius sukilimo dalyvius, o 15.30 v. Lietuvių Namuose surengta speciali iškilmė su akademinė ir meninė programa.

Šią iškilmę surengė jūrų šaulių kuopa "Baltija". Ją pradėjo pirm. J. Zavy, kviesdamas pareigūnus įnešti vėliavas, o kun. L. Januška, OFM, sukalbėti invokaciją. Dienos tema žodį tarė gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas, o inž. L. Balsys savo paskaitoje priminė įvykius ryšium su nacizmo.

Z. Šilingauskaitė, pusantrų metų gyvenusi Toronte, išvyko Brazilijon, kur susituokė su Jonu Lukoševičiumi, tautinių šokių grupės vadovu.

Anapilio Moterų Būrelis sausio 23 d. Anapilio salėje surengė popietę su vaišėmis, kuriose dalyvavo gausus būrys pradžioje būrelio pirm. R. Celejewska, sveikindama susirinkusius ir sumindama per metus būrelio atliktus darbus. Įvertinimo žodį tarė klebonas kun. J. Staškus ir Anapilio sodybos korporacijos pirm. A. Rinkūnas. B. Mažeikienė supažindino su V. Ivaškevičiumi-Kralikauskienės leidiniu "Motinai ir tėvui", perskaitydama rašytojos Alės Rutos laišką. V. Kralikauskienė paskaitė ištrauką iš beletristinės savo kūrybos.

ISNUOMOJAMI du arba vienas kambarys su virtuve antrame aukšte. Skambinti telefonu 534-8056 Toronte.

MONTREALQUE

Šalpai Montrealyje vadovauja K. Toliušis. Per pastrečių metų laikotarpį buvo pasiūsta 115 vartotų drabužių siuntinių. Įpakavimas ir pašto patarnavimas sudaro didžiausias išlaidas. K. Toliušis, norėdamas papildyti Šalpos Fondo kasą, pasikvietęs energingas šeimininkes, sausio 16 d. tuoj po pamaldų suruošė pietus. Rengėjams ypatingai daug rūpesčių sudarė užpuolusi pirmoji šios žiemos audra. Bet didžiausiam nusteibimui visi paruošti stalai buvo užpildyti ir pietūs praėjo su didžiausiu pasisekimu.

Prieš pietus K. Toliušis trumpu žodžiu supažindino su šalpos darbu ir pakvietė "Pavasario" trijulę — D. Jaugelytę, Z. Jurkutę ir M. Ruffo, vadovaujamą A. Stankevičiaus. Mergaitės padainavo tris dainas ir susilaukė daug publikos katucių bei gėlių iš rengėjų. AV par. klebonas kun. J. Kubilius, SJ, palaimino valgius. Pietų metu įvyko loterija. Šalia to buvo renkamos aukos šalpai, kurios prašoko \$500.

Pamaldos katedroje. Sausio 16 d., 3 v.p.p., Marijos, Pasaulio Karalienės, katedroje įvyko tradicinės pamaldos etninėms grupėms. Iškilmingas Mišias laikė Montrelio arkivysk. P. Gregoir drauge su keturiais vyskupais bei keiliolika etninių parapijų kunigu. Pastarųjų tarpe buvo Šv. Kazimiero par. klebonas kun. St. Šileika, SDB, ir AV parapijos kun. St. Kulbis, SJ.

Per pamaldas giedoję jungtinis lietuvių choras — AV parapijos, Šv. Kazimiero parapijos ir mergaičių "Pavasaris". Dirigavo muz. A. Stankevičius ir kun. M. Milox. Vargonavo Mme. M. Roch. Tai tas pats choras, kuris giedodavo per paskutiniąsias Lietuvių Dienas

iškilmingų Mišių metu Šv. Kazimiero šventovėje.

Lekcijos buvo skaitomos keliom kalbom, o maldą savo gimtąja kalba skaitė 11 parapijų atstovai.

Katedroje giesmės skambėjo gražiai ir užtat choras buvo pagirtas paties arkivyskupo.

Po pamaldų po bazilika esančioje salėje buvo vaišinamasi kava bei pyragaičiais. Čia buvo galima susitikti ir pasikalbėti su arkivyskupu.

Mergaičių chora "Pavasaris" sutiko mokyti sol. Gina Čapkauskienė. "Pavasario" darbų plane numatyta: balandžio 16 d. dalyvauti Šv. Kazimiero par. rengiamame 75 m. sukakties minėjime; balandžio 30 d. — Hamiltone "Aido" metinėje šventėje ir vasarą Čikagoje — dainų šventėje.

Aušros Vartų parapijoje 1982 m. mirė 12 tautiečių, pakrikštyta — 13.

J. V. (Burbaite) ir S. Gorai susilaukė pirmojo kūdikio — dukrelės sausio 16 d. B.S.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Sausio 4 d. įvyko parapijos sukakties komisijos posėdis. Dalyvavo: notaras J. Bernotas, A. Vičas, P. Adamonis, J. Piečaitis, V. Markauskas ir klebonas kun. St. Šileika. Parapijos 75 m. sukakties minėjimo data galutinai nustatyta balandžio 16-17 d.d. Anksčiau buvo planuota balandžio 23-24 d.d., bet dėl susidėjusių aplinkybių teko pakeisti. — Klebonijoje įvyko parapijos jaunimo susirinkimas. Dalyvavo 16 jaunuolių. — Mirė Matas Vaikšnoras ir Jonas Varnaitis, abu 85 metų. Palaidoti sausio 4 d. — Parapijos sukakties leidiniui priimami asmenų, atskirų vienetų, bendrovių bei firmų sveikinimai. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

Darbo valandos	Aušros Vartai	Rosemount
Pirm., antr. treč.	9.00 — 3.00	—
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	6.00 — 8.00
Penktadieniais	10.00 — 6.00	12.00 — 6.00
Sekmadeniais	10.00 — 12.30	—

Certifikatai: min.	\$1,000.00	DUODA PASKOLAS:
1 metų	9.75%	
Terminuoti indėliai:		
1 metų	9.5 %	Nekilnojamo turto
180 — 364 d.	9.25%	Asmeninės ir prekybinės
30 — 179 d.	9 %	Paskolos mirties
Trumpalaikius indėlius		atveju
už \$20,000 ir daugiau		apdraustos
Taupomosios sąskaitos:		iki \$10,000
specialios	8.5 %	
su drauda	8.25%	
Čekių sąskaitos	6 %	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

ISNUOMOJAMAS kambarys ir virtuvė antrame aukšte, Ossington ir Davenport gatvių rajone nerūkantams — vyriui arba moteriai. Skambinti po 6 v. vakaro tel. 656-6167 Toronte.

ORKESTRAS "Malūnas", grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronte.

FOTOGRAFAS.

Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNUSI BAKIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

ATLIEKU visokių namų remonto ir stalių darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofąs (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

CANDLELIGHT CATERERS

Baliai, vestuvės, sužadėtuvių, paren gimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

Pianino technikas

A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti 255-9924